

Νοτάριος

Τριμηνιαία Έκδοση του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείου Θεσσαλονίκης
Τεύχος 24 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008 • 6785

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
της 18ης Δεκεμβρίου 2008

ΑΦΙΕΡΩΜΑ Σύμφωνο Συμβίωσης

Ασφαλιστική μεταρρύθμιση

Απολογισμός Διοικητικού
Συμβουλίου
του Τ.Α.Σ. προς τους
ασφαλισμένους του

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΤΟΥ ΝΟΤΑΡΙΟΥ ΕΥΧΕΤΑΙ
ΣΕ ΟΛΟΥΣ

*Καλή
Χρονιά
2009*

Νοτάριος

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ιωάννα Μπιλίση - Χρυσσαλιά,
*Πρόεδρος Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείου Θεσσαλονίκης*
(Αριστοτέλους 22 - 54623 Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 224538)
ΕΔΡΑ: Θεσσαλονίκη

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών
Συλλόγων Ελλάδος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Ιωάννα Μπιλίση - Χρυσσαλιά, Σοφία Μουρατίδου - Ζαχαριάδου,
Αικατερίνη Μπάτζιου - Καρακάση, Μαριάννα Παπακυριάκου,
Μαρία Χαλκίδου

Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο και επιμελήτρια ύλης:
Σοφία Μουρατίδου, Μητροπόλεως 34, 54623 Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 237204, fax 2310 274268, e-mail: sofmour@hol.gr

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Μ. Διαμαντίδη Α.Ε.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
Γραφικών - Πολιτιστικών: Καίτη Καρακάση, Βέφα Τσερμενίδου

Υπεύθυνοι συλλογής ημεδαπής νομοθεσίας και νομολογίας:
Μαρία Χαλκίδου, Κατερίνα Μηχανίδου, Ξενοφών Κόκκινος

Επιμέλεια και διόρθωση κειμένων:
Αλεξάνδρα Γιαννακοπούλου, Ελένη Ευθυμιάδου,
Αναστασία Κουκοδήμου, Βούλα Μουρτζούκου, Θεανώ Μαρέστ

Υπεύθυνοι διεθνούς τομέα:
Σοφία Μουρατίδου, Μαριάννα Παπακυριάκου

Στήλη διαδικτύου: Φωτεινή Κούτκου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Σ.Σ.Ε.Θ.
ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΙΛΙΣΗ - ΧΡΟΥΣΑΛΙΑ
Πρόεδρος
ΣΟΦΙΑ ΜΟΥΡΑΤΙΔΟΥ - ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ
Αντιπρόεδρος
ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΠΑΡΑΤΗΡΑ - ΤΡΙΚΟΥΚΗ
Γενική Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΠΑΤΖΙΟΥ - ΚΑΡΑΚΑΣΗ
Ταμίας
ΒΑΣΙΛΙΚΗ - ΒΑΡΒΑΡΑ ΕΛΑΙΑ - ΒΛΑΧΑΚΗ
Μέλος
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΦΑΡΔΗ
Μέλος
ΜΑΡΙΑ ΧΑΛΚΙΔΟΥ
Μέλος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΩΛΙΔΗΣ
Μέλος
ΕΛΕΝΗ ΚΕΤΙΚΙΔΟΥ
Μέλος

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη των Συμβολαιογραφικών
Συλλόγων της Ελλάδας και σε 300 φορείς.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Σ.Σ. Αθήνας, Ελένη Κοντογεωργίου,
Γενική Γραμματέας Συλλόγου
Ακαδημίας 81, τηλ. 210 3802979
Σ.Σ. Λάρισας, Αθανάσιος Αλημάνης,
Πρόεδρος
Ρούσβεϊτ 20, τηλ. 2410 535235
Σ.Σ. Θράκης, Ανδρονίκη Μουτσοκάπα,
Πρόεδρος
Παύλου Μελά 20, Καβάλα,
τηλ. 2510 227317
Σ.Σ. Κρήτης, Στυλιανή Καλογεράκη - Αρχοντάκη,
Πρόεδρος
Δαιδάλου 37, Ηράκλειο,
τηλ. 2810 346489
Σ.Σ. Ιωαννίνων, Ευθύμιος Παπαγεωργίου,
Πρόεδρος
Χαρ. Τρικούπη 5,
τηλ. 26510 26192
Σ.Σ. Κέρκυρας, Σπυρίδων Σπίγγος,
Πρόεδρος
Άγιοι Δούλοι Κέρκυρας,
τηλ. 26630 94105
Σ.Σ. Πατρών, Αργυρώ Κακούρα,
Μέλος Δ.Σ.
Κανακάρη 101, Πάτρα,
τηλ. 2610 321509
Σ.Σ. Ναυπλίου, Σταύρος Μποζιονέλος,
Πρόεδρος
Πλατεία Αγίου Πέτρου, Άργος,
τηλ. 27510 67386

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αριστοτέλους 22 - 54623 Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 221127, 2310 270968
fax 2310 263139
<http://www.notarius.gr>
e-mail: notarius@otenet.gr

*Τα ενυπόγραφα άρθρα απηχούν μόνο τις απόψεις του
συντάκτη τους. Η συντακτική επιτροπή του περιοδικού
μπορεί να δημοσιεύει τα άρθρα ή τις επιστολές κατά την κρίση της,
χωρίς όμως να αλλοιώνει το νόημά τους. Μετά την αποστολή του
στο περιοδικό, κανένα άρθρο δεν επιστρέφεται. Δεν επιτρέπεται
η αναδημοσίευση, ολική ή μερική άρθρων του περιοδικού,
χωρίς προηγούμενη άδεια του εκδότη.*

*“L’acte authentique et l’institution notariale
constituent des rouages essentiels pour garantir
la liberté, la sécurité et la Justice dans un Etat moderne.”*

(U.I.N.)

*“Το τεκμήριο γνησιότητας του συμβολαιογραφικού
εγγράφου και ο συμβολαιογραφικός θεσμός συνιστούν
τους βασικούς άξονες για την εγγύηση της ελευθερίας,
της ασφάλειας και της δικαιοσύνης σε ένα σύγχρονο
κράτος.”*

Παγκόσμια Ένωση Συμβολαιογραφίας

-
- 03 Editorial
  - 04 Ευρωπαϊκό Δημόσιο Έγγραφο
Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
της 18ης Δεκεμβρίου 2008 που περιέχει συστάσεις προς
την Επιτροπή σχετικά με το ευρωπαϊκό δημόσιο έγγραφο (2008/2124(INI))
  - 08 Σύμφωνο Συμβίωσης
Νομοθετικό πλαίσιο - κριτική
  - 10 Παρουσίαση Νόμου και σχέδιο συμβολαιογραφικής πράξης
συμφώνου συμβίωσης. Ο Νόμος 3719/2008 (μεταρρυθμίσεις
για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις)
  - 14 Κατάτμηση με χρησιμότητα οικοπέδων, σε οικισμούς μέχρι 2.000
κατοίκους, ύστερα από επέκταση σχεδίου με απόφαση νομάρχη
  - 16 Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας, κληρονομική διαδοχή και κτηματολόγιο
(προβλήματα κατά την εφαρμογή)
  - 19 Η εκτέλεση των αλληλοδανών συμβολαιογραφικών εγγράφων
στην Ελλάδα - ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος
  - 26 Ασφαλιστική μεταρρύθμιση Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης
Συμβολαιογραφιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης: “Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο,
Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Ρουμανία, Κάτω Χώρες”
  - 36 Απολογισμός Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Α.Σ. προς τους
ασφαλισμένους του
  - 39 Απόσπασμα από το έργο του Robert J. Shiller, «The Subprime Solution»
ή σε μετάφραση «Η Εναλλακτική Λύση»,
  - 41 1η Στρατηγική Συνάντηση της Eurojust για το Κυβερνοέγκλημα
(Αθήνα, 23 και 24 Οκτωβρίου 2008)
  - 43 Γιώτα Κραβαρίτου (1994-2008): οι μεγάλοι σταθμοί στην επιστημονική της
σταδιοδρομία
  - 45 Η χαμένη τιμή της Καταρίνα Μπλουμ
  - 46 Το άγχος της υπερπληροφόρησης
  - 48 Υπήρξαν ποτέ ινδοευρωπαίοι;
  - 50 Αγώνες των Ολύμπιων για την ελευθερία
  - 54 Σχόλια για το Η΄ πανελλήνιο συνέδριο
  - 56 Διαδικτυωθείτε
-

Καλή χρονιά με πολλή χαρά και υγεία για όλους. Το 2008 σηματοδότησε ανατροπές όπου φαίνεται ότι τίποτε δεν θα είναι πια ίδιο. Απ' όλα τα μηνύματα που άκουσα για τον καινούργιο χρόνο πιο πολύ με εντυπωσίασε αυτό του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, σχετικά με τους νέους μας. **Εμείς οι μεγαλύτεροι τους διδάσκουμε με τον τρόπο ζωής μας που δεν πρέπει να είναι αυτά τα εξεζητημένα πρότυπα που πολλές φορές μας παρασύρουν όλους και ξεφεύγουμε.**

Ίσως ήρθε η στιγμή να εκτιμήσουμε περισσότερο κάποια πράγματα που τα προσπερνάμε και ξεχνούμε αληθινές αξίες και ομορφιές.

Ως επαγγελματικός κλάδος οφείλουμε με σύνεση και ιδιαίτερη επιμέλεια να καθοδηγήσουμε τους πολίτες. Ας μην ξεχνούμε ότι είμαστε όχι μόνον νομικοί αλλά και οικονομικοί και φορολογικοί σύμβουλοι των συμβαλλομένων που περιμένουν από εμάς μια υπεύθυνη και καθαρή γνώμη.

Δεν είναι μεγαλοστομία να πούμε ότι είμαστε διαχειριστές, εν πολλοίς, μιας κρίσης κυρίως οικονομικής, όπου οι παρεμβάσεις μας βοηθούν τόσο τους πολίτες όσο και την Πολιτεία.

Τη σημασία του «**δημοσίου εγγράφου**» θα διαβάσετε στις επόμενες σελίδες του περιοδικού σε μια ιστορική απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008.

Η απόφαση αυτή αποτελεί για μας μια δικαίωση, την αποκατάσταση ενός θεσμού που ένωσε τους κληδωνισμούς των αγγλοσαξωνικών επιρροών, που όμως όχι μόνον δεν τον μείωσαν αλλά αντίθετα στη δύσκολη ώρα της οικονομικής κρίσης, ακόμη και το αντίπαλο στρατόπεδο αναγνωρίζει την υπεροχή του.

Το Δεκέμβριο, μέσα στη γενική αναστάτωση, ξεχάσαμε ότι στις δέκα του μηνός έκλεισαν εξήντα χρόνια από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που έγινε στις 10 Δεκεμβρίου του 1948.

Η διακήρυξη αυτή αποτέλεσε το βασικό κείμενο για όλα τα σχετικά επόμενα που εκπονήθηκαν, παγκοσμίως, μέχρι σήμερα.

Σ' αυτήν άλλωστε, στο άρθρο 10, βασίζεται και η δική μας Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Παγκόσμιας Ένωσης Συμβολαιογραφίας που κατά το καταστατικό της Ένωσης, συν τοις άλλοις, «συμβάλλει έτσι στην κοινωνική ειρήνη και στο σεβασμό της ανθρωπίνης ύπαρξης».

Σοφία Μουρατίδου

Ευρωπαϊκό Δημόσιο Έγγραφο

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το ευρωπαϊκό δημόσιο έγγραφο (2008/2124(INI))

Ο Σύλλογος Αθήνας μας απέστειλε την ακόλουθη

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Την Πέμπτη 18 Δεκεμβρίου 2008 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με συντριπτική πλειοψηφία 478 ψήφων υπέρ, 26 κατά και 42 αποχών, εγκρίθηκε Ψήφισμα βασισμένο στην έκθεση του ισπανού ευρωβουλευτή **Medina**, το οποίο περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το ευρωπαϊκό αυθεντικό (δημόσιο) έγγραφο.

Με το Ψήφισμα αυτό, που απηχεί τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Συμβολαιογραφίας λατινικού τύπου, ζητείται από την Επιτροπή να υποβάλει νομοθετική πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση της αμοιβαίας αναγνώρισης και της εκτέλεσης των αυθεντικών (δημοσίων) εγγράφων, που θα εφαρμόζεται σε όλα τα αυθεντικά (δημόσια) έγγραφα σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις με εξαίρεση εκείνα, τα οποία αφορούν ακίνητα και πρέπει ή μπορούν να μεταγραφούν ή να καταχωρισθούν σε δημόσια βιβλία. **Σημειωτέον ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέρριψε όλες τις τροπολογίες, που είχαν προταθεί από βρετανούς ευρωβουλευτές και αποσκοπούσαν στην εξομίωση των εγγράφων, που συντάσσονται κατά το αγγλοσαξωνικό δίκαιο με τα δημόσια συμβολαιογραφικά έγγραφα.**

Ο Πρόεδρος
Νικόλαος Στασινόπουλος

Η Γενική Γραμματέας
Ελένη Κοντογεώργου

Στη συνέχεια σας παραθέτουμε το κείμενο του ψηφίσματος.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, – έχοντας υπόψη το άρθρο 192, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, – έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Μαΐου 2005 με τίτλο "Το πρόγραμμα της Χάγης: Δέκα προτεραιότητες για την επόμενη πενταετία. Η εταιρική σχέση για την ανανέωση της Ευρώπης στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης" (COM (2005)0184), – έχοντας υπόψη τη συγκριτική μελέτη για τα δημόσια έγγραφα, η οποία εκπονήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων, – έχοντας υπόψη τα άρθρα 39 και 45 του Κανονισμού του, – έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων (A6-0451 /2008),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο της προαναφερθείσας ανακοίνωσής της σχετικά με το πρόγραμμα της Χάγης, η Επιτροπή ανέδειξε, με βάση τις προτεραιότητές της, την ανάγκη κατοχύρωσης ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου στο πλαίσιο της πολιτικής δικαιοσύνης, και κυρίως όσον αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων λαμβάνοντας υπόψη ότι, με στόχο την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το εν λόγω πρόγραμμα έθετε ως ουσιαστική προτεραιότητα για τα προσεχή έτη την επιδίωξη της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, καθώς αυτή συνιστά συγκεκριμένο μέσο προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και διασφάλισης της εφαρμογής τους στην

Ευρώπη πέραν των συνόρων,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα της Χάγης προβλέπει ότι η επιδίωξη της εφαρμογής του προγράμματος αμοιβαίας αναγνώρισης αποτελεί ουσιαστική προτεραιότητα και ότι αυτή η εφαρμογή θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το 2011,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αυξάνεται συνεχώς η κυκλοφορία των πολιτών εντός της Ένωσης λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά συνέπεια, πολλαπλασιάζονται οι νομικές καταστάσεις που εμπλέκουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή αναγνώρισε με την προαναφερθείσα ανακοίνωσή της σχετικά με το πρόγραμμα της Χάγης ότι, στα θέματα πολιτικής δικαιοσύνης, μια θεμελιώδης πτυχή που πρέπει να μελετηθεί είναι η αναγνώριση των

δημοσίων εγγράφων λαμβάνοντας υπόψη ότι για το σκοπό αυτό πρέπει απαραίτητως και επειγόντως να ενθαρρυνθεί η αναγνώριση και η εκτέλεση των δημοσίων εγγράφων, όπως αυτά ορίζονται στην απόφαση Unibank,¹

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η τομεακή και ανομοιογενής προσέγγιση της κοινοτικής νομοθεσίας εν προκειμένω δεν είναι ικανοποιητική,²

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προστασίας των ευρωπαϊών πολιτών στις οικογενειακές και περιουσιακές σχέσεις τους πέραν των συνόρων,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επιχειρήσεις έχουν ολοένα και περισσότερες εγκαταστάσεις στο εξωτερικό και ενδοκοινοτικές δραστηριότητες που συνεπάγονται μεγαλύτερη κυκλοφορία δημοσίων εγγράφων σχετικών με τη σύσταση και τη λειτουργία των επιχειρήσεων,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι θεμελιώδους σημασίας να εγκαθιδρυθεί για την Ένωση ένα σαφές και πλήρες νομικό πλαίσιο, το οποίο θα εγγυάται στους πολίτες και στους οικονομικούς παράγοντες την ασφάλεια και την προβλεψιμότητα των νομικών καταστάσεων και των συναλλαγών που βεβαιούνται από εντολοδόχους της δημόσιας αρχής,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού νομικού χώρου ερείδεται, σε ό,τι αφορά τη σφαίρα των δικαστικών διαφορών, στη διασυνοριακή αναγνώριση των

δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται από δικαστήριο ή από διοικητική αρχή και, σε ό,τι αφορά τη σφαίρα των πράξεων που δεν συνδέονται με την ύπαρξη διαφορών, στη διασυνοριακή αναγνώριση των δημοσίων εγγράφων που λαμβάνονται από δικαστική αρχή ή από δημόσιους λειτουργούς που ορίζονται προκειμένου να προβαίνουν στον έλεγχο της γνησιότητας των νομικών πράξεων,

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κανονισμοί που υφίστανται σε θέματα αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων ισχύουν για τα δημόσια έγγραφα που προέρχονται από δημόσιες αρχές,

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το βασικό χαρακτηριστικό του δημόσιου εγγράφου είναι η ανώτερη αποδεικτική ισχύς του έναντι του ιδιωτικού εγγράφου και ότι περιβάλλεται σταθερά με αυτή την αποδεικτική ισχύ, που επιβάλλεται στο δικαστή, από τις νομοθεσίες των κρατών μελών λόγω της εμπιστοσύνης της οποίας χαιρούν τα έγγραφα που καταρτίζονται, στο πλαίσιο των νομικών συναλλαγών, από εξουσιοδοτημένο προς τούτο δημόσιο λειτουργό ή από δημόσια αρχή,³

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αναγκαία προϋπόθεση για την αποδεικτική ισχύ ενός δημόσιου εγγράφου αποτελεί η αναγνώριση της γνησιότητάς του, υπό την έννοια ότι απορρέει από δημόσιο λειτουργό εξουσιοδοτημένο να συντάσσει δημόσια έγγραφα ή από δημόσια αρχή λαμβάνοντας υπόψη

ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη των κρατών μελών δικαιολογεί τη μελλοντική εφαρμογή των διαδικασιών που συνδέονται με τον έλεγχο της γνησιότητας μόνο όταν εκδηλώνεται σοβαρή αμφιβολία σε σχέση με τη γνησιότητα,

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η τήρηση της νομοθεσίας του κράτους μέλους στην επικράτεια του οποίου πρέπει να προσαχθεί το έγγραφο για να χρησιμοποιηθεί προϋποθέτει ωστόσο τη βεβαιότητα ότι η αναγνώριση της αποδεικτικής ισχύος δεν συνεπάγεται ότι το ξένο δημόσιο έγγραφο χαιρεί, λόγω της αναγνώρισης στο κράτος μέλος στο οποίο πρέπει να προσαχθεί, ανώτερης αποδεικτικής ισχύος σε σύγκριση με τα εθνικά δημόσια έγγραφα του εν λόγω κράτους μέλους ότι το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ζητούμενου κανονισμού θα πρέπει να καλύπτει το ουσιαστικό τμήμα του αστικού και του εμπορικού δικαίου, με την εξαίρεση ορισμένων σαφώς καθορισμένων θεμάτων,

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαφορές ως προς τη διάρθρωση και την οργάνωση των συστημάτων δημοσίων βιβλίων στον τομέα της ακίνητης περιουσίας, καθώς και ότι οι διαφορές όσον αφορά τη φύση και την κλίμακα της δημόσιας πίστης με την οποία περιβάλλονται αυτά, επιβάλλουν την εξαίρεση της μεταβίβασης των εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων από ένα μελλοντικό κοινοτικό μέσο, δεδομένης

1. Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 17ης Ιουνίου 1999, στην υπόθεση C-260/97, Συλλογή 1999, σ. I-3715.

2. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου (ΕΕ L 12, 16.1.2001, σ. 1) · κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 338, 23.12.2003, σ. 1) · κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 805/2004 του Συμβουλίου (ΕΕ L 143, 30.4.2004, σ. 15).

3. Συμπεράσματα του Γενικού Εισαγγελέα La Pergola της 2ας Φεβρουαρίου 1999 στην προαναφερθείσα υπόθεση Unibank, σκέψη 7.

Ευρωπαϊκό Δημόσιο Έγγραφο

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το ευρωπαϊκό δημόσιο έγγραφο (2008/2124(INI))

της στενής συσχέτισης μεταξύ, αφενός, του τρόπου κατάρτισης ενός δημόσιου εγγράφου και, αφετέρου, της καταχώρισης στα δημόσια βιβλία,

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ως προς την αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ολόκληρη την Ένωση, η εξαίρεση αυτή αντιστοιχεί στην ανάθεση της αποκλειστικής αρμοδιότητας στα δικαστήρια της τοποθεσίας του ακινήτου για κάθε είδους προσφυγή σχετικά με εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων και στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου τηρούνται τα δημόσια βιβλία για κάθε προσφυγή σχετικά με το κύρος των καταχωρίσεων στα δημόσια βιβλία,⁴

Ρ. ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια του δημόσιου εγγράφου δεν υφίσταται στα συστήματα του αγγλοσαξονικού δικαίου (common law), ιδίως στο δίκαιο της Αγγλίας και της Ουαλίας, ή στις σκανδιναβικές χώρες λαμβάνοντας υπόψη ότι στην Αγγλία και την Ουαλία υπάρχουν δικηγόροι που εκτελούν τα καθήκοντα του συμβολαιογράφου, καθώς και το επάγγελμα του συμβολαιογράφου (scrivener notaries), αλλά οι νομικοί αυτοί δεν μπορούν να εκδίδουν δημόσια έγγραφα και είναι αποκλειστικά εξουσιοδοτημένοι να επικυρώνουν υπογραφές και, συνεπώς, κατά τη θέσπιση οιασδήποτε νομοθετικής πράξης αναφορικά με τα ευρωπαϊκά δημόσια έγγραφα, θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα προκειμένου να αποκλεισθεί κάθε κίνδυνος σχετικής σύγχυσης λαμβάνοντας, κατά συνέπεια, υπόψη ότι θα πρέπει να ληφθεί κάθε

προφύλαξη για να διασφαλιστεί ότι δεν θα είναι δυνατή, στις χώρες των οποίων οι υπήκοοι δεν έχουν τη δυνατότητα να καταρτίσουν δημόσια έγγραφα, η χρησιμοποίηση παρόμοιων εγγράφων για την καταστράτηγηση των διαδικασιών που προβλέπονται από τα νομικά συστήματα των εν λόγω χωρών (π.χ. διαδικασία πιστοποίησης) λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι η Επιτροπή θα πρέπει να εγκαινιάσει κατάλληλη ενημερωτική εκστρατεία για να επιστήσει την προσοχή των μελών των νομικών επαγγελμάτων στα κράτη μέλη στα οποία δεν υφίστανται δημόσια έγγραφα και ότι θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι επαγγελματίες νομικοί των χωρών του αγγλοσαξονικού δικαίου γνωρίζουν το έργο που επιτελούν οι δημόσιοι υπάλληλοι των χωρών του ηπειρωτικού ευρωπαϊκού δικαίου και τα ενδεχόμενα πλεονεκτήματα που προσφέρει στους πελάτες τους – ιδίως από την άποψη της ασφάλειας του δικαίου – η χρήση δημοσίων εγγράφων στις συναλλαγές τις οποίες προτίθενται να πραγματοποιήσουν στις χώρες στις οποίες υφίστανται τα εν λόγω έγγραφα λαμβάνοντας υπόψη ότι το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη που έχει εκφράσει συχνά η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων επαγγελματιών νομικών, για ενημερωτικές εκστρατείες και υλικό και για κοινή κατάρτιση, τα οποία καλείται να προωθήσει η Επιτροπή,

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ζητούμενος κανονισμός δεν μπορεί να

4. Βλ. το άρθρο 22, σημεία 1 και 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.

εφαρμοστεί ούτε στα ζητήματα που σχετίζονται με το εφαρμοστέο δίκαιο, που αποτελεί αντικείμενο άλλων κοινοτικών μέσων, ούτε στα ζητήματα που σχετίζονται με την αρμοδιότητα, την οργάνωση και τη διάθρωση των δημόσιων αρχών και λειτουργιών, περιλαμβανομένης της διαδικασίας επικύρωσης της γνησιότητας, οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών,

1. εκτιμά ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη στο δίκαιο εντός της Κοινότητας δικαιολογεί τη μελλοντική κατάργηση των διαδικασιών που συνδέονται με τον έλεγχο της γνησιότητας του δημοσίου εγγράφου σε διασυνοριακές υποθέσεις θεωρεί ότι άρνηση της αναγνώρισης δημοσίου εγγράφου για χρήση στο κράτος μέλος εκτέλεσης μπορεί να υπάρξει μόνο σε περίπτωση σοβαρής και αιτιολογημένης αμφιβολίας ως προς τη γνησιότητά του, ή εάν η αναγνώριση αντίκειται στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους εκτέλεσης.

2. ζητεί από την Επιτροπή να του υποβάλει, βάσει του άρθρου 65, στοιχείο α), και του άρθρου 67, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, νομοθετική πρόταση σχετικά με τη θέσπιση της αμοιβαίας αναγνώρισης και της εκτέλεσης των δημοσίων εγγράφων

3. υπογραμμίζει ότι η αναγνώριση δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την αναγνώριση σε ξένο έγγραφο μεγαλύτερης ισχύος από εκείνη που θα είχε το εθνικό έγγραφο.

4. επιθυμεί ο ζητούμενος κανονισμός να εφαρμόζεται σε όλα τα δημόσια έγγραφα σε αστικές και εμπορικές

υποθέσεις, εξαιρουμένων εκείνων που αφορούν ακίνητα και που πρέπει ή μπορούν να μεταγραφούν ή να καταχωρηθούν σε δημόσιο βιβλίο.

5. διευκρινίζει ότι ο ζητούμενος κανονισμός δεν πρέπει να εφαρμόζεται ούτε για τα ζητήματα που αφορούν το εφαρμοστέο δίκαιο ως προς το αντικείμενο του δημοσίου εγγράφου ούτε για τα ζητήματα που αφορούν την αρμοδιότητα, την οργάνωση και τη διάθρωση των δημοσίων αρχών και λειτουργιών, περιλαμβανομένης της διαδικασίας κύρωσης

6. διαπιστώνει ότι, στο πλαίσιο αυτό, οι επισυναπτόμενες λεπτομερείς συστάσεις σέβονται τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών

7. εκτιμά ότι η ζητούμενη πρόταση δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις

8. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα καθώς και τις επισυναπτόμενες λεπτομερείς συστάσεις στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο, καθώς και στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στο δίκαιο εντός της Κοινότητας δικαιολογεί τη μελλοντική κατάργηση των διαδικασιών που συνδέονται με τον έλεγχο της γνησιότητας των δημοσίων εγγράφων σε διασυνοριακές υποθέσεις.

2. Η εν λόγω αναγνώριση ενός δημοσίου εγγράφου για κάθε νόμιμη χρήση στο κράτος μέλος εκτέλεσης μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο άρνησης μόνο σε περίπτωση σοβαρής και αιτιολογημένης αμφιβολίας ως προς τη γνησιότητά του, ή εάν η αναγνώριση αντίκειται στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους εκτέλεσης.

3. Το Κοινοβούλιο ζητεί από την Επιτροπή να του υποβάλει, με βάση το άρθρο 65, στοιχείο α), και το άρθρο 67, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, νομοθετική πρόταση σχετικά με τη θέσπιση της αμοιβαίας αναγνώρισης και της εκτέλεσης των δημοσίων εγγράφων.

Η πράξη που αποτελεί αντικείμενο της νομοθετικής πρότασης πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα δημόσια έγγραφα σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εξαιρουμένων όσων αφορούν ακίνητα και πρέπει ή μπορούν να μεταγραφούν ή να καταχωριστούν σε δημόσιο βιβλίο. Δεν πρέπει να εφαρμόζεται ούτε για ζητήματα που αφορούν το εφαρμοστέο δίκαιο ως προς το αντικείμενο του δημοσίου εγγράφου ούτε για ζητήματα που αφορούν την αρμοδιότητα, την οργάνωση και τη διάθρωση των δημοσίων αρχών και λειτουργιών, περιλαμβανομένης της διαδικασίας κύρωσης.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Ο Νοτάριος στο παρόν τεύχος, παρουσιάζει θέματα που αφορούν στο Σύμφωνο, με άρθρα, κριτική και μελέτες

Σύμφωνο Συμβίωσης Νομοθετικό πλαίσιο - κριτική

Γενοθέφα Τσερμενίδου-Αλεξοπούλου
Συμβολαιογράφος Θεσσαλονίκης

Φαίνεται παράδοξο, αλλιά το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης ετεροφύλων, αν και δεν αναγνωριζόταν ως τώρα στην Ελλάδα, αντιμετωπιζόταν κάποιες φορές από τη νομοθεσία σαν να υπήρχε και να βρισκόταν σε ισχύ. Η αρχή έγινε το 1983, όταν τροποποιήθηκε το άρθρο 1444 του Αστικού Κώδικα. Η μη αναγνωρισμένη κατά τα άλλα ελεύθερη συμβίωση κατοχυρώθηκε και προστατεύτηκε και από τα άρθρα 1456 και 1457 του Αστικού Κώδικα. Πριν βέβαια από αυτή την κατοχύρωση, είχε προηγηθεί απόφαση του Αρείου Πάγου τη δεκαετία του 1970 που έδινε μια ελπίδα, καθώς δέχτηκε τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, μέσω διαθήκης, σε εξώγαμη σύντροφο. Ακολούθησαν και άλλες, λίγες όμως αποφάσεις Εφετείων και Πρωτοδικείων. Πραγματικό βήμα έκανε το Συμβούλιο της Επικρατείας το 2003 κρίνοντας ότι δικαιούται σύνταξη η χήρα συνταξιούχου του Ι.Κ.Α. καθώς είχε προηγηθεί «μακροχρόνια αδιάλυτη συμβίωση».

Σήμερα πλέον η Βουλή έκανε το βήμα, όχι όμως και το άλμα και ψήφισε το Ν.3719/26-11-2008, που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. αρ. φύλλου 241/26-11-2008, που περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις. Τα 13 άρθρα του Πρώτου Κεφαλαίου είναι αφιερωμένα στο ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ, όπως αυτούσια παρατίθενται παρακάτω: Άρθρο 1 Σύσταση.

Η συμφωνία δύο ενήλικων ετερόφυ-

λων προσώπων με την οποία οργανώνουν τη συμβίωσή τους (σύμφωνο συμβίωσης) καταρτίζεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η ισχύς της συμφωνίας αρχίζει από την κατάθεση αντιγράφου του συμβολαιογραφικού εγγράφου στον ληξιαρχο του τόπου κατοικίας τους, το οποίο καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο του Ληξιαρχείου. Άρθρο 2 Προϋποθέσεις. 1. Για τη σύναψη συμφώνου συμβίωσης απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα. 2. Δεν επιτρέπεται η σύναψη συμφώνου συμβίωσης: α) αν υπάρχει γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης των ενδιαφερόμενων προσώπων ή του ενός από αυτά, β) μεταξύ συγγενών εξ αίματος σε ευθεία γραμμή απεριορίστως και εκ πλάγιου μέχρι και τον τέταρτο βαθμό, καθώς και μεταξύ συγγενών εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή απεριορίστως και γ) μεταξύ εκείνου που υιοθέτησε και αυτού που υιοθετήθηκε. 3. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συνεπάγεται την ακυρότητα του συμφώνου συμβίωσης. Άρθρο 3 Ακυρότητα του συμφώνου. Την κατά το προηγούμενο άρθρο ακυρότητα του συμφώνου συμβίωσης μπορεί να επικαλεσθεί, εκτός από τους συμβληθέντες, και όποιος προβάλλει έννομο συμφέρον οικογενειακής ή περιουσιακής φύσης.

Ο εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει αυτεπαγγέλτως την αναγνώριση της ακυρότητας, αν το σύμφωνο συμβίωσης αντίκειται στη δημόσια τάξη. Άρθρο 4 Λύση. 1. Το σύμφωνο συμβίωσης λύε-

ται: α) με συμφωνία των συμβληθέντων, που γίνεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο, β) με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση, αφότου αυτή κοινοποιηθεί με δικαστικό επιμελητή στον άλλον και γ) αυτοδικαίως, αν συναφθεί γάμος είτε μεταξύ των συμβληθέντων είτε μεταξύ ενός από αυτούς και τρίτου. 2. Η λύση του συμφώνου συμβίωσης ισχύει από την κατάθεση του συμβολαιογραφικού εγγράφου ή της μονομερούς δήλωσης στον ληξιαρχο, όπου έχει καταχωρηθεί και η σύσταση αυτού. Άρθρο 5 Επώνυμο.

Το σύμφωνο συμβίωσης δεν μεταβάλλει το επώνυμο των συμβληθέντων. Ο καθένας μπορεί, εφόσον συγκατατίθεται ο άλλος, να χρησιμοποιεί στις κοινωνικές σχέσεις το επώνυμο του άλλου ή να το προσθέτει στο δικό του. Άρθρο 6 Περιουσιακές σχέσεις. Με το σύμφωνο συμβίωσης ή και με μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να ρυθμίζονται οι περιουσιακές σχέσεις των συμβληθέντων και ιδίως η τύχη των περιουσιακών στοιχείων που θα αποκτηθούν κατά τη διάρκεια του συμφώνου (αποκτήματα). Αν δεν υπάρχει συμφωνία για τα αποκτήματα, το κάθε μέρος έχει, μετά τη λύση του συμφώνου, αξίωση κατά του άλλου για ό,τι αυτό απέκτησε και με τη δική του συμβολή. Η αξίωση αυτή δεν γεννάται στο πρόσωπο των κληρονόμων του δικαιούχου, δεν εκχωρείται ούτε κληρονομείται από αυτούς, στρέφεται όμως κατά των κληρονόμων του υποχρέου. Η αξίωση παρα-

γράφεται δύο έτη μετά τη λύση του συμφώνου. Άρθρο 7 Διατροφή μετά τη λύση. 1. Στο σύμφωνο συμβίωσης ή και σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να περιέχεται συμφωνία με την οποία αναλαμβάνεται, είτε από το ένα ή το άλλο μέρος είτε και αμοιβαίως, υποχρέωση διατροφής μόνο για την περίπτωση κατά την οποία, μετά τη λύση του συμφώνου, το ένα από τα μέλη δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματά του ή από την περιουσία του. Δεν έχει υποχρέωση διατροφής εκείνος που, εν όψει και των λοιπών υποχρεώσεών του, δεν είναι σε θέση να τη δώσει χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του διατροφή. Η υποχρέωση αυτή δεν βαρύνει τους κληρονόμους του υποχρέου. 2. Ο δικαιούχος διατροφής από το σύμφωνο συμβίωσης συμπορεύεται, ως προς το δικαίωμα διατροφής, με τον διαζευγμένο σύζυγο του υποχρέου. 3. Ο υπόχρεος διατροφής, μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την υποχρέωσή του αυτή, προκειμένου να απαηλλαγεί, εν όλω ή εν μέρει, από την υποχρέωση συνεισφοράς ή διατροφής συζύγου ή ανήλικων τέκνων του. 4. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, η συμβατική υποχρέωση της παραγράφου 1 προηγείται της εκ του νόμου υποχρέωσης διατροφής άλλων προσώπων απέναντι στον δικαιούχο, που βρίσκεται σε αδυναμία, μετά τη λύση του συμφώνου, να διατρέφει τον εαυτό του με τις δικές του δυνάμεις. Άρθρο 8 Τεκμήριο πατρότητας. 1. Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του, τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον άνδρα με τον οποίο η μητέρα κατόρθωσε το σύμφωνο.

Το τεκμήριο ανατρέπεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Τα άρθρα 1466 επ. ΑΚ, καθώς και τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ, εφαρμόζονται αναλόγως. 2. Η ακυρότητα ή η ακύρωση του συμφώνου δεν επηρεάζει την πατρότητα των τέκνων. Άρθρο 9 Επώνυμο τέκνων. Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του, φέρει το επώνυμο που επέλεξαν οι γονείς του με κοινή και αμετάκλητη δήλωσή τους που

περιέχεται στο σύμφωνο ή σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο, πριν τη γέννηση του πρώτου τέκνου. Το επώνυμο που επιλέγεται είναι κοινό για όλα τα τέκνα και είναι υποχρεωτικά το επώνυμο του ενός από τους γονείς ή συνδυασμός των επωνύμων τους. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από δύο επώνυμα. Αν η δήλωση παραλειφθεί, το τέκνο θα έχει σύνθετο επώνυμο, αποτελούμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων του. Αν το επώνυμο του ενός ή και των δύο γονέων είναι σύνθετο, το επώνυμο του τέκνου θα σχηματισθεί με το πρώτο από τα δύο επώνυμα. Άρθρο 10 Γονική μέριμνα. 1. Η γονική μέριμνα τέκνου που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια συμφώνου συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του ανήκει στους δύο γονείς και ασκείται από κοινού. Οι διατάξεις του ΑΚ για τη γονική μέριμνα των τέκνων που κατάγονται από γάμο εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

2. Αν το σύμφωνο συμβίωσης λυθεί, για τους λόγους που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 4 του παρόντος, για την άσκηση της γονικής μέριμνας εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 1513 του ΑΚ. Άρθρο 11 Κληρονομικό δικαίωμα. 1. Με τη λύση του συμφώνου συμβίωσης λόγω θανάτου, αυτός που επιζεί έχει κληρονομικό δικαίωμα εξ αδιαθέτου, το οποίο ανέρχεται στο έκτο της κληρονομίας, αν συντρέχει με κληρονόμους της πρώτης τάξης, στο τρίτο, αν συντρέχει με κληρονόμους άλλων τάξεων και σε ολόκληρη την κληρονομία, αν δεν υπάρχει συγγενής του κληρονομούμενου, που να καλείται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος [άδικη ρύθμιση].

2. Αυτός που επιζεί έχει δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομία, το οποίο ανέρχεται στο ήμισυ της εξ αδιαθέτου μερίδας, που του αναλογεί. Κατά το ποσοστό αυτό μετέχει ως κληρονόμος. 3. Τα άρθρα 1826 επ. 1839 επ. και 1860 του ΑΚ εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή. Άρθρο 12 Αναστολή παραγραφής Το άρθρο 256 του ΑΚ περίπτωση 1 αντικαθίσταται ως εξής: «1. μεταξύ συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, έστω και αν ύστερα ακυρωθεί καθώς και μεταξύ προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, όσο αυτό ισχύει». Άρθρο 13 Πεδίο

εφαρμογής. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε κάθε σύμφωνο συμβίωσης, εφόσον αυτό έχει καταρτισθεί στην Ελλάδα ή ενώπιον ελληνικής προξενικής αρχής. Σε κάθε άλλη περίπτωση, εφαρμόζεται το δίκαιο που ορίζεται από τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

Από το περιεχόμενο των διατάξεων του Νόμου, βλέπουμε ότι σε όλα τα στάδια αυτού, από τη σύσταση, τη λύση, τη ρύθμιση των περιουσιακών στοιχείων, τη διατροφή μετά τη λύση, το επώνυμο των τέκνων, καθώς και σε άλλα σημεία, η παρουσία του συμβολαιογράφου είναι καταλυτική.

Το ερώτημα όμως παραμένει, κατά πόσο το σύμφωνο συμβίωσης, όπως ψηφίστηκε καλύπτει την ανάγκη και το αίτημα της κοινωνικής πραγματικότητας. Αγνοούνται οι δεσμευτικές για τη χώρα μας ρυθμίσεις, που απαγορεύουν τις διακρίσεις με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό.

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, όπως διάβασα σε άρθρο του Κωστή Παπαϊωάννου στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» στις 31-3-2008, της οποίας είναι πρόεδρος και με τίτλο «Πόσους χωράει ένα σύμφωνο συμβίωσης;», είχε ζητήσει από τον Υπουργό Δικαιοσύνης να επεκτείνει το συζητούμενο σύμφωνο συμβίωσης και για ομόφυλα ζευγάρια. Η Επιτροπή άλλωστε από ετών είχε υποστηρίξει τη νομική αναγνώριση της συμβιωτικής σχέσης μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, ώστε να αρθούν οι δυσμενείς διακρίσεις σε κληρονομικό, φορολογικό, ασφαλιστικό, υγειονομικό, συνταξιοδοτικό, προνοιακό και εργασιακό επίπεδο. Η ανταπόκριση του Υπουργείου ήταν θετική στο να μελετηθούν οι παράμετροι μιας τέτοιας ρύθμισης για τα ομόφυλα ζευγάρια. Η Ιερά Σύνοδος επικρίθηκε επειδή χαρακτήρισε πορνεία κάθε συζυγική σχέση εκτός ορθόδοξου γάμου. Η εκκλησία δικαιούται να απευθύνεται στους πιστούς ασκώντας το ποιμαντικό της έργο, με γνώμονα το δόγμα της και με τον τρόπο που η ίδια επιλέγει. Δικαιούται να αξιολογεί ένα νομοθέτημα, που θεωρεί ότι αγγίζει τον πυρήνα της ηθικής. Η συντεταγμένη όμως πολιτεία οφείλει να νομοθετεί με διαφορετικά κριτήρια. Πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ελευθερίες και τα διεθνή πρότυπα των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:
ΣΥΜΦΩΝΟ
ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Παρουσίαση Νόμου και σχέδιο συμβολαιογραφικής πράξης συμφώνου συμβίωσης

Ο Νόμος 3719/2008 (μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις)

Αθανάσιος Δράγιος

Συμβολαιογράφος Αθηνών, Μέλος του Δ.Σ. του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου

Στο πρώτο κεφάλαιο του Νόμου 3719/2008 (μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις) εισάγεται ο θεσμός του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης. Καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα κωλύματα σύστασης του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης, προσδιορίζονται αυτοί που νομιμοποιούνται να επικαλεσθούν την ακυρότητα του συμφώνου συμβίωσης και ρυθμίζονται οι τρόποι λύσης του. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το επώνυμο, τις περιουσιακές σχέσεις, τα ζητήματα διατροφής σε περίπτωση λύσης του συμφώνου συμβίωσης και οι κληρονομικές σχέσεις των συμβαλλομένων. Επίσης περιέχονται διατάξεις σχετικές με τα τέκνα των συμβαλλομένων που γεννιούνται κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση η ρυθμιζόμενη ελεύθερη συμβίωση αποτελεί ένα καθεστώς διαφορετικό από το γάμο. Πρόκειται για μια εναλλακτική μορφή μόνιμης συμβίωσης και όχι για μια μορφή (χαλαρού γάμου). Ρυθμίζει αποκλειστικά την ελεύθερη συμβίωση προσώπων διαφορετικού φύλλου. (απαιτείται συμφωνία δύο ενήλικων ετερόφυλλων προσώπων)

Σκοπός των διατάξεων του νόμου είναι να υπάρξει νομικό πλαίσιο που να ρυθμίζει συστηματικά αυτή τη μορφή συμβίωσης καθορίζοντας τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις των συμβαλλομένων και να κατοχυρώνει την προστασία των τέκνων που γεννιούνται από το ζεύγος των συντρόφων καθώς επίσης και το κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συντρόφου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο νομοθέτης επέλεξε το συμβολαιογράφο ως αρμόδιο για να συντάξει την πράξη του συμφώνου συμβίωσης. Εμπιστεύτηκε την αξιοπιστία και την αμεροληψία

του και του ανέθεσε το καθήκον αυτό αναγνωρίζοντας και το κοινωνικό ρόλο που μπορεί να έχει ο συμβολαιογράφος εξυπηρετώντας νέους θεσμούς.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3719/2008 (άρθρο 1) η κατάρτιση της συμφωνίας για οργάνωση της ελεύθερης συμβίωσης καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Επίσης με το συμβολαιογραφικό έγγραφο κατάρτισης του συμφώνου συμβίωσης ή και με μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να ρυθμίζονται οι περιουσιακές σχέσεις των συμβαλλομένων δηλαδή τα αποκτήματα που θα αποκτηθούν κατά την διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης, η διατροφή μετά την λύση του συμφώνου συμβίωσης καθώς και το επώνυμο που θα φέρουν τα τέκνα που γεννιούνται κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης.

Με την σκέψη ότι όποιοι υπογράφουν το σύμφωνο συμβίωσης πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τις διατάξεις του Νόμου και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται για αυτούς το σύμφωνο συμβίωσης και επειδή υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον από πολλούς για να υπαχθούν στο νέο θεσμό του συμφώνου συμβίωσης, αλλιά και επειδή επίσης υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον και από συναδέλφους συμβολαιογράφους για τον τρόπο κατάρτισης του συμφώνου συμβίωσης ακολουθεί ένα σχετικό υπόδειγμα σύμβασης συμφώνου συμβίωσης.

Το συμβολαιογραφικό έγγραφο του συμφώνου συμβίωσης στηρίχθηκε στις διατάξεις του νόμου 3719/2008 καθώς επίσης και στις αιτιολογικές εκθέσεις αυτού.

Αριθμός:
ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Στην Αθήνα, σήμερα στις [ ] Δεκεμβρίου του δύο χιλιάδες οκτώ [2008] έτους ημέρα της εβδομάδας .....

και στο γραφείο μου που βρίσκεται .....

σε μένα το συμβολαιογράφο .....

παρουσιάστηκαν οι ενήλικοι και μη εξαιρούμενοι από το νόμο και με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα κ.κ. ....

και ζήτησαν να συνταχθεί το παρόν συμβολαιογραφικό έγγραφο με το οποίο δηλώνουν τη συμφωνία τους να οργανώσουν την συμβίωση τους (σύμφωνο συμβίωσης) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3719/2008.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Οι συμβαλλόμενοι μου δήλωσαν ρητά και κατηγορηματικά ότι το παρόν σύμφωνο συμβίωσης επιτρέπεται γιατί δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις ακυρότητας του συμφώνου συμβίωσης που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2 του Ν.3719/2008, δηλαδή

α.- ότι δεν υπάρχει ήδη γάμος μεταξύ των άνω εμφανισθέντων ή άλλο σύμφωνο συμβίωσης μεταξύ των άνω εμφανι-

σθέντων καθώς επίσης και ότι δεν υπάρχει γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης κάποιου από τους άνω εμφανισθέντες.

β. ότι δεν είναι συγγενείς εξ αίματος σε ευθεία γραμμή απεριορίστως και εκ πηλαγίου μέχρι τον τέταρτο βαθμό καθώς επίσης ότι δεν είναι συγγενείς εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή.

γ.- ότι δεν υπάρχει σχέση υιοθεσίας μεταξύ τους

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι η παράβαση αυτών των διατάξεων συνεπάγεται την ακυρότητα του συμφώνου συμβίωσης

Την ακυρότητα αυτή μπορεί να επικαλεσθούν οι άνω συμβαλλόμενοι καθώς και τρίτοι που έχουν έννομο συμφέρον οικογενειακής ή περιουσιακής φύσης καθώς επίσης και ο εισαγγελέας αυτεπαγγέλτως αν θίγεται η δημόσια τάξη.

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι η ισχύς του παρόντος συμφώνου συμβίωσης θα αρχίσει έπειτα από την κατάθεση αντιγράφου του παρόντος συμβολαιογραφικού εγγράφου στο Ληξιαρχείο του τόπου κατοικίας τους και το οποίο θα καταχωρηθεί σε ειδικό βιβλίο του Ληξιαρχείου.

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΩΝΥΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Με το σύμφωνο συμβίωσης δεν μεταβάλλεται το επώνυμο των συμβαλλομένων. Επίσης ο καθένας μπορεί εφόσον υπάρχει συγκατάθεση από τον άλλο είτε να χρησιμοποιήσει στις κοινωνικές σχέσεις το επώνυμο του άλλου είτε να προσθέσει το επώνυμο του άλλου στο δικό του.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:
ΣΥΜΦΩΝΟ
ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι με το παρόν σύμφωνο συμβίωσης ή και με μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο υπάρχει δυνατότητα να ρυθμιστούν οι περιουσιακές τους σχέσεις και ειδικότερα η τύχη της περιουσίας που θα αποκτηθεί κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης (αποκτήματα).

Επισημίνα στους συμβαλλόμενους ότι αν δεν υπάρξει συμφωνία για τα αποκτήματα κατά τα ανωτέρω, τότε μετά τη λύση του συμφώνου ο καθένας από τα συμβαλλόμενα μέρη έχει αξίωση κατά του άλλου για ότι αποκτήθηκε με τη δική του συμβολή. Δεν υπάρχει τεκμήριο συμβολής αλληλά αντίθετα πρέπει να αποδειχθεί η ύπαρξη της συμβολής καθώς και η έκταση της συμβολής του κάθε μέρους.

Η αξίωση αυτή μπορεί να στραφεί και κατά των κληρονόμων του υποχρέου, δεν κληρονομείται, από τους κληρονόμους του δικαιούχου, ούτε γεννάται στο πρόσωπο τους.

Η αξίωση αυτή παραγράφεται δύο έτη μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης (# 1)

(Επειτα από τις γνωστοποιήσεις αυτές αν οι συμβαλλόμενοι επιθυμούν να προβούν σε κάποια ρύθμιση μπορεί να αναγραφεί το εξής:

#1 Επειτα από τις ανωτέρω επισημάνσεις οι συμβαλλόμενοι μου δήλωσαν ότι επιθυμούν να ρυθμίσουν την περιουσία που θα αποκτηθεί κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ως εξής: .....

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι με το παρόν σύμφωνο συμβίωσης ή και με μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να προβλεφθεί συμβατική υποχρέωση διατροφής για μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης, να υπάρξει δηλαδή συμφωνία με την οποία αναλαμβάνεται είτε από το ένα ή το άλλο μέρος είτε και αμοιβαίως υποχρέωση διατροφής.

Η συμβατική αυτή αξίωση διατροφής είναι έγκυρη μόνο για την περίπτωση όπου μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης το ένα από τα μέρη δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματά του ή από την περιουσία του και το άλλο μέρος που πρέπει να την παρέχει είναι σε θέση να τη δώσει χωρίς να κινδυνεύσει η δική του διατροφή.

Η συμφωνία για διατροφή δεν ισχύει αν το σύμφωνο συμβίωσης λυθεί λόγω θανάτου κάποιου από τους συμβαλλόμε-

νους, γιατί τότε υπάρχει κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος προσώπου. Επίσης η συμφωνία διατροφής δεν ισχύει αν το σύμφωνο συμβίωσης λυθεί αυτοδικαίως με το γάμο ενός από τα συμβιούντα πρόσωπα με τρίτον ή αν είναι άκυρο το σύμφωνο συμβίωσης.

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι:

Ο δικαιούχος διατροφής από το σύμφωνο συμβίωσης συμπορεύεται, ως προς το δικαίωμα διατροφής, με τον διαζευγμένο σύζυγο του υπόχρεου.

Ο υπόχρεος διατροφής, μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την υποχρέωση του αυτή, προκειμένου να απαηλλαγεί, εν όλω ή εν μέρει, από την υποχρέωση συνεισφοράς ή διατροφής συζύγου ή ανήλικων τέκνων του.

Με την επιφύλαξη των ανωτέρω δύο προηγούμενων παραγράφων η συμβατική υποχρέωση προηγείται της εκ του νόμου υποχρέωσης διατροφής άλλων προσώπων απέναντι στον δικαιούχο, που βρίσκεται σε αδυναμία, μετά τη λύση του συμφώνου, να διατρέφει τον εαυτό του με τις δικές του δυνάμεις.

(#2)

(Επειτα από τις γνωστοποιήσεις αυτές αν οι συμβαλλόμενοι επιθυμούν να προβούν σε κάποια ρύθμιση μπορεί να αναγραφεί το εξής:

#2 Επειτα από τις ανωτέρω επισημάνσεις οι συμβαλλόμενοι μου δήλωσαν ότι επιθυμούν να ρυθμίσουν το ζήτημα της διατροφής για τη μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης ως εξής: .....

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ

Το τέκνο που έχει γεννηθεί κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητας του συμφώνου συμβίωσης, τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον άνδρα με τον οποίο η μητέρα κατήρτισε το σύμφωνο. Το τεκμήριο ανατρέπεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

Η ακυρότητα ή η ακύρωση του συμφώνου συμβίωσης δεν επηρεάζει την πατρότητα των τέκνων.

Το τέκνο που θα γεννηθεί κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητας του συμφώνου συμβίωσης θα φέρει το επώνυμο που επιλέγουν οι γονείς του με κοινή και αμετάκλητη δήλωση τους.

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι η κοινή αυτή και αμε-

τάκλιτη δήλωση τους είτε μπορεί να γίνει με το παρόν σύμφωνο συμβίωσης ή σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο πριν όμως από τη γέννηση του πρώτου τέκνου.

Το επώνυμο που θα επιλεγεί θα πρέπει να είναι κοινό για όλα τα τέκνα και είναι υποχρεωτικά το επώνυμο του ενός από τους γονείς ή συνδυασμός των επωνύμων τους. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από δύο επώνυμα.

Εάν δεν γίνει η κοινή και αμετάκλητη δήλωση των γονέων που να ρυθμίζει το επώνυμο των τέκνων, το τέκνο θα έχει σύνθετο επώνυμο αποτελούμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων.

Αν το επώνυμο του ενός ή και των δύο γονέων είναι σύνθετο, το επώνυμο του τέκνου θα σχηματισθεί με το πρώτο από τα δύο επώνυμα. (#3)

(Επειτα από τις γνωστοποιήσεις αυτές αν οι συμβαλλόμενοι επιθυμούν να προβούν σε κάποια ρύθμιση μπορεί να αναγραφεί το εξής:

#3 Επειτα από τις ανωτέρω επισημάνσεις οι συμβαλλόμενοι μου δήλωσαν ότι προβαίνουν στην σύμφωνα με το άρθρο 9 του Νόμου 3719/2008 κοινή και αμετάκλητη δήλωση ότι επιλέγουν το επώνυμο των τέκνων τους να είναι .....

Η γονική μέριμνα τέκνου που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια συμφώνου συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητας του συμφώνου συμβίωσης ανήκει στους δύο γονείς και ασκείται από κοινού.

Οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για τη γονική μέριμνα των τέκνων που κατάγονται από γάμο εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

Αν το σύμφωνο συμβίωσης λυθεί για την άσκηση της γονικής μέριμνας εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 1513 του Αστικού Κώδικα.

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Εάν το σύμφωνο συμβίωσης λυθεί λόγω αποβίωσης ενός από τους συμβαλλόμενους, αυτός που επιζεί έχει κληρονομικό δικαίωμα εξ αδιαθέτου καθώς επίσης και δικαίωμα νόμιμης μοίρας.

Το κληρονομικό δικαίωμα εξ αδιαθέτου ανέρχεται στο 1/6 της κληρονομιάς περιουσίας εάν συντρέχει με κληρονόμους της πρώτης τάξης (δηλαδή με κατιόντες του κληρονομούμενου), ανέρχεται στο 1/3 εάν συντρέχει με κληρονόμους των υπόλοιπων τάξεων και τέλος σε ολόκληρη την κληρονομιά εάν δεν

υπάρχουν συγγενείς του κληρονομούμενου που να καλούνται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι.

Αυτός που επιζεί έχει δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομιά, το οποίο ανέρχεται στο ήμισυ της εξ αδιαθέτου μερίδας, που του αναλογεί. Κατά το ποσοστό αυτό μετέχει ως κληρονόμος.

Τα άρθρα 1826 επ., 1839 επ. και 1860 του ΑΚ εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Ενημέρωσα τους συμβαλλόμενους ότι η σύμβαση αυτή του συμφώνου συμβίωσης μπορεί να λυθεί ως εξής:

α.- Επειτα από κοινή τους συμφωνία που γίνεται αυτοπροσώπως ενώπιον συμβολαιογράφου και συντάσσεται σχετικό συμβολαιογραφικό έγγραφο .

β.- Με μονομερή δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου η οποία πρέπει να κοινοποιηθεί με δικαστική επιμελητή στο άλλο πρόσωπο και ισχύει από τη στιγμή της κοινοποίησης.

γ.- Αυτοδικαίως αν συναφθεί γάμος είτε μεταξύ των άνω εμφανισθέντων, είτε μεταξύ ενός από αυτούς και τρίτου προσώπου.

Η με οποιοδήποτε τρόπο λύση του συμφώνου συμβίωσης πρέπει να καταχωρείται στο ειδικό βιβλίο του Ληξιαρχείου όπου έχει καταχωρηθεί και η σύσταση αυτού.

Η παρούσα σύμβαση του συμφώνου συμβίωσης διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 3719/2008 που έχει δημοσιευθεί στο υπ' αριθμόν 241/26.11.2008 Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (τεύχος 1).

Οι δηλώσεις των εμφανισθέντων καταχωρήθηκαν την πράξη αυτή που γράφτηκε σε τέσσερα (4) συνεχόμενα φύλλα πρωτοτύπου για τέλη και δικαιώματα της οποίας εισπράχτηκαν με τρία (3) αντίγραφα ευρώ εβδομήντα τέσσερα (74,00) εκ των οποίων καθαρή αμοιβή ευρώ 65,49 και δικαιώματα υπέρ του Ταμείου Νομικών του ΤΑΣ και λοιπά τέλη ευρώ 8,51 και η οποία συμβολαιογραφική πράξη σύμβασης συμφώνου συμβίωσης διαβάστηκε καθαρά και μεγαλόφωνα στους συμβαλλόμενους, οι οποίοι την άκουσαν, τη βεβαίωσαν και συμφώνησαν στο περιεχόμενό της και την υπέγραψαν αυτοί και εγώ ο Συμβολαιογράφος όπως ορίζει ο Νόμος.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ   Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

Κατάτμηση με χρησικτησία οικοπέδων, σε οικισμούς μέχρι 2.000 κατοίκους, ύστερα απο επέκταση σχεδίου με απόφαση νομάρχη

Ιωάννης Κωτούλας
Επίτιμος Πρόεδρος Σ.Σ.Ε.Θ.

Κατά την ισχύουσα πάντα, βασική διάταξη αρ.1§1 του ΑΝ431/1968, επιτρέπεται η μεταβίβαση των ακεραίων κληροτεμαχίων οριστικής διανομής ελευθέρως, υπό μόνον τον περιορισμό της μη κατατμήσεως των, ο οποίος περιορισμός ισχύει και σε κάθε μεταγενέστερη μεταβίβαση. Απαγορεύεται λοιπόν εξ ορισμού η κατάτμηση των.

Όμως, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (1968) ο κληρούχος ή ο κληρονόμος αυτού, δεν λογίζεται κατά πλάσμα του νόμου, νομέας του ακινήτου αυτού, αν δεν κατέχει πράγματι αυτό και συνεπώς, τρίτος μπορεί να αποκτήσει την νομική και συνακόλουθα την κυριότητά του με έκτακτη χρησικτησία, αν συμπληρωθεί ο χρόνος χρησικτησίας από το έτος 1968, συντρέχουν δε και οι λοιπές προϋποθέσεις.

Αλλά κατ' εξαίρεση, και ο περιορισμός αυτός της μη κατατμήσεως, δεν ισχύει, εάν το κληροτεμάχιο, από της ενάρξεως

ισχύος του Ν.666/1977 περιλαμβάνεται σε ρυμοτομικό σχέδιο πόλεως ή χωρίου, με την προϋπόθεση **ότι τόσο το μεταβιβαζόμενο, όσο και το εναπομένον τμήμα, είναι άρτιο και οικοδομήσιμο**, αποδεικνυόμενη με βεβαίωση μηχανικού πάνω στο τοπογραφικό κατά τροποποίηση με το άρθρ. 13 § 2 Ν.3212/2003.¹

Εξάλλου, κατά την § 1 άρθρ. 2 ν.δ. 690/1948 **«απαγορεύεται η μεταβίβαση κυριότητας οικοπέδων, επαγομένη τη δημιουργία οικοπέδων μη αρτίων είτε κατά το ελάχιστον εμβαδόν, είτε κατά το ελάχιστο πρόσωπο»**, κατά δε την § 3 ίδιου άρθρου **«πάσα δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου, έχουσα αντικείμενον απαγορευμένην, κατά τας προηγουμένας παραγράφους μεταβίβαση κυριότητας, είναι αυτοδικαίως και εξ υπαρχής απολύτως άκυρος»**.

Από τις συνδυασμένες διατάξεις αυτές, προκύπτει, ότι όταν το κληροτεμάχιο, περιληφθεί στο σχέδιο πόλεως, για τη μεταβίβαση διαιρετού

τμήματος, με τη θέληση του ιδιοκτήτη δηλαδή με δικαιοπραξία πρέπει απαρεικλήτως να τηρηθούν οι εκάστοτε διατάξεις άρθρ. 2 § 1 Ν.666/1977, 11 ν.994/79 18 παρ. 1 ν.1644/1986 και άρθρ. 16 ν.3147/2003.

Αντίθετα για την απόκτηση από τρίτο, κυριότητας διαιρετού τμήματος οικοπέδου με χρησικτησία, έστω και αν δημιουργούνται και μη άρτια οικόπεδα δεν ισχύει η απαγόρευση αυτή, διότι στην έννοια της χρησικτησίας, ως αυτόνομου τρόπου κτήσεως κυριότητας, είναι ανεφάρμοστος και ασυμβίβαστος η προσάρτηση τοπογραφικού, σε κάθε περίπτωση δεν πρόκειται για δικαιοπραξία, η οποία και μόνο απαγορεύεται.²

Το πρόβλημα ανέκυψε με την έκδοση δύο (2) πρόσφατων, σύγχρονων και αντιφατικών αποφάσεων Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καβάλας, που δέχτηκαν αντίθετα πράγματα. Αμφότερες, αφορούν κληροτεμάχια, ευρισκόμενα σε οικισμό μέχρι 2.000 κατοίκους ιδίας περιοχής και Δήμου, στον οποίο

1. Ι. Κωτούλας. Το Δίκαιο της Κατάτμησης των Γεωτεμαχίων, έκδ. Σάκουλα, σελ. 25.

2. Ολ. Α.Π. 606/1976, ΝοΒ 24 895, Α.Π. 172/2004 Εφ.Δν 45 1035, 36/2008 Πολ. Πρωτ. Καβάλας (αδημοσίευτος)

οικισμό με την υπ' αριθμ. 81462/23-4-1986 απόφαση Δημάρχου Καβάλλας, καθορίστηκαν τα όρια του οικισμού κ.λ.π. Και η μεν πρώτη δέχτηκε, ότι δεν υπάρχει σχέδιο πόλεως διότι, δεν εξεδόθη πράξη εφαρμογής και απέρριψε την αγωγή, με την οποίαν ζητείτο η αναγνώριση κυριότητας διαιρετού τμήματος οικοπέδου, η δε δεύτερα θεώρησε ότι με την απόφαση του Νομάρχου, υπάρχει σχέδιο πόλεως, και δέχτηκε ότι αποκτήθηκε η κυριότητα διαιρετού τμήματος οικοπέδου με χρησικτησία, αφού συνέτρεχαν όλες οι άλλες προϋποθέσεις και ιδίως ότι συμπληρώθηκε 20ετία από το 1986 μέχρι το χρόνο εγέρσεως της αγωγής.

Το βασικό ερώτημα: **υπάρχει ή δεν υπάρχει σχέδιο πόλεως με την απόφαση Νομάρχου;** Εάν η απάντηση είναι καταφατική, είναι επόμενο, να επιτρέπεται η κατάτμηση και η απόκτηση διαιρετού τμήματος οικοπέδου με χρησικτησία.

Με την απόφαση του Νομάρχου, στους οικισμούς μέχρι 2.000 κατοίκους, καθιερώθηκε πράγματι από τον οραματιστή Τρίτη και εφαρμόστηκε από το 1983 έως 1989, δια την ταχεία και άνευ χρονοβόρων

διαδικασιών δόμηση των οικισμών αυτών, **ένα ιδιόρρυθμο σχέδιο, σε αδρές γραμμές και μεγέθη, το οποίο δεν έχει καμία σχέση, με την γνωστή επέκταση των σχεδίων Ν.1337/1983, διαδικασία πράξεως εφαρμογής κ.λ.π.** ούτε επακολουθεί εγκριτική μελέτη. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται τα όρια των οικισμών, η κατηγοριοποίηση αυτών, η αρτιότητα των οικοπέδων, ευκολύνεται η εξασφάλιση της συνέχειας των δρόμων στο κυκλοφοριακό δίκτυο, που αν δεν υπάρχει, γίνεται με συμβολαιογραφική πράξη, θέσει σε κοινή χρήση λωρίδος γης του ιδίου ακινήτου, κοινοποιημένη στον οικείο ΟΤΑ και τέλος θεώρηση του τοπογραφικού πριν από την κατάτμηση των οικοπέδων από το αρμόδιο τμήμα Πολεοδομίας, σύμφωνα με την § 1 άρθρ. 6 του από 24-4-1985 Π.Δ/τος. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι όροι του διατάγματος αυτού.

Έτσι από πλευράς κατάτμησης, πρόκειται για ολοκληρωμένο σχέδιο, αφού προβλέπει το κατώτατο όριο κατάτμησης και τους όρους υπό τους οποίους γίνεται αυτή. Συνεπώς επιτρέπεται η κατάτμηση των οικοπέδων αυτών και η μεταβίβαση

διαιρετού τμήματος εφόσον, όμως τηρηθούν όλες οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις της αποφάσεως αυτής.

Να σημειωθεί ότι με το άρθρ. 29 § 2β ν.2831/2000, όπως αντικαταστάθηκε με την § 1 άρθρ. 10 ν.3044/2002, ο καθορισμός των ορίων των οικοσμών αυτών και η έγκριση πολεοδομικών μελετών γίνεται πλέον με απόφαση Γενικού Γραμματέως Περιφέρειας και Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.

Καταλήγω λοιπόν, ότι με την απόφαση Νομάρχου υπάρχει σχέδιο πόλεως και η υπ' αριθμ. 36/2008 απόφαση Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καβάλλας που εδέχθη την αγωγή και αναγνώρισε την κυριότητα διαιρετού τμήματος οικοπέδου είναι ορθή και αντιθέτως έσφαλλε η υπ' αριθμ. 189/2008 απόφαση ιδίου δικαστηρίου που απέρριψε παρόμοια αναγνωριστική αγωγή.

Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας κληρονομική διαδοχή και κτηματολόγιο (προβλήματα κατά την εφαρμογή)

Στέλλα Νούλα Παπαχατζή
Συμβολαιογράφος Λάρισας

Αρχικά η ανάγκη στέγασης και διαβίωσης των ανθρώπων εξυπηρετούνταν με την κατοικία στην απλή της μορφή της μονώροφης ή δώροφης οικοδομής. Στην πορεία και λόγω της στενότητας του χώρου, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες περιοχές, οι μηχανικοί οδηγήθηκαν σε λύσεις σύνθετων οικοδομημάτων αποτελούμενων από περισσότερους του ενός ορόφων και με πολλαπλούς διαφορετικούς και διακεκριμένους χώρους. Η νομική επιστήμη για να προλάβει τις εκάστοτε τρέχουσες ανάγκες του κοινωνικού συνόλου παρέιχε από την μεριά της τη λύση με το ν.3741/1929 και το ν.δ.1024/1971, αλλά και τα άρθρα 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικα.

Ο Συμβολαιογράφος, ως εφαρμοστής του νόμου, προβαίνει αρχικά σε συμβόλαια μεταβίβασης κυριότητας αυτοτελούς οριζόντιας ιδιοκτησίας, που άλλοτε μεταγράφονται μία φορά, άλλοτε μεταγράφονται δύο φορές και ως μεταβίβαση κυριότητας και ως σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας και οι συναλλαγές προχωρούν ομαλά για αρκετά μεγάλη χρονική περίοδο, ώσπου φτάνουμε στην υιοθέτηση του θεσμού του Κτηματολογίου με νέες ανάγκες να αναφύονται προς κάλυψη.

Στο σημείο αυτό παρουσιάζεται το εξής φαινόμενο: κατά τη δεκαετία του 1980 και του 1970 και βέβαια και τα προηγούμενα χρόνια να έχουν ανεγερθεί πολυκατοικίες χωρίς οι αρχικοί συνιδιοκτήτες να συστήσουν οριζόντια ιδιοκτησία δια συμβολαιογραφικής πράξεως όπου να περιγράφονται όλα τα διαμερίσματα αναλυτικά. Σήμερα συναντούμε – δυστυχώς ακόμη συχνά – πολυκατοικίες όπου ορισμένα μόνο

διαμερίσματα έχουν αποκτήσει αυτοτελή οντότητα και ταυτότητα από νομικής πλευράς, ενώ άλλα περιγράφονται μόνο σε προσύμφωνα τα οποία, για διάφορους λόγους, δεν μπορούν να εκτελεστούν, επομένως τα διαμερίσματα αυτά, αν και από ετών κατασκευασμένα χωριστά, δεν μπορούν ούτε να χρησιμοποιηθούν, ούτε να δηλωθούν στο Κτηματολόγιο. Αν θέλουμε να είμαστε δίκαιοι με τους προκατόχους μας, ας μην λησμονούμε ότι οι γενιές που ακολούθησαν από το έτος 1950 και μετά, βρήκαν μία Ελλάδα διαλυμένη και στους ανθρώπους αυτούς ανατέθηκε το βαρύ φορτίο της ανασυγκρότησής της. Ας μην λησμονούμε ότι εάν εμείς σήμερα είμαστε καλύτεροι νομικοί από τους πατεράδες μας και τους παππούδες μας και εντρυφούμε σε ιδιαίτερη δυσκολία και πολυπλοκότητα νομικά ζητήματα, ένα μεγάλο μέρος το χρωστάμε στις προηγούμενες γενιές από τις οποίες βρήκαμε μία βάση, όπου στηριζόμαστε και έτσι μπορούμε και προχωρούμε σε μεθοδικότερες και ευστοχότερες λύσεις και νομικές κατασκευές.

Με αυτήν την υφιστάμενη κοινωνική κατάσταση, όσον αφορά την ερμηνεία του ν.3741/1929 έχουμε σαν δεδομένο ότι με την μεταβίβαση έστω και ενός διαμερίσματος από μία πολυκατοικία, ολόκληρη η πολυκατοικία υπάγεται στο θεσμό και τις διατάξεις του ν.3741/1929. Στη συνέχεια όμως αποκλίνουν οι νομικές απόψεις:

κατά μία θεωρία, όταν μεταβιβάζεται μία αυτοτελής και διηρημένη ιδιοκτησία μίας πολυκατοικίας, όλες οι υπόλοιπες ιδιοκτησίες, έστω και αν υλικά είναι κατασκευασμένες χωριστά, νομικά

θεωρούνται σαν μία ιδιοκτησία - ενιαίος κυβικός χώρος. Δεν συμβαδίζει δηλαδή η υλική με την νομική διαίρεση της οικοδομής και την υπόσταση μίας ιδιοκτησίας.

Κατ' άλλη άποψη: «Κατά τη μεταβίβαση μίας οριζόντιας ιδιοκτησίας από μία οικοδομή ή μίας κάθετης ιδιοκτησίας από ένα γήπεδο επί του οποίου υπάρχουν αυτοτελή οικοδομήματα, με το μεταβιβαστικό συμβόλαιο συνιστώνται **άμεσα** και ρητά οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες για το μεταβιβαζόμενο, **έμμεσα** δε για τα εναπομείναντα διαμερίσματα ή τα οικοδομήματα, τα οποία εναπομένουν στον μεταβιβάζοντα ως οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες κατά περίπτωση και μάλιστα καθεμία ξεχωριστά και όχι ως ενιαίο σύνολο (υπόλοιπο), άσχετα αν δεν καθορίζεται γι' αυτές ποσοστό επί του οικοπέδου, το οποίο δύναται να καθορισθεί από το Μονομελές Πρωτοδικείο μεταγενέστερα, ανάλογα με την αξία της οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας.» Η νομική αυτή άποψη εκφράστηκε με την ως άνω υπ' αριθμ. **12.622/2000 απόφαση του ΠΠρ. Θεσ/κns** που έχει δημοσιευθεί στο περιοδικό «Νοτάριος» τεύχος 9 (έτος 2004).

Κινούμενοι στο ευρύ φάσμα ερμηνειών και νομικών κατασκευών καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε νομικά στην ακόλουθη **περίπτωση:**

«Περί το έτος 1979 ένα ζευγάρι αποκτά ένα οικοπέδο κατά πλήρη κυριότητα, αδιαίρετα και κατ' ισομοιρία και αμέσως προβαίνει ιδίαις δαπάναις την επ' αυτού ανέγερση οικοδομής αποτελούμενης από υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο, στην οποία εξακολουθεί να μετέχει έκαστος σύζυγος κατ' ισομοιρία. Το έτος 1980 οι δύο συγκύριοι προβαίνουν σε προίκιση της κόρης

τους και της μεταβιβάζουν (από 1/2 εξ αδιαιρέτου ο καθένας τους) το ένα διαμέρισμα του πρώτου ορόφου με τα ανήκοντα σ' αυτό 250/1000 εξ αδιαιρέτου του οικοπέδου λόγω προικός, το προικοσύμφωνο δε μεταγράφεται νόμιμα στο Υποθηκοφυλακείο μία φορά ως σύσταση προικός και δεύτερη φορά ως σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Με την πράξη αυτή ολόκληρη η οικοδομή υπήχθη στο θεσμό και τις διατάξεις του ν. 3741/1929 «περί της κατ' ορόφους ιδιοκτησίας» και των άρθρων 1002 και 1117 του Α.Κ. Το έτος 1988 οι δύο σύζυγοι μεταβιβάζουν στο γιο τους λόγω Γονικής Παροχής το δεύτερο διαμέρισμα του πρώτου ορόφου με τα ανήκοντα σ' αυτό 250/1000 εξ αδιαιρέτου του οικοπέδου. Και το συμβόλαιο αυτό μεταγράφεται νόμιμα στο Υποθηκοφυλακείο μία φορά ως σύσταση γονικής παροχής και δεύτερη φορά ως σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Κατά το έτος 2005 πεθαίνει η σύζυγος –προς λύπη όλων μας- και με ιδιόγραφη διαθήκη της ορίζει, -έχοντας κάθε δικαίωμα όπως πίστευε-, ως κληρονόμους της τους τρεις εγγονούς της στους οποίους αφήνει το μερίδιό της από τα υπόλοιπα διαμερίσματα της οικοδομής. Συγκεκριμένα στον εγγονό Α αφήνει το μερίδιό της από το ένα διαμέρισμα του ισόγειου, στον εγγονό Β αφήνει το μερίδιό της από το δεύτερο διαμέρισμα του ισόγειου και στον εγγονό Γ αφήνει το μερίδιό της από την αποθήκη του υπογείου. Οι κληρονόμοι αποδέχονται την κληρονομία της άνω αποβιωσάσης, υποβάλλουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. δήλωση φόρου κληρονομίας, υπόκεινται σε φόρο κληρονομίας.

Ο **συμβολαιογράφος**, ενστερνιζόμενος την δεύτερη άποψη ως προσήκουσα στην τελολογική ερμηνεία του ν.3741/1929 και συνάδουσα απόλυτα με τη φύση και το σκοπό του θεσμού της οροφοκτησίας, συντάσσει συμβόλαιο όπου εμπεριέχεται δήλωση αποδοχής κληρονομίας από τους κληρονόμους εγγονούς της διαθέτιδος, στο συμβόλαιο δε αυτό συμπράττουν και οι λοιποί συγκύριοι της οικοδομής,

ήτοι ο επιζών σύζυγος στον οποίο ανήκει το υπόλοιπο ένα δεύτερο (1/2) εξ αδιαιρέτου από τα κληρονομαία διαμερίσματα και τα δύο τέκνα, ώστε όλοι μαζί με ρητή κοινή συναίνεση συμπληρώνουν την οριζόντια ιδιοκτησία η οποία νομίμως έχει καταρτισθεί, περιγράφοντας με αναλυτικά στοιχεία εκάστη οριζόντια ιδιοκτησία και οριζοντας συμβατικά τα ποσοστά συμμετοχής εκάστης οριζοντίου ιδιοκτησίας εξ αδιαιρέτου στο οικόπεδο.

Ο **Υποθηκοφύλακας** ενστερνίζεται την πρώτη άποψη και αρνείται τη μεταγραφή του άνω συμβολαίου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1192 και 1196 Α.Κ. με την αιτιολογία ότι δεν προκύπτει η ταυτότητα των διαμερισμάτων.

Σε αυτό ακριβώς το στάδιο οι κληρονόμοι και ο επιζών σύζυγος καλούνται να δηλώσουν τις ιδιοκτησίες τους στο Εθνικό **Κτηματολόγιο**.

Πέραν της υπ' αριθμ. 12.622/2000 απόφασης του ΠΠρ. Θεσ/κns που ενισχύει τη δεύτερη άποψη, παρατίθεται στη συνέχεια σχετική **νομολογία** και **αρθρογραφία**:

Η υπ' αριθμ. **7/2002 ΠΠρΒερ** δέχεται ότι «δυνάμει των υπ' αριθμ. /// και /// μεταβιβαστικών της κυριότητας συμβολαίων συγκεκριμένων οριζοντίων ιδιοκτησιών οικοδομής που ανήγειρε ο Χ, υπήχθη αυτή (οικοδομή) στο θεσμό της οροφοκτησίας, ο δε κληρονόμος του Χ που κληρονόμησε τις λοιπές οριζόντιες ιδιοκτησίες της ίδιας οικοδομής, με την υπ' αριθμ. /// δήλωση αποδοχής κληρονομίας υπήγαγε **εκ περισσού** τους περιελθόντες σ' αυτόν διαιρετούς χώρους.»

Η υπ' αριθμ. **47/2007 ΕφΘεσ/κns** (Αρμ 2008.87) διατυπώνει: «Διαιρεμένη ιδιοκτησία δημιουργείται αυτόματα, όταν ο ιδιοκτήτης ολόκληρης οικοδομής εκποιεί ορόφους ή διαμερίσματα, χωρίς να απαιτείται η κατάρτιση ιδιαίτερης σύμβασης και η μεταγραφή αυτής, ούτε και διπλή μεταγραφή, αφού δεν πρόκειται για δύο διαφορετικές συμβάσεις που περιέχονται στο ίδιο έγγραφο.»

Η υπ' αριθμ. **16/2004 ΑΠ. Γ' Τμ.** (Ελλ. Δ/ση 45.788) ορίζει ότι: «ως διαμέρισμα ορόφου, επί του οποίου μπορεί να συσταθεί χωριστή κυριότητα, νοείται και ένα μόνον **δωμάτιο** του ορόφου ή της όλης οικοδομής, εφόσον αυτό είναι κατάλληλο για χωριστή αυτοτελή έναντι των υπολοίπων ορόφων ή διαμερισμάτων χρήση».

Η υπ' αριθμ. **1226/2003 ΑΠ** απόφαση δέχεται ότι «η οικοδομή υπάγεται στο θεσμό της οροφοκτησίας με την εξατομίκευση δια της μεταβιβάσεως συγκεκριμένης οριζόντιας ιδιοκτησίας, χωρίς να απαιτείται κατάρτιση ιδιαίτερης σύμβασης για τη σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας, χωρίς να χρειάζεται πανηγυρικός τύπος, **ούτε και διπλή μεταγραφή**, διότι δεν πρόκειται περί δύο διαφορετικών συμβάσεων.

Την ίδια θέση έχει η φορολογική Αρχή (Σχετ. ΥποΟικ 1091221/1599/Β0013/11-09-1989 περ. 15 και ΥποΟικ 1023290/68/Β 0013/Πολ.1050/21-02-1996)

Η αντίθετη ερμηνεία ότι «αν με το μεταβιβαστικό συμβόλαιο συσταθεί επί πολυωρόφου οικοδομής οριζόντια ιδιοκτησία ως προς το μεταβιβαζόμενο αυτοτελές διαμέρισμα και όλα τα υπόλοιπα διαμερίσματα, παρότι κατασκευασμένα χωριστά, αποτελούν μια ενιαία οριζόντια ιδιοκτησία, ΔΕΝ προκύπτει, ούτε διατυπώνεται σε καμία απόφαση ελληνικού δικαστηρίου, αποτελεί δε ιδιαίτερο κίνδυνο για την ασφάλεια των συναλλαγών. Και αυτό γιατί αν οι συγκύριοι οικοδομής γνωρίζουν ότι με τη μεταβίβαση εξατομικευμένων διαμερισμάτων υπάγεται η οικοδομή τους στο θεσμό της οροφοκτησίας και διέπεται από τις οικείες διατάξεις, ρυθμίζουν τις κληρονομικές τους σχέσεις υπό αυτό το πρίσμα.

Αυτό διατυπώνεται και στη (δημοσιευμένη στη Σ.Επ. 2005.931) μελέτη του καθηγητή κ. Χρ. **Κούσουλα** με τίτλο «**ΟΙΟΝΕΙ ΑΥΤΟΔΙΚΑΙΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ**» συνοδευόμενη από πλούσια βιβλιογραφία. Στη μελέτη του ο αξιότιμος καθηγητής παραθέτει τις διάφορες απόψεις, ακόμη και την παραπάνω εκθεθείσα ότι δηλαδή όταν

Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας κληρονομική διαδοχή και κτηματολόγιο (προβλήματα κατά την εφαρμογή)

μία οικοδομή υπαχθεί στο θεσμό της οροφοκτησίας με μεταβιβαστική πράξη που εξατομικεύει ένα διαμέρισμα, ό,τι απομένει αμεταβίβαστο στην οικοδομή αποτελεί μία οριζόντια ιδιοκτησία. Σχολιάζει όμως ότι : «η προαναφερθείσα άποψη δεν γίνεται γενικά δεκτή και μάλιστα φαίνεται να απορρίπτεται σιωπηρά. Διότι η συνεπής εφαρμογή αυτής της άποψης σημαίνει ότι κάθε περαιτέρω σύσταση νέων μικρότερων οριζοντίων ιδιοκτησιών θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται ως κατάτμηση της δεύτερης πολυώροφης οριζόντιας ιδιοκτησίας, πράγμα που δεν εκφράζεται ούτε στην νομολογία, ούτε στη θεωρία»

Εξάλλου:

1. Δεν είναι δυνατόν μία οικοδομή να υπαχθεί μερικώς στο θεσμό της οροφοκτησίας και μόνον ως προς τις μεταβιβαζόμενες αυτοτελείς ιδιοκτησίες και ως προς τα υπόλοιπα μέρη να παραμείνει στο θεσμό της συγκυριότητας και της κοινωνίας (Μπαλής, Γεωργιάδης-Σταθόπουλος)

2. Κατά τα κρατούντα στη θεωρία και τη Νομολογία για την έγκυρη σύσταση διακεκριμένων οριζοντίων ιδιοκτησιών **ΔΕΝ** απαιτούνται ούτε χρήσεις πανηγυρικών εκφράσεων, ούτε απαιτείται οι μελλοντικοί όροφοι να προσδιορίζονται με ακρίβεια. Η αναγκαιότητα της απλούστευσης των διαδικασιών στις συναλλαγές ώθησε άλλωστε το Νομοθέτη να προβεί στη διατύπωση της διάταξης του άρθρου 14 του ν.3741/1929 όπου εγκύρως συνιστάται οροφοκτησία με διάταξη τελευταίας βουλήσεως, χωρίς τη χρήση πανηγυρικών εκφράσεων ή την ύπαρξη σχεδιαγραμμάτων (ΣΕ ΚΓ φ.5.776)

3. Η Δ.Ο.Υ. φορολογεί κάθε αυτοτελώς κατασκευασμένο διαμέρισμα ως εξατομικευμένη ιδιοκτησία.

4. Η συναίνεση απάντων των συνιδιοκτητών για τη σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας δεν είναι αναγκαία ή απαραίτητο να δοθεί **ταυτόχρονα** και η σύμβαση θα

ολοκληρωθεί όταν συναινέσει και ο τελευταίος συμβαλλόμενος. (Μπουρνιάς Η οριζόντια ιδιοκτησία εν Ελλάδι.476). Εξάλλου οι καθολικοί διάδοχοι της θανούσης υπεισέρχονται στη θέση, τα δικαιώματα και της υποχρεώσεις της και την υποκαθιστούν πλήρως.

5. Κατά τον Αν. **Αθανασόπουλο** (Συμβ.Δ τόμος Β.13) η σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας δεν είναι άκυρη, αλλήλ η ολοκλήρωσή της θα γίνει με την έγκριση απάντων (Φίλου Ενοχ. Δ. 379)

6. Η κατά τα άνω ερμηνεία στηρίζεται στην Αρχή της Ειδικότητας που διατρέχει ολόκληρο το Εμπράγματο Δίκαιο (Απ. **Γεωργιάδης** ΝοΒ 33.388). Η περιγραφή των οριζοντίων ιδιοκτησιών δεν είναι αναγκαίο να γίνεται απαραίτητως στο κύριο σώμα της δικαιοπραξίας με την οποία συστήνεται η οροφοκτησία (πχ. του μεταβιβαστικού συμβολαίου μίας εξ αυτών), είναι αδιάφορο αν τα στοιχεία και η ατομικότητα εκάστης αυτοτελούς ιδιοκτησίας συνάγονται χωρίς αμφιβολίες από σχεδιαγράμματα προσαρτημένα στο συμβόλαιο. (Εφ.Αθ.787/1955 ΕΕΝ) ή μπορεί να γίνεται και με βάση στοιχεία που κείνται έξω από τη διαθήκη. Ολοκληρώνεται όμως με την εξατομίκευση των στοιχείων εκάστης οριζοντίου ιδιοκτησίας στην πράξη δήλωσης αποδοχής κληρονομίας και τη μεταγραφή της.

7. Σύμφωνα με σχόλια του Απ. Γεωργιάδη (ΝοΒ33.388) «Κάθε συνοροφοκτήτης δικαιούται να μεταβιβάσει σε τρίτο ελεύθερα την ιδανική του μερίδα πάνω στην οροφοκτησία. Αν για την οροφοκτησία, η οποία ανήκει σε περισσότερους εξ αδιαίρετου, δεν έχει καθορισθεί δικαιοπρακτικά (κατά τη σύστασή της ή με τον Κανονισμό), το ποσοστό της αναγκαστικής συγκυριότητας που αντιστοιχεί σ' αυτή, ο συνοροφοκτήτης δεν δικαιούται κατά τη μεταβίβαση του ιδανικού του μεριδίου να καθορίσει μόνος του το ποσοστό αυτό. Τέτοια εξουσία δεν του παρέχει ο νόμος, αφού ο προσδιορισμός του ποσοστού συγκυριότητας μπορεί να γίνει μεταγενέστερα μόνο με συμφωνία

όλων των οροφοκτητών του ακινήτου, ή σε περίπτωση μη επιτεύξεως συμφωνίας από το Δικαστήριο με βάση τα κριτήρια που προσδιορίζει το άρθρο 5 του ν.3741/1929. Αν όμως ο συνοροφοκτήτης, κατά τη μεταβίβαση του ιδανικού του μεριδίου σε τρίτο προσδιορίσει μόνος του το ποσοστό της αναγκαστικής συγκυριότητας πάνω στο έδαφος και τους λοιπούς κοινόκτητους χώρους, το οποίο (κατά τη γνώμη του) αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη οροφοκτησία, η μεταβίβαση **δεν είναι από το λόγο αυτό ελλειμματική**. Απλώς ο μονομερής προσδιορισμός δεν δεσμεύει τους λοιπούς οροφοκτές του ακινήτου.

Το γεγονός ότι η σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας συνιστάται και δικαστικά :

α) με καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως

β) σε δίκη διανομής, όπου το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας, προκειμένου να επιτευχθεί αυτούσια διανομή μεταξύ των κοινών οικοδομής.

Πόσο μάλλον εάν συμφωνούν τα μέρη και οι συγκύριοι αποδέχονται την υπαγωγή των αυτοτελώς κατασκευασμένων διαμερισμάτων στο θεσμό της οροφοκτησίας με την έγκρισή τους, χωρίς να μεταβάλλονται τα εμπράγματα δικαιώματά τους στις αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες, (ΑΠ. **83/2003, Αθανασόπουλος** Άμεση Πληροφόρηση σε θέματα Εμπραγμάτου Δικαίου τ.1/2004.54) ώστε να συνιστάται οριζόντια ιδιοκτησία με τη συναίνεση απάντων (**έστω και δοθείσα σε διαφορετικό χρόνο**, αφού ο νόμος δεν θέτει ως προϋπόθεση την «ταυτόχρονη» συναίνεσή τους, αλλήλ μόνον τη συναίνεσή τους).

Καλό θα είναι να προβληματιστούμε όλοι μας, όταν καλούμαστε να στηρίξουμε επιβεβλημένες πολιτικές επιλογές, αν θα πρέπει να το κάνουμε τουλάχιστον με γνώμονα το συμφέρον του φορολογούμενου πολίτη, ώστε να βοηθήσουμε στην κατά το δυνατό ομαλότερη και αλώβητη αφομοίωση των νέων θεσμών από το κοινωνικό σύνολο.

Η εκτέλεση των αλληλοδαπών συμβολαιογραφικών εγγράφων στην Ελλάδα - ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος

Μαριάννα Παπακυριάκου

Συμβολαιογράφος Θεσσαλονίκης

Τακτικό μέλος της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Διεθνούς Ένωσης Συμβολαιογραφίας.

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1. Ας υποθέσουμε ότι ο Α οφείλει στον Β ένα χρηματικό ποσό ύψους διακοσίων χιλιάδων Ευρώ από εμπορική αιτία. Ο Α, αναγνωρίζοντας ρητά την παραπάνω οφειλή του, υπογράφει ενώπιον Συμβολαιογράφου έγγραφο με το οποίο υποσχεται να την εξοφλήσει μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία. Το συμβολαιογραφικό αυτό έγγραφο θα μπορούσε να έχει υπογραφεί ενώπιον Έλληνα Συμβολαιογράφου, θα μπορούσε όμως να έχει υπογραφεί και σε άλλη χώρα, όπως σε μια χώρα της Λατινικής Αμερικής π.χ. στο Μεξικό ή σε μια χώρα της Ευρώπης που δεν ανήκει στην Ε.Ε. π.χ. στην Αλβανία ή στην Ελβετία ή τέλος σε μια χώρα που ανήκει στην Ε.Ε., π.χ. στη Γαλλία ή στην Ισπανία. Ο Α έχει περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα π.χ. ένα ακίνητο στη Θεσσαλονίκη.

Η παραπάνω προθεσμία, μέσα στην οποία ο Α ανέλαβε να εξοφλήσει το χρέος του, περνάει άπρακτη και ο Β, έχοντας στα χέρια του το συμβολαιογραφικό έγγραφο, ερευνά αν μπορεί να ικανοποιήσει την αξιώσή του εκποιώντας το ακίνητο του Α. Ποια διαδικασία θα πρέπει να ακολουθήσει ο Β κατά του Α. Η διαδικασία αυτή θα είναι η ίδια ανεξάρτητα από την χώρα στην οποία υπογράφηκε το παραπάνω συμβολαιογραφικό έγγραφο ή υφίστανται διαφορές ανάλογα με τη χώρα προέλευσης του συμβολαιογραφικού εγγράφου;

2. Στα πλαίσια της ελληνικής έννομης τάξης διακρίνονται πέντε κατηγορίες εκτελεστών τίτλων:

(α) Οι εθνικοί εκτελεστοί τίτλοι (άρθρο 904 ΚΠολΔ) με βάση τους οποίους ο δανειστής δικαιούται να επισπεύσει τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρο 918 ΚΠολΔ)

(β) Οι αλληλοδαποί εκτελεστοί τίτλοι που κηρύσσονται εκτελεστοί από τα ελληνικά δικαστήρια με την ειδική διαδικασία που προβλέπει ο ΚΠολΔ (διαδικασία του άρθρου 905 παρ 1 ΚΠολΔ εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 905 παρ 2-3 και 906 ΚΠολΔ)

(γ) Οι αλληλοδαποί εκτελεστοί τίτλοι που κηρύσσονται εκτελεστοί από τα ελληνικά δικαστήρια εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διεθνών ή διμερών συμβάσεων που έχει υπογράψει και κυρώσει νομοθετικά η Ελλάδα

(δ) Οι εκτελεστοί τίτλοι που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των κανόνων των εθνικών ενόμων τάξεων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι κηρύσσονται εκτελεστοί από τα ελληνικά δικαστήρια στο πλαίσιο της απλής και σύντομης κοινοτικής διαδικασίας που προβλέπεται από τους Κανονισμούς ΕΚ 44/2001 και ΕΚ 2201/2003, καθώς και

(ε) Ο ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος που προβλέπεται από τον Κανονισμό ΕΚ 805/2004, με βάση τον οποίο, από κοινού με τη συνοδευτική σχετική βεβαίωση, δίχως απόγραφο, ο δανειστής δικαι-

ούται, χωρίς την προηγούμενη τήρηση οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου του κράτους-μέλους υποδοχής, να επισπεύσει τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Τα δημόσια έγγραφα, στα οποία συγκαταλέγεται και το συμβολαιογραφικό έγγραφο, μπορούν να ανήκουν σε μία ή περισσότερες από τις πέντε παραπάνω κατηγορίες εκτελεστών τίτλων, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που απαιτούνται κάθε φορά από το σχετικό πλαίσιο διατάξεων.

3. Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει με ευσύνοπτο τρόπο τη διαδικασία που θα πρέπει να τηρηθεί για να εκτελεστεί¹ στην Ελλάδα ένα συμβολαιογραφικό έγγραφο το οποίο, ανάλογα με τη χώρα προέλευσής του, ανήκει σε κάθε μια από τις πέντε προαναφερόμενες κατηγορίες. Έτσι θα παρουσιαστεί συγκριτικά η διαδικασία για την εκτέλεση (α) ενός συμβολαιογραφικού εγγράφου που υπογράφηκε στην Ελλάδα, (β) ενός συμβολαιογραφικού εγγράφου που υπογράφηκε σε τρίτη χώρα, η οποία δεν υπάγεται στο πεδίο ισχύος κάποιας σχετικής διεθνούς σύμβασης ή κοινοτικής ρύθμισης, (γ) ενός συμβολαιογραφικού εγγράφου που υπογράφηκε σε χώρα η οποία υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής της σύμβασης του Λουγκάνο² και (δ) ενός συμβολαιογραφικού εγγράφου που υπογράφηκε σε χώρα μέλος της Ε.Ε. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον ευρωπαϊκό εκτε-

1. Ακριβέστερα αναφερόμαστε σε προετοιμασία αναγκαστικής εκτέλεσης και όχι σε διενέργεια της εκτέλεσης αυτής καθ' αυτήν, καθώς τόσο οι διεθνείς συμβάσεις όσο και οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί καθιστούν δυνατή μόνο την προετοιμασία της αναγκαστικής εκτέλεσης. Η εκτέλεση ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο του τόπου όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία στα οποία θα διενεργηθεί η εκτέλεση και έτσι ο εκτελεστός χαρακτήρας ενός τίτλου δεν πρέπει να συγχέεται με την πραγματική εκτέλεσή του, βλ. Γέσιου - Φαίτση, Ο ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος και οι επιδράσεις του στο δίκαιο αναγκαστικής εκτέλεσης στην Ευρώπη, Ελληνική Δικαιοσύνη 2004, σελ. 956 επ.

2. Πέρα από την Σύμβαση του Λουγκάνο η Ελλάδα έχει υπογράψει και κυρώσει διμερείς συμβάσεις στο θέμα της αναγνώρισης και εκτέλεσης των αλληλοδαπών αποφάσεων με χώρες όπως η Ρουμανία (Ν.Δ. 429/1974), η Βουλγαρία (Ν. 841/1978), η Ρωσία (Ν. 1242/1982), η Συρία (Ν. 1450/1984), ο Λίβανος (Ν. 1900/1980) κ.λπ. Ωστόσο, το ισχύον κοινό δίκαιο με βάση τον ΚΠολΔ μεταγενέστερο των παραπάνω συμβάσεων μετά την τροποποίηση του ΚΠολΔ είναι ευμενέστερο, με αποτέλεσμα οι παραπάνω συμβάσεις να μην παρέχουν στην ουσία καμία διευκόλυνση, αλλά, αντίθετα, σε πολλές περιπτώσεις να καθιστούν δυσχερέστερη την αναγνώριση και την κήρυξη της εκτελεστότητας. Έτσι εφαρμόζεται το κοινό δίκαιο, δηλαδή το άρθρο 905 ΚΠολΔ, εφόσον είναι ευμενέστερο. Πρβλ. σχετικά Γέσιου - Φαίτση, Αναγκαστική εκτέλεση Ι, 1986, σελ. 103-104. Για το λόγο αυτό δεν θα επεκταθούμε στην εξέταση των προϋποθέσεων για την κήρυξη της εκτελεστότητας σύμφωνα με τις παραπάνω συμβάσεις.

Η εκτέλεση των αλληλοδαπών συμβολαιογραφικών εγγράφων στην Ελλάδα - ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος

λεστό τίτλο, θεσμό που πρόσφατα εισήχθη στην Ε.Ε., και στη δυνατότητα που αυτός προσφέρει για τη βελτίωση των μηχανισμών εκτέλεσης μέσα στην Ε.Ε.

Β. Συμβολαιογραφικό έγγραφο που υπογράφηκε στην Ελλάδα (εθνικοί εκτελεστοί τίτλοι)

1. Τα ελληνικά συμβολαιογραφικά έγγραφα αποτελούν τίτλους εκτελεστούς³ χωρίς να απαιτείται η έκδοση προηγούμενης δικαστικής απόφασης ή η ύπαρξη κάποιας προηγούμενης συμφωνίας ή δήλωσης του οφειλέτη⁴ ή η ύπαρξη στο κείμενό τους ρήτρων που να τους προσδίδει εκτελεστήρια δύναμη. Βάση εκτελεστότητας των ελληνικών συμβολαιογραφικών εγγράφων είναι απευθείας ο νόμος (άρθρο 904 παρ. 2 γ ΚΠολΔ). Αξίζει δε να σημειωθεί, ότι απ' όλη τα δημόσια έγγραφα μόνο τα συμβολαιογραφικά αποτελούν τίτλους εκτελεστούς εκ του νόμου χωρίς άλλο ειδικό χαρακτηρισμό.

2. Προϋπόθεση της εκτελεστότητας των συμβολαιογραφικών εγγράφων είναι βέβαια η ύπαρξη απαίτησης βέβαιης, εκκαθαρισμένης και δεκτικής εκτέλεσης.

Απαίτηση βέβαιη είναι η απαίτηση που δεν τελεί υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία, ανεξάρτητα από την πηγή από την οποία προέρχεται η αίρεση ή η προθεσμία, δηλαδή αν είναι από το νόμο ή από ρήτρα που περιέχει η συμβολαιογραφική πράξη ή από δικαστική απόφαση. Αν λοιπόν η απαίτηση εξαρτάται από

αίρεση ή προθεσμία, για να γίνει η εκτέλεση θα πρέπει να πληρωθεί η αίρεση ή να παρέλθει η προθεσμία. Η πλήρωση της αίρεσης ή η πάροδος της προθεσμίας, εφόσον η λήξη της δεν βρίσκεται ημερολογιακά, πρέπει να αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο που να έχει αποδεικτική δύναμη (άρθρο 915 ΚΠολΔ).

Απαίτηση εκκαθαρισμένη είναι η απαίτηση, της οποίας η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής προκύπτουν από το ίδιο το συμβολαιογραφικό έγγραφο, χωρίς να χρειάζεται να συνεκτιμηθούν και άλλα έγγραφα, δημόσια ή ιδιωτικά, με αποδεικτική δύναμη. Έτσι, δεν μπορεί να εκτελεστεί συμβολαιογραφικό έγγραφο, όταν από αυτό δεν προκύπτει π.χ. το ποσό της παροχής του οφειλέτη, αλλά ο προσδιορισμός του ποσού έχει αφεθεί στην δίκαιη κρίση τρίτου προσώπου.

Απαίτηση δεκτική εκτέλεσης είναι η απαίτηση που μπορεί από τη φύση της να εκτελεστεί. Τα συμβολαιογραφικά έγγραφα είναι εκτελεστά όχι μόνο για χρηματικές, αλλά και για μη χρηματικές απαιτήσεις, όπως οι αξιώσεις για παράδοση ή απόδοση πράγματος (μίσθωση, πώληση) ή για ενέργεια ή παράλειψη πράξης.

3. Έτσι, αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο του παραδείγματος έχει υπογραφεί ενώπιον Έλληνα συμβολαιογράφου, τότε ο Β, αφού προηγηθεί η διαδικασία της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου⁵ από τον συμβολαιογράφο που συντάξε το έγγραφο (άρθρο 918 παρ 2 γ ΚΠολΔ), μπορεί να κατάσχει το παραπάνω ακίνητό του Α, στη συνέχεια δε να προχωρήσει στον αναγκαστικό πλειστηριασμό του ακινήτου τηρώντας τη νόμιμη διαδικασία, και από το πλειστηρίασμα που θα επιτευχθεί να ικανοποιήσει την αξίωσή του. Αν μάλιστα ο Β έχει επιτύχει την εγγραφή

προσημείωσης υποθήκης ή υποθήκης στο παραπάνω ακίνητο του Α τότε θα μπορέσει να ικανοποιηθεί προνομιακά από το πλειστηρίασμα που θα επιτευχθεί σε σχέση με άλλους δανειστές του Α οι οποίοι δεν έχουν εμπράγματα ασφάλεια πάνω στο ακίνητο.

Γ. Συμβολαιογραφικό έγγραφο που υπογράφηκε σε τρίτη χώρα (αλληλοδαποί εκτελεστοί τίτλοι του άρθρου 905 παρ 1 ΚΠολΔ)

1. Σε αντίθεση με το ελληνικό συμβολαιογραφικό έγγραφο ένα αλληλοδαπό συμβολαιογραφικό έγγραφο δεν παράγει αποτελέσματα εκτελεστότητας αυτοδίκαια αλλά απαιτείται να κηρυχθεί πρώτα τίτλος εκτελεστός με δικαστική απόφαση. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας όπου βρίσκεται η κατοικία ή αν δεν έχει κατοικία, η διαμονή του οφειλέτη ή αν δεν έχει ούτε διαμονή το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών (άρθρο 905 ΚΠολΔ), το οποίο δικάζει κατά την ειδική διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρα 740-781 ΚΠολΔ).

Η διαδικασία που ακολουθείται είναι ταχεία και δεν είναι υποχρεωτικό να κληθεί ο οφειλέτης στη σχετική δίκη.⁶

Το δικαστήριο υποχρεούται να ερευνήσει αυτεπάγγελτα τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την κήρυξη της εκτελεστότητας του αλληλοδαπού συμβολαιογραφικού εγγράφου.

Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:

(α) Να είναι το συμβολαιογραφικό έγγραφο εκτελεστό κατά το δίκαιο του τόπου όπου συνετάγη κατά τον χρόνο που ζητείται η κήρυξή του ως εκτελεστού στην Ελλάδα.⁷

(β) Να μην είναι αντίθετο προς τα χρηστά ήθη⁸ ή την ελληνική δημόσια τάξη.⁹

3. Βλ. αναλυτικά για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα ως εκτελεστούς τίτλους Γέσιου - Φαίτη, Αναγκαστική εκτέλεση Ι, 1986, σελ. 80 επ., Βαθρακοκοίλη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνευτική νομολογική ανάλυση, 1997, σελ. 60 επ., Ι Μπρίνια, Αναγκαστική εκτέλεση, Πρώτος τόμος, 1979, σελ. 190 επ.

4. Βλ. Φραγκίστα, ΝοΒ 1972, σελ. 443: «Η εκτελεστότης των συμβολαιογραφικών εγγράφων στηρίζεται εις την λόγως της φύσεως του εγγράφου τεκμαιρόμενη μείζονα πίστην περί της υπάρξεως της απαιτήσεως και όχι εις την συμφωνίαν των μερών.»

5. Η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου συνίσταται στην εν ονόματι του ελληνικού λαού έκδοση του εκτελεστού τίτλου και στην διαταγή προς τα αρμόδια όργανα να προβούν στην εκτέλεσή του (άρθρο 918 παρ 1 εδ β' ΚΠολΔ). Με τον τρόπο αυτό υλοποιείται η εξουσία των οργάνων της πολιτείας να επιβάλλουν ικανοποίηση αξιώσεων μέσω της κρατικής επιβολής, βλ. Γέσιου - Φαίτη, ο.π., σελ. 111.

6. Ωστόσο, η θεωρία και η νομολογία κρίνουν σκόπιμη την κλήτευση του οφειλέτη από το δικαστήριο, ώστε να δίνεται σ' αυτόν η δυνατότητα παράστασης στη σχετική δίκη και προσκόμισης των αποδεικτικών του στοιχείων. Βλ. Βαθρακοκοίλη, ό.π., σελ. 88 και τις εκεί παραπομπές στη νομολογία, Γέσιου - Φαίτη, ό.π., σελ. 102.

7. Αν δεν είναι εκτελεστό κατά το δίκαιο του τόπου σύνταξής του, τότε το αλληλοδαπό συμβολαιογραφικό έγγραφο δεν μπορεί να εκτελεστεί ούτε στην Ελλάδα, ακόμη και αν κατά το ελληνικό δίκαιο το ισότιμο συμβολαιογραφικό έγγραφο είναι εκτελεστό. Αντίθετα, εκτελείται αλληλοδαπό τίτλος του οποίου η αντίστοιχη κατά την ελληνική νομοθεσία μορφή δεν παράγει εκτελεστότητα. Η διάκριση αυτή δεν έχει βέβαια ιδιαίτερη πρακτική σημασία για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα, αφού κατά το ελληνικό δίκαιο όλα τα συμβολαιογραφικά έγγραφα είναι εκτελεστοί τίτλοι, αρκεί να περιέχουν απαίτηση βεβαία και εκκαθαρισμένη, δεκτική εκτέλεσεως.

8. Η έννοια των χρηστών ηθών είναι έννοια μεταβλητή και εξελισσόμενη ανάλογα με τις ειδικότερες κοινωνικές περιστάσεις που επικρατούν σε δεδομένη χρονική στιγμή, βλ. Ευρυγένη, Ιδιωτικών Διεθνές Δίκαιο, 1973, σελ. 161 επ.

9. Παραβίαση της δημόσιας τάξης υπάρχει, όταν με την εκτέλεση του αλληλοδαπού συμβολαιογραφικού εγγράφου πρόκειται να δημιουργηθούν στην Ελλάδα καταστάσεις μη αρμόζουσες στις θεμελιώδεις αρχές που κρατούν σε ορισμένο χρόνο, οι οποίες βασίζονται στις κοινωνικές, πολιτικές, ηθικές-θρησκευτικές, οικονομικές και άλλες

(γ) Να έχει συνταχθεί από καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιο¹⁰ συμβολαιογράφο και να έχουν τηρηθεί όλοι οι νόμιμοι τύποι για την έκδοσή του.

Αντίθετα δεν αποτελεί προϋπόθεση για την κήρυξη της εκτελεστότητας το κύρος της δικαιοπραξίας που έχει καταχωρηθεί στο συμβολαιογραφικό έγγραφο. Ο δικαστής, π.χ., δεν δικαιούται να εξετάσει αν συντρέχουν λόγοι ακυρότητας μιας πώλησης, προκειμένου να κηρύξει την εκτελεστότητα ενός πωλητηρίου συμβολαίου, η οποία επιδιώκεται με απώτερο στόχο τον εξαναγκασμό του αγοραστή στην καταβολή του οφειλόμενου τιμήματος.

Η κήρυξη της εκτελεστότητας από τα ελληνικά δικαστήρια δεν εξαρτάται, επίσης, από τη τήρηση του όρου της αμοιβαιότητας.

Πρέπει να τονιστεί, ότι αυτό που εκτελείται είναι το αλληλοδαπό συμβολαιογραφικό έγγραφο και όχι η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την εκτελεστότητα. Έτσι, για να μπορέσει να γίνει η εκτέλεση, το αλληλοδαπό συμβολαιογραφικό έγγραφο θα πρέπει να περιλαμβάνει απαίτηση βεβαία, εκκαθαρισμένη και δεκτική εκτέλεσης. Η ελληνική απόφαση που κηρύσσει εκτελεστό το αλληλοδαπό έγγραφο δεν μπορεί να συμπληρώσει αυτό εκκαθαρίζοντας την εμπειροχόρο σε αυτό απαίτηση.

Τα ζητήματα που αφορούν τα νομιμοποιούμενα για την εκτέλεση πρόσωπα, την απαίτηση αυτή καθαυτή (π.χ. παραγραφή, καταβολή) κ.λπ., κρίνονται κατά το δίκαιο που διέπει την έννομη σχέση (lex causae) σύμφωνα με τους κανόνες του ελληνικού Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

Τα μέσα εκτέλεσης του αλληλοδαπού συμβολαιογραφικού εγγράφου είναι τα

προβλεπόμενα στο ελληνικό δίκαιο, ακόμη και αν αυτά δεν αναγνωρίζονται από το δίκαιο του κράτους όπου συντάχθηκε το συμβολαιογραφικό έγγραφο ή είναι λιγότερα ή περισσότερα από τα προβλεπόμενα στο δίκαιο που ισχύει στο κράτος έκδοσης του εκτελεστού τίτλου.¹¹

2. Επομένως, αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο του παραδείγματος έχει υπογραφεί στο Μεξικό ή στην Αλβανία, σε χώρα δηλαδή με την οποία η Ελλάδα δεν συνδέεται με κάποια διεθνή ή διμερή σύμβαση που να περιέχει άλλη ρύθμιση, ισχύουν τα παραπάνω, και ο Β, αφού τηρήσει την προαναφερόμενη διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας ενώπιον ελληνικού δικαστηρίου, το οποίο μάλιστα στη συνέχεια θα προβεί και στην περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου στο αλληλοδαπό έγγραφο (άρθρο 918 παρ 2 ε),¹² θα προχωρήσει στην εκτέλεση του σαν να ήταν συμβολαιογραφικό έγγραφο που συντάχθηκε στην Ελλάδα.

Δ. Συμβολαιογραφικό έγγραφο που υπογράφηκε σε χώρα η οποία υπάγεται στο πεδίο ισχύος της Σύμβασης του Λουγκάνο της 16ης Σεπτεμβρίου 1988

1. Η σύμβαση του Λουγκάνο υπογράφηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1988 μεταξύ των δώδεκα τότε κρατών-μελών της Ε.Ε. και των έξι κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που μετονομάστηκε στη συνέχεια σε Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Η Σύμβαση υιοθετεί τις βασικές αρχές της σύμβασης των Βρυξελλών,¹³ που ίσχυε τότε για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκε ένα κοινό θεσμικό υπόβαθρο για την αμφιμερή αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και

δημοσίων εγγράφων σε όλη τη δυτική Ευρώπη. Η Σύμβαση άφησε ανοικτή τη δυνατότητα προσχώρησης στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης¹⁴ και στις μη ευρωπαϊκές χώρες. Σήμερα, μετά τη νέα διευκρίνιση της Ε.Ε., οι χώρες που υπάγονται στο πεδίο ισχύος της Σύμβασης του Λουγκάνο είναι οι τρεις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), δηλαδή η Ισλανδία, η Νορβηγία και το Λιχτενστάιν καθώς και η Ελβετία, η οποία, αν και απεχώρησε από τον ΕΟΧ, εξακολουθεί να υπόκειται στο πεδίο ισχύος της Σύμβασης του Λουγκάνο.

2. Η κήρυξη της εκτελεστότητας του συμβολαιογραφικού εγγράφου, σύμφωνα με τη Σύμβαση του Λουγκάνο, γίνεται με μια απλοποιημένη έγγραφη διαδικασία ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, στην οποία αποκλείεται η αντιδικία.

Αρμόδιο δικαστήριο για την κήρυξη της εκτελεστότητας είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο του τόπου κατοικίας του καθού η εκτέλεση ή αν δεν έχει κατοικία στο κράτος της εκτέλεσης το Μονομελές Πρωτοδικείο του τόπου εκτέλεσης. Η κατά τόπο αρμοδιότητα είναι αποκλειστική και δεν μπορεί να παρακαμφθεί με αντίθεση συμφωνία των συμβαλλόμενων.

Το δικαστήριο θα κηρύξει την εκτελεστότητα του αλληλοδαπού συμβολαιογραφικού εγγράφου εφόσον αυτό πληροί τις εξής τρεις προϋποθέσεις:

- α) Είναι εκτελεστό στο κράτος σύνταξής του¹⁵
  - β) Δεν προσκρούει στην ελληνική δημόσια τάξη¹⁶
  - γ) Συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις γνησιότητας του τόπου της σύνταξής του
- Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι διατάξεις της Σύμβασης του Λουγκάνο ουσιαστικά συμπίπτουν με τις λύσεις που

αντιλήψεις που διέπουν τον βιοτικό ρυθμό αυτής. Τέτοια περίπτωση συντρέχει, π.χ., όταν με την εκτέλεση του αλληλοδαπού συμβολαιογραφικού εγγράφου επιβάλλεται πράξη η οποία δεν είναι δεκτική καταναγκασμού σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο καταναγκασμού (π.χ. τέλεση γάμου, εκπλήρωση οφειλόμενης παροχής από λαθρεμπόριο κ.λπ.). Βλ. σχετικά Βαθρακοκοίλη, ό.π., σελ. 90, και τις εκεί παραπομπές.

10. Η αρμοδιότητα του κρίνεται κατά το δίκαιο του κράτους όπου είναι διορισμένος αυτός που εξέδωσε τον τίτλο.

11. Βλ. Βαθρακοκοίλη, ό.π., σελ. 103, Μαριδάκη, Εκτέλεση αλληλοδαπών αποφάσεων, σελ. 83 επ.

12. Από την παραπάνω διάταξη προκύπτει, ότι η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου είναι απαραίτητη διατύπωση για την προετοιμασία της εκτέλεσης και δεν αντικαθίσταται από την κήρυξη της εκτελεστότητας, πρβλ. Γέσιου-Φαίτση, ό.π., σελ. 115.

13. Για τη σύμβαση του Λουγκάνο και τις διαφορές της σε σχέση με τη σύμβαση των Βρυξελλών, βλ. Dagmar-Coester-Waltjet, Η Ευρωπαϊκή σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις της 27-9-1988 όπως διατυπώθηκε στο κείμενο της συμβάσεως προσχωρήσεως του Σαν Σεμπασιάν και η σύμβαση του Λουγκάνο: κοινά σημεία - διαφορές - προβλήματα, Αρμ. 1994, σελ. 401 επ., Ν.Νίκα, Αποκλίσεις της Συμβάσεως του Λουγκάνο έναντι της συμβάσεως των Βρυξελλών στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης, Αρμ. 1997, σελ. 985 επ., Έκθεση Almeida Cruz Real Jenard, κεφάλαιο 1 παρ. 3.

14. Έτσι, π.χ., η Πολωνία είχε προσχωρήσει στην παραπάνω Σύμβαση και υπαγόταν σ' αυτήν μέχρι την πρόσφατη πλήρη ένταξή της στην Ε.Ε.

15. Αν λοιπόν το κράτος έκδοσης δεν αναγνωρίζει εκτελεστότητα στο συγκεκριμένο συμβολαιογραφικό έγγραφο, τότε το έγγραφο αυτό δεν μπορεί να κηρυχθεί εκτελεστό ούτε στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι όλα τα συμβολαιογραφικά έγγραφα στην Ελλάδα είναι εκτελεστοί τίτλοι όταν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω.

16. Η ερμηνεία της έννοιας της «δημόσιας τάξης» είναι γενικά συστατική και επίκληση της σχετικής ρήτρας έχει γίνει σε σπάνιες μόνο περιπτώσεις από τα εθνικά δικαστήρια κατά τη διάρκεια εφαρμογής της Σύμβασης. Πρέπει εξάλλου να τονιστεί, ότι δεν αρκεί η αντίθεση του περιεχομένου του συμβολαιογραφικού εγγράφου προς την δημόσια τάξη, αλλά θα πρέπει η εκτέλεση αυτή καθ' εαυτή του συμβολαιογραφικού εγγράφου να προσκρούει στην δημόσια τάξη του κράτους εκτέλεσης.

Η εκτέλεση των αλληλοδαπών συμβολαιογραφικών εγγράφων στην Ελλάδα - ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος

προκρίνονται και από το ελληνικό δίκαιο.¹⁷

Αξίζει επίσης να σημειωθεί, ότι με τη σύμβαση του Λουγκάνο για πρώτη φορά καθορίζονται¹⁸ οι προϋποθέσεις γνησιότητας, δηλαδή οι προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να συγκεντρώνει ένα δημόσιο έγγραφο, έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί δημόσιο και να εμπίπτει κατ' αυτόν τον τρόπο στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι: (α) η γνησιότητα του εγγράφου πρέπει να πιστοποιείται από μια δημόσια αρχή, (β) η πιστοποίηση της γνησιότητας πρέπει να εκτείνεται όχι μόνο στην υπογραφή, αλλά και στο περιεχόμενο του εγγράφου.

3. Επομένως, αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο του εισαγωγικού παραδείγματός μας έχει υπογραφεί στην Ελβετία, ο Β, αφού τηρήσει την προαναφερόμενη διαδικασία κήρυξης της εκτελεσιότητας ενώπιον ελληνικού δικαστηρίου, θα προχωρήσει στην εκτέλεση του ελβετικού συμβολαιογραφικού εγγράφου σαν να ήταν συμβολαιογραφικό έγγραφο που συντάχθηκε στην Ελλάδα. Αξίζει να επισημανθεί, ότι σύμφωνα με το ελβετικό δίκαιο το εκεί συντασσόμενο συμβολαιογραφικό έγγραφο δεν αποτελεί αυτοδίκαια εκτελεστό τίτλο, αλλά θα πρέπει προηγουμένως να κηρυχθεί εκτελεστό από το

αρμόδιο ελβετικό δικαστήριο (άρθρο 665 παρ 1 Ελβετικού Αστικού Κώδικα).

Ε. Συμβολαιογραφικό έγγραφο που υπογράφηκε σε κράτος-μέλος της Ε.Ε.

Στα πλαίσια της Ε.Ε. η εκτελεσιότητα των αλληλοδαπών συμβολαιογραφικών εγγράφων ρυθμίζεται από τρεις Κανονισμούς. Ειδικότερα:

(α) Τον Κανονισμό 44/2001 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ο οποίος αντικατέστησε τη Σύμβαση των Βρυξελλών και άρχισε να εφαρμόζεται στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε., εκτός από τη Δανία, από την 1 Μαρτίου 2001, και από 1 Ιουλίου 2007 και στη Δανία.¹⁹

(β) Τον Κανονισμό 805/2004 του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις, ο οποίος άρχισε να εφαρμόζεται από την 21 Οκτωβρίου 2005 σε όλα τα κράτη-μέλη, εκτός από τη Δανία.

(γ) Τον Κανονισμό 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων που εκδίδονται στον τομέα των γαμικών διαφορών και της γονικής μέριμνας («ο νέος κανονισμός Βρυξέλλες II») ο οποίος αντικατέστησε τον Κανονισμό 1347/2000 του Συμβουλίου για την διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας έναντι των κοινών τέκνων των συζύγων,²⁰ και άρχισε να εφαρμόζεται από την 1 Μαρτίου 2005 σε όλα τα κράτη-μέλη, εκτός από τη Δανία. Λόγω της εφαρμογής του παραπάνω κανονισμού μόνο σε θέματα οικογενειακού δι-

καίου οι ρυθμίσεις του δεν θα αποτελέσουν αντικείμενο εγγύτερης εξέτασης εδώ.

Ι. Κανονισμός 44/2001

1. Ο Κανονισμός 44/2001 αντικατέστησε τη Σύμβαση των Βρυξελλών, της οποίας η εφαρμογή στην πράξη κρίθηκε επιτυχής. Με το παραπάνω νομοθέτημα κατέστησαν σαφέστεροι και συμπληρώθηκαν οι ήδη ισχύοντες κανόνες της Σύμβασης των Βρυξελλών με τη μορφή ενός Κανονισμού,²¹ ο οποίος από την φύση του είναι δεσμευτικός και άμεσα εφαρμοστέος στα κράτη-μέλη χωρίς να απαιτείται καμία εσωτερική νομοθετική ενέργεια.

Το πεδίο εφαρμογής του παραπάνω Κανονισμού εκτείνεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Από την εφαρμογή του εξαιρούνται φορολογικές, τελωνειακές και διοικητικές υποθέσεις, υποθέσεις που αφορούν την προσωπική κατάσταση και ικανότητα των φυσικών προσώπων, κληρονομικές σχέσεις, περιουσιακές σχέσεις συζύγων, πτωχεύσεις, πτωχευτικοί συμβιβασμοί, κοινωνική ασφάλιση και διαιτησία (άρθρο 1).

Ιδιαίτερα σημαντική στο πλαίσιο του Κανονισμού είναι η υπαγωγή των δημοσίων εγγράφων στην ίδια διαδικασία που απαιτείται για την κήρυξη της εκτελεσιότητας και των δικαστικών αποφάσεων. Πρόκειται στην ουσία για μια εξομίσωση, στα θέματα κήρυξης της εκτελεσιότητας, του δημοσίου εγγράφου με την δικαστική απόφαση.

Το μειονέκτημα του παραπάνω Κανονισμού είναι ότι δεν καθορίζει την έννοια του δημοσίου εγγράφου, αλλά αξιώνει μόνο να συγκεντρώνει αυτό τις προϋποθέσεις γνησιότητας στο κράτος προέλευσης.²²

17. Βλ. μάλιστα την Έκθεση των Ευρυγένη-Κεραμέως, παρ. 89, όπου τονίζεται, ότι «οι διατάξεις αυτές της σύμβασης καθιερώνουν λύσεις που είναι κατ' ουσία ταυτόσημες με τις λύσεις του ελληνικού δικαίου».

18. Απιοθλογική έκθεση Jenard Moller, σημείο 72.

19. Ο κανονισμός αυτός αντικατέστησε τη σύμβαση των Βρυξελλών της 27 Σεπτεμβρίου 1968, η οποία έπαψε να ισχύει μεταξύ των υπολοίπων κρατών μελών της Ε.Ε. πηλη της Δανίας από την 1 Μαρτίου 2008. Στις σχέσεις μεταξύ της Δανίας και των υπόλοιπων κρατών-μελών της Ε.Ε. η παραπάνω σύμβαση εφαρμοζόταν μέχρι και τις 31-6-2007 καθώς η παραπάνω χώρα άργησε να υπαχθεί στο πεδίο ισχύος του Κανονισμού 44/2001

20. Για τον Κανονισμό 1327/2000 βλ αναλυτικά Διημερίδα του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης στις 19-20/10/2001 για τις πρόσφατες εξελίξεις στο δικονομικό δίκαιο της Ε.Ε. 2η ενότητα, Εισηγήσεις Ε. Κιουπτσίδου, Κ. Φουντεδάκη Αρμενόπουλος 2001, σελ 1648 επ.

21. Η υιοθέτηση ενός Κανονισμού σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων του κρατών-μελών της Ε.Ε., όπως είναι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας και η διαδικασία αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων άλλων κρατών-μελών, στηρίζεται στο άρθρο 65 της νέας συνθήκης της Ε.Ε. όπως ισχύει σήμερα μετά την κύρωση της συνθήκης του Άμστερνταμ στις 1-5-1999.

22. Το βασικό αίτημα της Συνόδου των Προέδρων των Συμβολαιογραφιών της Ε.Ε. (CNUe) να καθοριστεί η έννοια του δημοσίου εγγράφου, και μάλιστα σύμφωνα με τον ορισμό που έδωσε το ΔΕΚ στην απόφασή του της 17-6-1999 στην υπόθεση Unibank AVS (C 260/97), δεν έγινε δεκτό και, έτσι, ο Κανονισμός χρησιμοποίησε τον όρο δημόσιο έγγραφο, χωρίς να ορίζει ποιο είναι το δημόσιο έγγραφο. Η CNUe παρακολούθησε με μεγάλο ενδιαφέρον και από πολύ κοντά όλες τις εργασίες για την σύνταξη του σχεδίου του παραπάνω Κανονισμού. Οι βασικές προτάσεις της ήταν: α) να καθοριστεί η έννοια του δημοσίου εγγράφου σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση του ΔΕΚ, β) να συνταχθεί ένα πρότυπο πιστοποιητικού, το οποίο να επισυνάπτεται στην πράξη για να χρησιμοποιείται ως εκτελεστήριος τύπος στο εξωτερικό, γ) να συμπεριληφθεί ο Συμβολαιογράφος ανάμεσα στις αρχές που μπορούν να προβαίνουν στην περιγραφή του εκτελεστήριου τύπου στις ξένες χώρες εκτέλεσης, δ) να υπάρχει αυτόματη αναγνώριση στις άλλες χώρες των δημοσίων εγγράφων, όπως ακριβώς συμβαίνει με τις δικαστικές αποφάσεις που αναγνωρίζονται αυτόματα στην χώρα υποδοχής. Από τις παραπάνω προτάσεις της μόνο η υπό στοιχείο β' έγινε εν μέρει δεκτή ως προς το πιστοποιητικό που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο VI της Σύμβασης. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Procès-verbal de la CAUE 68, Bordeaux 28-10-2000 και Procès-verbal de la CAUE 69, Florence 23 -3-2001 και ιδιαίτερα τις εκεί αναφορές του Paolo Pasqualis.

2. Η διαδικασία κήρυξης της εκτελεσιμότητας των δημοσίων εγγράφων και, κατά συνέπεια, των συμβολαιογραφικών εγγράφων, ρυθμίζεται στο άρθρο 57 του Κανονισμού, το οποίο ορίζει ότι τα δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε κράτος-μέλος περιβάλλονται κατόπιν αιτήσεως τον εκτελεστήριο τύπο σε άλλο κράτος μέλος κατά την διαδικασία των άρθρων 38 επόμενα.

Αρμόδιο δικαστήριο για την κήρυξη της εκτελεσιμότητας είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο του τόπου κατοικίας του καθού η εκτέλεση ή, αν δεν έχει κατοικία στο κράτος της εκτέλεσης, το Μονομελές Πρωτοδικείο του τόπου εκτέλεσης, το οποίο προβαίνει στην κήρυξη της εκτελεσιμότητας του συμβολαιογραφικού εγγράφου εφόσον αυτό πληροί τις εξής τρεις προϋποθέσεις:

(α) Είναι εκτελεστό στο κράτος έκδοσής του

(β) Δεν υπάρχει προφανής²³ αντίθεση στην ελληνική δημόσια τάξη

(γ) Συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις γνησιότητας του τόπου της έκδοσής του

Τα στοιχεία της γνησιότητας και της εκτελεσιμότητας προκύπτουν από τη βεβαίωση της αρμόδιας αρχής του κράτους-μέλους, όπου έχει εκδοθεί ή καταχωρηθεί το δημόσιο έγγραφο, δηλαδή του Συμβολαιογράφου που το εξέδωσε. Η σχετική βεβαίωση εκδίδεται με χρήση του ειδικού έντυπου υποδείγματος που προσαρτάται στο παράρτημα του Κανονισμού.

Με τον Κανονισμό 44/2001 η διαδικασία κήρυξης της εκτελεσιμότητας των συμβολαιογραφικών εγγράφων έγινε ταχύτερη, καθώς ο δικαστής προβαίνει στην άμεση απονομή της ρήτρας εκτελεσιμότητας του αλληλοδαπού συμβολαιογραφικού εγγράφου:

α) με την προσκόμιση αντιγράφου της συμβολαιογραφικής πράξης που συγκεντρώνει τα στοιχεία της γνησιότητας, μεταφρασμένης ή μη κατά την διακριτική του ευχέρεια, χωρίς καμία επιπλέον επι-

κύρωση (ούτε αυτή της σύμβασης της Χάγης) καθώς και

β) με την προσκόμιση βεβαίωσης από την οποία προκύπτουν τα στοιχεία του συντάξαντα Συμβολαιογράφου, τα στοιχεία της πράξης, η εκτελεστή παροχή καθώς και ότι το δημόσιο έγγραφο είναι εκτελεστό κατά του οφειλέτη στο κράτος-μέλος προέλευσης

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η παραπάνω αρμοδιότητα που παρέχεται στον συντάξαντα το έγγραφο Συμβολαιογράφου. Στην ουσία δηλαδή ο Συμβολαιογράφος έχει την αρμοδιότητα έκδοσης ενός πιστοποιητικού γνησιότητας και εκτελεσιμότητας του εγγράφου που συντάζει.

Εναπόκειται, πάντως, στη διακριτική ευχέρεια του δικαστή να δεχθεί και άλλο ισοδύναμο έγγραφο ή και να απαηλλάξει ακόμη τον αιτούντα από το βάρος αυτό.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί, ότι η κήρυξη της εκτελεσιμότητας απαηλλάσσεται από τη διπλή φορολόγηση, καθώς αποκλείεται η επιβολή οποιασδήποτε φορολογικής επιβάρυνσης ή τέλους στο κράτος-μέλος εκτέλεσης κατά τη διαδικασία κήρυξης της εκτελεσιμότητας (άρθρο 52 του Κανονισμού).

II. Κανονισμός 805/2004 (Ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος)

1. Στις 21 Απριλίου 2004 η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε τον Κανονισμό 805/2004 για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις. Ο Κανονισμός τέθηκε σε εφαρμογή από την 21 Οκτωβρίου 2005 και αφορά δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται και δημόσια έγγραφα που συντάσσονται ή καταχωρούνται μετά την 21 Ιανουαρίου 2005. Ο παραπάνω κανονισμός τροποποιήθηκε ως προς τα παραρτήματά του που αφορούν τα υποδείγματα των χορηγούμενων πιστοποιητικών, από τον Κανονισμό 1869/2005 της Επιτροπής «για αντικατάσταση των παραρτημάτων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 805/2004»

Η δημιουργία του ΕΕκΤ περιλαμβάνεται μέσα στο πρόγραμμα μέτρων που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρί-

ου 2000²⁴ για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων²⁵ και αποτυπώνει την αμοιβαία εμπιστοσύνη που υπάρχει ανάμεσα στα κράτη μέλη σε θέματα δικαιοσύνης. Ο νέος θεσμός έχει ως τελικό στόχο του τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης μέσα στον οποίο θα εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και θα πραγματοποιείται συνακόλουθα η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.²⁶

2. Ο ΕΕκΤ περιορίζεται σ' αυτό το πρώτο στάδιο της εφαρμογής του, που θεωρείται ως πιλοτικό,²⁷ στις αστικές ή εμπορικές χρηματικές αξιώσεις που θεωρούνται μη αμφισβητούμενες.

Από την εφαρμογή του ΕΕκΤ εξαιρούνται, αντίθετα,²⁸ οι φορολογικές, τελωνειακές και διοικητικές υποθέσεις, οι υποθέσεις που αφορούν την προσωπική κατάσταση και την ικανότητα των φυσικών προσώπων, οι κληρονομικές σχέσεις, οι περιουσιακές σχέσεις συζύγων, οι πτωχεύσεις, οι πτωχευτικοί συμβιβασμοί, η κοινωνική ασφάλιση και η διαιτησία (άρθρο 2).

Χρηματικές αξιώσεις που υπόκεινται στις διατάξεις του Κανονισμού είναι αυτές που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή που η ημερομηνία λήξεώς τους αναφέρεται στην απόφαση, στο δικαστικό συμβιβασμό ή στο δημόσιο έγγραφο (άρθρο 4 παρ 2).

Μη αμφισβητούμενες θεωρούνται οι αξιώσεις, για τις οποίες έχει εξακριβωθεί η έλλειψη διαφωνίας του οφειλέτη ως προς τον χαρακτήρα ή το μέγεθος της χρηματικής αξίωσης επειδή στηρίχθηκαν:

(α) είτε σε ρητή συναίνεση του οφειλέτη, όπως καταδικαστική απόφαση, ύστερα από αποδοχή της αγωγής εκ μέρους του εναγόμενου οφειλέτη, ή δικαστικός συμβιβασμός των διαδίκων ή άλλο εκτελεστό δημόσιο έγγραφο, όπως π.χ. συμβολαιογραφικό έγγραφο στο οποίο έχει αναγνωρίσει ρητά την οφειλή του ο

23. Η προσθήκη της λέξης προφανής υπαγορεύτηκε από την ανάγκη να υπογραμμιστεί ακόμη περισσότερο ο εξαιρετικός χαρακτήρας της ρήτρας επιφύλαξης υπέρ της δημόσιας τάξης.

24. ΕΕ C 12 της 15-1-2001.

25. Σκέψη 4 του προοιμίου του Κανονισμού.

26. Σκέψη 1 του προοιμίου του Κανονισμού.

27. Άτυπη συνεδρίαση των Υπουργών Δικαιοσύνης στη Στοκχόλμη στις 8-9 Φεβρουαρίου 2001. Βλ. σχετικά Κ.Μπέν, Ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστός Τίτλος, Δίκη 2003, σελ. 521.

28. Η απαρίθμηση των διαφορών που εκφεύγουν της ρύθμισης του ΕΕκΤ αντιστοιχούν στην απαρίθμηση των διαφορών που εξαιρούνται από την ρύθμιση του Κανονισμού 44/2001.

Η εκτέλεση των αλληλοδαπών συμβολαιογραφικών εγγράφων στην Ελλάδα - ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος

οφειλέτης (άρθρο 3 δ)

(β) είτε σε ερμηδικία του οφειλέτη, η οποία συντελέστηκε με τέτοιες συνθήκες, ώστε να θεωρείται βέβαιο ότι ο εναγόμενος ενουσιείντα απείχε από την υπεράσπισή του (στοιχείο 6 του προοιμίου της οδηγίας και άρθρο 3 παρ γ)²⁹

3. Για να ισχύσει μια δικαστική απόφαση ή ένα δημόσιο έγγραφο ως ΕΕκΤ θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα πιστοποιητικό που χορηγείται από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση ή, σε περίπτωση δημοσίων εγγράφων, από μία αρχή που προσδιορίζει το κράτος μέλος από το οποίο προέρχεται το έγγραφο (άρθρο 25 παρ 1).³⁰ Το πιστοποιητικό θα πρέπει να συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα που προσαρτάται στον τροποποιητικό Κανονισμό 1869/2005.

Σε ό,τι αφορά τα συμβολαιογραφικά έγγραφα που ανήκουν στην κατηγορία των δημοσίων εγγράφων με το παραπάνω πιστοποιητικό θα πρέπει να βεβαιώνονται τα στοιχεία του Συμβολαιογράφου που συντάξε το έγγραφο, τα στοιχεία του εγγράφου, το ποσό της απαίτησης (είτε πρόκειται για εφάπαξ καταβλητέα ή για περιοδικές καταβολές), ο χρόνος που καθίσταται αυτή ληξιπρόθεσμη καθώς και η εκτελεστότητα της συμβολαιογραφικής πράξης.

Ο Έλληνας νομοθέτης δεν έχει ορίσει

ακόμη την αρμόδια αρχή η οποία θα εκδίδει το παραπάνω πιστοποιητικό. Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, ο Έλληνας Συμβολαιογράφος είναι ο πλέον αρμόδιος για την έκδοση του παραπάνω πιστοποιητικού, καθώς είναι αυτός που θέτει τον εκτελεστήριο τύπο στις πράξεις που συντάσσει (άρθρο 918 παρ 2γ ΚΠολΔ) και που πρόκειται να εκτελεστούν μέσα στην ελληνική έννομη τάξη, άρα παρέχει όλα τα απαιτούμενα εγγύα και για την πιστοποίηση των εγγράφων που συντάσσει ως ευρωπαϊκός εκτελεστών τίτλων, ως τίτλων δηλαδή δυνάμενων να εκτελεστούν και σε οποιοδήποτε από τα υπόλοιπα 26 κράτη-μέλη της Ε.Ε. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη σχετική ιστοσελίδα της του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Ατλάντα στον τομέα Αστικών Υποθέσεων³¹ ενημερώνει τους ευρωπαίους πολίτες στη στήλη «άλλες πληροφορίες που έχουν κοινοποιηθεί από τα κράτη μέλη» ότι «Αρχή αρμόδια για την πιστοποίηση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου στην Ελλάδα, δηλαδή δημόσιου εγγράφου κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 3 του κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 904 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και z) του ελληνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας είναι, εάν πρόκειται για συμβολαιογραφική πράξη, ο συμβολαιογράφος που την εξέδωσε ή ο νόμιμος αντιπρόσωπός του, ήτοι τα πρόσωπα τα οποία, κατά την ελληνική νομοθεσία, νομιμοποιούνται να χορηγήσουν τον εκτελεστό τίτλο. Στην περίπτωση των τίτλων που ο νόμος χαρακτηρίζει ως εκτελεστούς τίτλους αλλιώς τα οποία δεν εκδίδονται από δικαστήριο, αρμόδια αρχή είναι το πρόσωπο που τους εξέδωσε, όπως ακριβώς ισχύει και στην περίπτωση των συμβολαιογραφικών πράξεων».³²

Τέλος αξίζει κανείς να επισημάνει, ότι και η Σύνοδος των Προέδρων των Συμβολαιογραφικών της Ε.Ε. με τη διακήρυξη των Αθηνών της 15 Μαΐου 2004³³ ζήτησε από τα αρμόδια όργανα των Συμβολαιογραφικών των κρατών-μελών να προβούν σε κάθε ενέργεια ενώπιον των εθνικών τους αρχών για να επιτύχουν τον καθορισμό του εκάστοτε συντάσσοντος Συμβολαιογράφου ως αρμόδιου οργάνου για την έκδοση του παραπάνω πιστοποιητικού.

4. Σε αντίθεση με τον Κανονισμό 44/2001, που δεν περιλαμβάνει ορισμό του δημοσίου εγγράφου, ο Κανονισμός για τον ΕΕκΤ³⁴ καθορίζει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να θεωρηθεί ένα έγγραφο ως δημόσιο. Ειδικότερα:

(α) Το έγγραφο θα πρέπει να έχει συνταχθεί ή καταχωρηθεί επίσημα ως δημόσιο έγγραφο στην χώρα προέλευσής του

(β) Η γνησιότητα του εγγράφου θα πρέπει να έχει πιστοποιηθεί από δημόσια ή άλλη αρχή που να είναι εξουσιοδοτημένη γι' αυτή την πιστοποίηση από το κράτος μέλος προέλευσης και

(γ) Η γνησιότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται τόσο στην υπογραφή όσο και στο περιεχόμενο του εγγράφου

5. Από όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει, ότι ο ΕΕκΤ έχει το πλεονέκτημα ότι δεν απαιτείται να τηρηθεί προηγουμένως καμία διαδικασία για την κήρυξη της εκτελεστότητάς του η λεγόμενη *exequatur* μέσα στη χώρα όπου θα διενεργηθεί η αναγκαστική εκτέλεση.³⁵

Η μεγάλη διαφορά του σε σχέση με τον Κανονισμό 44/2001 έγκειται στο γεγονός, ότι ενώ με τον παραπάνω Κανονισμό εναπόκειται στα δικαστήρια του

29. Βλ. Κ.Μπέν, ο.π. σελ. 524.

30. Στο προσχέδιο του παραπάνω Κανονισμού οριζόταν ως αρμόδια αρχή για τη χορήγηση του παραπάνω πιστοποιητικού η αρχή που εξέδωσε το έγγραφο (άρθρο 26 παρ 2), διάταξη η οποία τροποποιήθηκε στο τελικό κείμενο. Επίσης, στο παραπάνω προσχέδιο οριζόταν, ότι το προαναφερόμενο πιστοποιητικό μπορούσε να χορηγηθεί μόνο αν η εκδούσα αρχή δηλαδή ο Συμβολαιογράφος είχε ενημερώσει δεόντως τον οφειλέτη για την άμεση εκτελεστότητα του εγγράφου σε όλα τα κράτη-μέλη, πριν ο οφειλέτης συναινέσει στην σύνταξη ή την καταχώρηση του εγγράφου, και η παραπάνω ενημέρωση βεβαιωνόταν από ρήτρα στο έγγραφο την οποία υπέγραφε ο οφειλέτης (άρθρο 26 παρ 3). Η διάταξη αυτή απαλείφθηκε από το τελικό κείμενο και αφέθηκε τελικά σε κάθε κράτος μέλος να καθορίσει την αρμόδια αρχή για την έκδοση του πιστοποιητικού ανάλογα με τα οριζόμενα στην εσωτερική του έννομη τάξη ως προς την εκτελεστότητα των δημοσίων εγγράφων του.

31. Ο παραπάνω Ατλάντας παρέχει πληροφορίες, για τη δικαστική συνεργασία των κρατών μελών σε αστικές υποθέσεις, επιτρέποντες στους πολίτες να αναζητήσουν και εντοπίσουν τα Δικαστήρια και τις λοιπές αρμόδιες αρχές στις οποίες μπορούν αυτοί να προσφύγουν βλ http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_el.htm?countrySession=3&

32. Βλ http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_otherinfoee_el_el.htm

33. Έγγραφο CNUe 42/04.

34. Ο Κανονισμός υιοθέτησε την έννοια του εκτελεστού τίτλου που δόθηκε από το Δ.Ε.Κ. με την απόφαση της 17-6-1999 στην υπόθεση Unibank A/S (C 260/97).

35. Σκέψη 9 του προοιμίου της Οδηγίας.

κράτους-μέλους της εκτέλεσης να εξετάσουν την πλήρωση των προϋποθέσεων για την κήρυξη της εκτελεσιμότητας, σύμφωνα με τον Κανονισμό 805/2004 η εξέταση της εκτελεσιμότητας γίνεται από την αρμόδια αρχή του κράτους προέλευσης που είναι εξοικειωμένη με την υπόθεση και με τους κανόνες που έχουν εφαρμοσθεί και δεν απαιτείται η συμμετοχή δικαστικών ή άλλων αρχών του κράτους-μέλους εκτέλεσης.

Έτσι, οι εκτελεστοί τίτλοι και κατά συνέπεια τα συμβολαιογραφικά έγγραφα που θα πιστοποιούνται ως ΕΕκτ στο κράτος προέλευσης θα εξομοιώνονται από άποψη αναγκαστικής εκτέλεσης και θα απολαμβάνουν την ίδια μεταχείριση στο κράτος-μέλος εκτέλεσης, χωρίς έλεγχο από το κράτος-μέλος εκτέλεσης της εκτελεσιμότητας τους στο κράτος-μέλος προέλευσης.

Πρέπει να τονιστεί, ότι ο δανειστής δεν είναι υποχρεωμένος να κάνει χρήση του ΕΕκτ. Απόκειται στη διακριτική του ευχέρεια να ζητήσει τον εφοδιασμό του με αυτόν τον τίτλο (από το κράτος-μέλος προέλευσης) ή να προτιμήσει τη διαδικασία της αναγνώρισης της εκτελεσιμότητας στο κράτος-μέλος εκτέλεσης σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού 44/2001 (άρθρο 27).

Συνοψίζοντας την εξέλιξη της κοινοτικής νομοθεσίας στο θέμα της εκτελεσιμότητας των συμβολαιογραφικών εγγράφων αξίζει λοιπόν κανείς να συγκρατήσει τα ακόλουθα: Με τη σύμβαση των Βρυξελλών εισήχθη μια ταχεία διαδικασία κήρυξης της εκτελεσιμότητας του αλλοδαπού εγγράφου από τα δικαστήρια του κράτους εκτέλεσης, όπου το δικαστήριο προέβαινε στον έλεγχο της εκτελεσιμότητας και γνησιότητας του αλλοδαπού εγγράφου. Με τον Κανονισμό 44/2001 η αρμοδιότητα ελέγχου παρέμεινε μεν στο δικαστήριο της χώρας εκτέλεσης, οι αρμόδιες αρχές της χώρας προέλευσης παρέιχαν όμως μέσω του εκδιδόμενου πιστοποιητικού τη βεβαίωση της γνησιότητας και εκτελεσιμότητας, στην οποία στηρίζεται εν συνεχεία το δικαστήριο της χώρας εκτέλεσης. Με τον Κανονισμό για τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο το παραπάνω πι-

στοποιητικό που βεβαιώνει την γνησιότητα και εκτελεσιμότητα της πράξης και εκδίδεται από την αρμόδια αρχή της χώρας προέλευσης αρκεί πλέον, και δεν απαιτείται καμία ανάμιξη δικαστηρίου της χώρας εκτέλεσης για την κήρυξη της εκτελεσιμότητας.

6. Ας επανέλθουμε τώρα στο αρχικό παράδειγμα: Αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο αναγνώρισης και υπόσχεσης καταβολής της οφειλής υπογράφηκε σε μια από τις χώρες τις Ε.Ε. ο Β έχει την δυνατότητα να επιλέξει αν θα ακολουθήσει την διαδικασία του Κανονισμού 44/2001, δηλαδή αν θα ζητήσει από τα ελληνικά δικαστήρια να κηρύξουν την εκτελεσιμότητα του παραπάνω εγγράφου, τηρώντας την απλοποιημένη διαδικασία που περιγράφηκε παραπάνω ή αν θα ζητήσει απευθείας το πιστοποιητικό του ΕΕκτ από την αρμόδια αρχή που συντάξε το έγγραφο. Στην πρώτη περίπτωση θα πρέπει να εκδοθεί το απόγραφο όπως απόγραφο θα πρέπει να εκδοθεί και αν θέλει κανείς να προβεί σε εκτέλεση ελληνικού συμβολαιογραφικού εγγράφου. Στη δεύτερη περίπτωση, αντίθετα, το απόγραφο, δηλαδή η περιγραφή του εκτελεστού τίτλου με τον εκτελεστήριο τύπο στο όνομα του ελληνικού λαού, υποκαθίσταται από το πιστοποιητικό που εκδόθηκε από την αλλοδαπή δημόσια αρχή και το οποίο βεβαιώνει ότι πρόκειται για ΕΕκτ.³⁶ Από τα παραπάνω καθίσταται εμφανές, ότι σε περιπτώσεις, όπως το εισαγωγικό παράδειγμά μας, η επιλογή της διαδικασίας του ΕΕκτ θεωρείται ως η πλέον πιθανή. Γενικότερα, όμως, η χρησιμότητα (και χρηστικότητα) του ΕΕκτ στις περιπτώσεις της εκτέλεσης συμβολαιογραφικών εγγράφων που περιέχουν χρηματικές αξιώσεις εκτιμάται ότι θα είναι πολύ μεγάλη.

7. Ο ΕΕκτ αποτελεί μια σημαντική πρόοδο ιδίως σε περιπτώσεις πολυεθνικών εκτελέσεων, όταν οι οφειλέτες έχουν παρουσία σε περισσότερα κράτη μέλη.

Έτσι, αν στο εισαγωγικό παράδειγμα ο οφειλέτης Α έχει ακίνητα σε περισσότερες χώρες της Ε.Ε., τότε ο Β, εφόσον αποφασίσει να προβεί στην εκτέλεση του παραπάνω συμβολαιογραφικού εγγράφου

σύμφωνα με τον Κανονισμό 44/2001, θα πρέπει πρώτα να ζητήσει και επιτύχει την κήρυξη της εκτελεσιμότητας του εγγράφου ενώπιον των αρμοδίων αρχών κάθε χώρας στην οποία έχει περιουσία ο Α. Η διαδικασία αυτή θα είναι και δαπανηρή και χρονοβόρα, με αποτελέσματα αμφίβολα για την ικανοποίηση της αξίωσής του Β, αφού λόγω των πιθανών καθυστερήσεων κήρυξης της εκτελεσιμότητας σε κάθε χώρα ο Α μπορεί να έχει εκποίσει τα ακίνητά του χωρίς να προλάβει να επιληφθεί αυτών ο δανειστής. Αντίθετα, με τον ΕΕκτ αποφεύγεται αυτός ο πολυεθνισμός των διαδικασιών κηρύξεως εκτελεσιμότητας με τα επακόλουθα μειονεκτήματα. Έτσι, π.χ., το αυστριακό ή ισπανικό ή το γερμανικό συμβολαιογραφικό έγγραφο με τη σχετική βεβαίωση του εθνικού αρμοδίου οργάνου που είναι ο συμβολαιογράφος που το εξέδωσε, - τα οποία θα συγκροτούν τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο-, θα μπορεί χωρίς καμία άλλη διαδικασία να εκτελεστεί σε όλες τις άλλες χώρες μέλη όπου υπάρχουν κατασχετά περιουσιακά αντικείμενα του οφειλέτη.

ΣΤ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι συνεχώς αυξανόμενες διασυνοριακές συναλλαγές επέβαλαν την δημιουργία νέων πιο ευέλικτων θεσμών που κινούμενοι μέσα στο γενικότερο πνεύμα της αμοιβαίας εμπιστοσύνης των κρατών-μελών έχουν σαν στόχο τη διευκόλυνση της άμεσης εκτέλεσης των εκτελεστών τίτλων ανεξάρτητα από τη χώρα όπου εκδόθηκαν. Η ένταξη των συμβολαιογραφικών εγγράφων στους θεσμούς αυτούς και η εξομοίωση τους με τις δικαστικές αποφάσεις αποτελεί σημαντική πρόοδο και ενισχύει το θεσμό του συμβολαιογράφου και την ιδιότητά του ως παρόχου προληπτικής δικαιοσύνης.

Από την παραπάνω ανάλυση καταδεικνύεται η προστασία που παρέχει στον δανειστή για την ικανοποίηση της απαίτησής του η υπογραφή ενός συμβολαιογραφικού εγγράφου κατά το χρόνο της γέννησης της αξίωσής του, προστασία εφάμιλλη μ' αυτήν της δικαστικής απόφασης.

36. Βλ. Κ.Μπέν, ό.π. σελ. 544.

Ασφαλιστική μεταρρύθμιση

Μαρία Ν. Πουλιαντζά - Αγγρέβη

Συμβολαιογράφος Αθηνών - Αντιπρόεδρος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου

Μετά την δημοσίευση του Ν.3655/2008 και την έναρξη λειτουργίας του Ενιαίου Ταμείου Ελευθέρων Επαγγελματιών, από την 1η Οκτωβρίου 2008, το τελευταίο Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΑΣ με τον εξάιρετο Πρόεδρο Ξενοφώντα Τριαντάφυλλο, παρέδωσε στο νέο ενιαίο ασφαλιστικό ταμείο αποθεματικά της τάξεως των 150.000.000 ευρώ, με αύξηση 71,00% από το έτος 2003 μέχρι και 31/12/2007, νομοθετημένες αυξημένες παροχές υγείας, οργάνωση υπηρεσιών, μηχανοργάνωση, αναλογιστικές μελέτες, κλάδου υγείας και κλάδου προνοίας, με εμφανή τα θετικά αποτελέσματα και για τους δύο (2) κλάδους.

Η τελευταία μάλιστα αναλογιστική μελέτη του κλάδου προνοίας, που συνέταξε η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, επιτρέπει την αύξηση του μερίσματος των Συνταξιούχων κατά 45% αναδρομικά από 1/1/2008, το δε αίτημα του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΑΣ για την αύξηση αυτή, προς το Υπουργείο έγινε δεκτό και εκκρεμεί η υλοποίηση του.

Η αναλογιστική μελέτη επισημαίνει με απόλυτη σαφήνεια, την αδικία που υφίστανται οι ασφαλισμένοι μετά το έτος 1993, με την έλλειψη δυνατότητας αυτομάτου κατατάξεως από το ταμείο σε ασφαλιστική κατηγορία ανάλογα με το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών που κατέβαλαν κατ' έτος, μια κατάφορη αδικία που δυστυχώς μέχρι σήμερα ισχύει και για τους ασφαλισμένους Συμβολαιογράφους στο Ταμείο Νομικών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Αθηνών, μετά την δημοσίευση του Νόμου 3655/2008 και την ενοποίηση των Ταμείων, έχει αναθέσει στην «Δικηγορική Εταιρεία Κρεμαλής», να ανατρέψει δικαστικώς τα έννομα αποτελέσματα του Νόμου, και η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Σήμερα στο ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολημένων (Ε.Τ.Α.Α.) καθώς επίσης και στην Διοικούσα Επιτροπή (Τομέας Νομικών), εκπρόσωπος μας έχει διορισθεί ο Συμβολαιογράφος Αθηνών και Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής Συμβολαιογράφων, Νικόλαος Στασινόπουλος, με αναπληρωματικό μέλος την

Μαρία Ν. Πουλιαντζά-Αγγρέβη, Συμβολαιογράφο Αθηνών και Αντιπρόεδρο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου.

Περαιτέρω στα πλαίσια όλων των κοινοτικών αλληλαγών και μεταρρυθμίσεων, οι συνάδελφοι και εκπρόσωποι της Ελληνικής Συμβολαιογραφίας, στην αρμόδια Επιτροπή των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Χαρίκλεια Τσιράκη, Συμβολαιογράφος Αθηνών και Μαρία Πουλιαντζά επίσης Συμβολαιογράφος Αθηνών, υπέβαλαν στις Ευρωπαϊκές Συμβολαιογραφίες ερωτηματολόγιο για το καθεστώς ασφάλισης των κατά τόπους Εθνικών Συμβολαιογραφιών, προκειμένου να συνταχθεί συγκριτική μελέτη των εν ισχύει ασφαλιστικών συστημάτων, η οποία σε δικαστικό και πολιτικό επίπεδο στοχεύει να αποτελέσει βάση βελτίωσης του ισχύοντος σ' εμάς ασφαλιστικού συστήματος.

Μετά τις απαντήσεις των αντιπροσώπων των κρατών μελών συντάχθηκε από τους ανωτέρω συναδέλφους, η εργασία – συγκριτική μελέτη που παρατίθεται κατωτέρω:

Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης Συμβολαιογραφιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης: “Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Ρουμανία, Κάτω Χώρες”

Μαρία Ν. Πουλιαντζά - Αγγρέβη

Συμβολαιογράφος Αθηνών - Αντιπρόεδρος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου

Χαρίκλεια Τσιράκη - Ζαχαράκη

Συμβολαιογράφος Αθηνών - Μέλος του Διαρκούς Συμβουλίου της Ένωσης

1. Ποια ασφαλιστικά ταμεία για συμβολαιογράφους υπάρχουν στη χώρας σας; Τα εν λόγω ταμεία έχουν κύριο ή βοηθητικό ασφαλιστικό χαρακτήρα, λειτουργούν ανεξάρτητα ή είναι ενωμένα σε ένα ενιαίο ταμείο ή αποτελούν ενιαίο φορέα ασφάλισης;

Γερμανία*

* (πρόκειται για ένα καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης που αφορά τον κλάδο της συμβολαιογραφίας αποκλειστικής απασχόλησης)

Στον τομέα της συμβολαιογραφίας αποκλειστικής απασχόλησης υπάρχουν

δύο διαφορετικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης:

- το καθεστώς του ταμείου των συμβολαιογράφων

- το καθεστώς του ταμείου προνοίας
Σε όλη τη γερμανική επικράτεια, υπάρχουν δύο ταμεία συμβολαιογράφων:

- το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο, το οποίο ιδρύθηκε το 1925,

- το ταμείο των συμβολαιογράφων των νέων κρατιδίων της Λειψίας που είναι αρμόδιο για τα κρατίδια του Βραδεμβούργου, του Μεκλεμβούργου και της δυτικής Πομερανίας, της Σαξωνίας, της Σαξωνίας-Άνχαλτ και της Θουριγγίας, το οποίο ιδρύθηκε το 1991.

Εκτός από τον τομέα αρμοδιότητας των ταμείων των συμβολαιογράφων, δημιουργήθηκαν οι ακόλουθοι οργανισμοί πρόνοιας, προκειμένου να εξασφαλιστεί η κοινωνική ασφάλιση των συμβολαιογράφων αποκλειστικής απασχόλησης:

- το ταμείο πρόνοιας του επιμελητηρίου των συμβολαιογράφων του Σάαρ, το οποίο ιδρύθηκε το 1948,

- το ταμείο πρόνοιας των συμβολαιογράφων, με έδρα το Κόμπλεντς, του επιμελητηρίου των συμβολαιογράφων του Κόμπλεντς, το οποίο ιδρύθηκε το 1968,

- το ταμείο πρόνοιας, με έδρα την Κολωνία, του επιμελητηρίου των συμβολαιογράφων της Ρηνανίας, το οποίο ιδρύθηκε το 1986,

- το ταμείο πρόνοιας, με έδρα το Αμβούργο, του επιμελητηρίου των συμβολαιογράφων του Αμβούργου, το οποίο ιδρύθηκε το 1990.

Τα ταμεία των συμβολαιογράφων και τα ταμεία πρόνοιας έχουν κύριο ασφαλιστικό χαρακτήρα και λειτουργούν ανεξάρτητα.

Α υ σ τ ρ ί α

Το αυστριακό ινστιτούτο ασφάλισης γήρατος για τη συμβολαιογραφία. Το ινστιτούτο έχει κατά κύριο λόγο ασφαλιστικό χαρακτήρα και λειτουργεί ανεξάρτητα.

Β έ λ γ ι ο

Στο Βέλγιο υπάρχει καταρχάς το κρατικό σύστημα, δηλαδή το πρώτο σκέλος που είναι το σύστημα το οποίο προβλέπεται για όλους τους ελεύθερους επαγγελματίες και στο οποίο είναι υποχρεωτική η εγγραφή.

Υπάρχει επίσης ένα δεύτερο σκέλος, το σύστημα των επικουρικών συντάξεων για τους ελεύθερους επαγγελματίες, στο οποίο η εγγραφή είναι υποχρεωτική-προαιρετική (υποχρεωτική αλληλά με δυνατότητα επιλογής ασφαλιστικού φορέα).

Συνεπώς, το ταμείο πρόνοιας της συμ-

βολαιογραφίας είναι ένα από τα ταμεία πρόνοιας για τους ελεύθερους επαγγελματίες το οποίο αναλαμβάνει τις επικουρικές συντάξεις και λειτουργεί ανεξάρτητα από τα άλλα ταμεία.

Ε λ λ ά δ α

Στην Ελλάδα υπάρχουν δύο ασφαλιστικά ταμεία των συμβολαιογράφων που εδρεύουν στην ελληνική επικράτεια: α) το Ταμείο Νομικών – κύριος οργανισμός ασφάλισης – στο οποίο ασφαλίζονται υποχρεωτικά οι συμβολαιογράφοι, καθώς και οι δικηγόροι, οι δικαστικοί επιμελητές και ορισμένοι άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι που έχουν κάποια σχέση με την λειτουργία του δικαστικού συστήματος, όπως οι δικαστικοί, οι δημόσιοι υπάλληλοι του δικαστικού σώματος, οι υποθηκοφύλακες και οι εργαζόμενοι του ταμείου, για τη χορήγηση σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου και β) το Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων – επικουρικός οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης – στο οποίο ασφαλίζονται υποχρεωτικά όλοι οι εν ενεργεία και συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι της χώρας, το μόνιμο προσωπικό του ταμείου και το μόνιμο προσωπικό των συμβολαιογραφικών συλλόγων της χώρας. Το ταμείο αναλαμβάνει τη χορήγηση εφάπαξ σύνταξης και μηνιαίας σύνταξης στους ασφαλισμένους του, κατά την αποχώρησή τους από την ενεργό δράση, καθώς και στα μέλη της οικογένειας των αποθανόντων, την παροχή στους ασφαλισμένους του ταμείου και στα μέλη της οικογένειάς τους ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης καθώς και επιδόματος μητρότητας, τέκνων.

Τα δύο ταμεία λειτουργούν ξεχωριστά και ανεξάρτητα μεταξύ τους, με διαφορετικό καθεστώς διοίκησης το καθένα.

Ο υ γ γ α ρ ί α *

* (Το εθνικό επιμελητήριο συμβολαιογράφων της Ουγγαρίας επιδιώκει να ιδρύσει το δικό του ταμείο κοινής πρόνοιας. Η υλοποίηση του εν λόγω ταμείου περιλαμβάνεται στα μεσοπρόθεσμα σχέδια του φορέα, δηλαδή για την περίοδο 2010-2014).

Από το 1998, η κυβέρνηση ελέγχει άμεσα τους πόρους του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης της Ουγγαρίας, κυρίως μέσω του Υπουργού Υγείας. Η κοινωνική ασφάλιση είναι ένας κοινωνικός τομέας με διάφορους κινδύνους και η

συμμετοχή σε αυτήν είναι υποχρεωτική.

Το εθνικό ταμείο υγειονομικής ασφάλισης (OEP) είναι ένας κεντρικός φορέας, για τους πόρους του οποίου εγγυάται το κράτος.

Η εθνική γενική διεύθυνση συνταξιοδοτικής ασφάλισης (ONYF) είναι επίσης ένας κεντρικός φορέας που αναλαμβάνει τη διαχείριση των ασφαλιστικών συνταξιοδοτικών πόρων και την κεντρική διαχείριση της συνταξιοδοτικής ασφάλισης.

Το δεύτερο σκέλος του συστήματος συνταξιοδότησης στην Ουγγαρία είναι το σύστημα των ταμείων ιδιωτικής επικουρικής σύνταξης, η συμμετοχή στο οποίο είναι υποχρεωτική από το 2006 για όλους όσοι ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους και δεν έχουν συμπληρώσει το 35ο έτος της ηλικίας τους, και προαιρετική για τα άτομα κάτω των 30 ετών (εθελούσια συμμετοχή).

Επιπλέον, ένα από τα μέσα κοινωνικής πρόνοιας είναι η ίδρυση εθελοντικών ταμείων (Νόμος XCVI/1993). Από το 1994, ο αριθμός των ταμείων αυξάνεται σταθερά. Στα τέλη του 2006 ο συνολικός αριθμός των ασφαλισμένων ανέρχεται σε 2.104.415 άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί στο 1/5 του πληθυσμού. Η λειτουργία και η διαχείριση των εθελοντικών ταμείων ρυθμίζονται με αυστηρά οριοθετημένους κανόνες.

Σύμφωνα με το Νόμο LXXX/1997 που αφορά τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης, κάθε συμβολαιογράφος που δραστηριοποιείται όχι ως μέλος ενός συμβολαιογραφικού γραφείου, πρέπει να έχει πιστοποιηθεί ως ελεύθερος επαγγελματίας. Η μεγάλη πλειοψηφία των συμβολαιογράφων ανήκουν σε αυτή την κατηγορία. Η υποχρέωση ασφάλισης του συμβολαιογράφου ισχύει από την ημερομηνία έναρξης μέχρι την ημερομηνία λήξης άσκησης επαγγέλματος.

Ι τ α λ ί α

Υπάρχει ένα μοναδικό ταμείο πρόνοιας που ονομάζεται «Cassa Nazionale del Notariato».

Κ ά τ ω Χ ώ ρ ε s

Υπάρχει ένα μοναδικό ταμείο πρόνοιας που ονομάζεται «Stichting Notarieel Pensioenfonds la Haye Pays Bas».

Ρο υ μ α ν ί α

Δεν υπάρχει ταμείο ασφάλισης των συμβολαιογράφων. Ο εν λόγω κλάδος συμμετέχει στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Ο συμβολαιογραφικός κώδικας της Ρουμανίας προβλέπει τη σύσταση ενός ασφαλιστικού ταμείου επαγγελματικής αστικής ευθύνης των συμβολαιογράφων το οποίο δεν θα καλύπτει όμως την κοινωνική ασφάλιση του κλάδου (σύνταξη, υγεία, ανικανότητα εργασίας).

2. Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και σε ποια χρονική στιγμή ξεκινά. Η εγγραφή των συμβολαιογράφων (συμμετοχή) στα ταμεία είναι υποχρεωτική και συμπίπτει με την έναρξη της άσκησης του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος;

Γερμανία *

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Η εγγραφή στο ταμείο είναι υποχρεωτική για όλους τους συμβολαιογράφους και τους ασκούμενους συμβολαιογράφους που ασκούν το επάγγελμά τους στο πλαίσιο δικαιοδοσίας του ταμείου.

Αυστρία

Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και ξεκινά από την εγγραφή του μέλους ως ασκούμενου συμβολαιογράφου ή με το διορισμό του ως συμβολαιογράφου. Συνεπώς, η εγγραφή των συμβολαιογράφων στα ταμεία είναι υποχρεωτική.

Βέλγιο

Οι συμβολαιογράφοι και οι ασκούμενοι συμβολαιογράφοι δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι, από το 2004, να εγγράφονται στο ταμείο πρόνοιας της συμβολαιογραφίας. Στην πραγματικότητα όμως, στο ταμείο είναι εγγεγραμμένοι πάνω από το 95% των συμβολαιογράφων. Οι συμβολαιογράφοι και οι ασκούμενοι συμβολαιογράφοι εγγράφονται στο ταμείο από τη χρονική στιγμή του διορισμού τους.

Ελλάδα

Η ασφάλιση και η εγγραφή των συμβολαιογράφων στα δύο ασφαλιστικά ταμεία είναι υποχρεωτική. Στο Ταμείο Νομικών, οι συμβολαιογράφοι μπορούν να

εγγραφούν ως δικηγόροι εν ενεργεία και στη συνέχεια να συνεχίσουν ως συμβολαιογράφοι, δεδομένου ότι στην Ελλάδα οι δικηγόροι που έχουν αποκτήσει άδεια άσκησης επαγγέλματος και έχουν ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου για δύο έτη μπορούν να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς που προορίζονται μόνο για συμβολαιογράφους και, στη συνέχεια, να διοριστούν ως συμβολαιογράφοι για να καλύψουν έναν περιορισμένο αριθμό θέσεων σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Ουγγαρία

Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και αυτή η υποχρέωση ισχύει από την ημερομηνία έναρξης μέχρι την ημερομηνία λήξης άσκησης του αντικειμένου.

Ιταλία

Η εγγραφή των συμβολαιογράφων στο Cassa Nazionale del Notariato είναι υποχρεωτική. Η εγγραφή ξεκινά αυτόματα με την έναρξη της επαγγελματικής δραστηριότητας κάθε συμβολαιογράφου.

Κάτω Χώρες

Η νομοθεσία ορίζει ότι η εγγραφή είναι υποχρεωτική για όλους τους συμβολαιογράφους και ασκούμενους συμβολαιογράφους από την έναρξη απασχόλησής τους σε ένα συμβολαιογραφικό γραφείο.

Ρουμανία

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του συμβολαιογραφικού κώδικα, η εγγραφή των συμβολαιογράφων στο ασφαλιστικό ταμείο είναι υποχρεωτική με τον διορισμό τους. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Νόμου 19/2000 που αφορά το σύστημα δημοσίων συντάξεων και άλλα κοινωνικά δικαιώματα, οι συμβολαιογράφοι είναι υποχρεωμένοι να συνάψουν ιδιωτικό συμφωνητικό κοινωνικής ασφάλισης στα πλαίσια του ίδιου συστήματος δημοσίων συντάξεων. Από την 1η Ιανουαρίου 2008, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 411/2004, οι συμβολαιογράφοι ηλικίας κάτω των 35 ετών μπορούν να επιλέξουν ένα επικουρικό σύστημα ιδιωτικής συνταξιοδότησης.

3. Οι εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία ρυθμίζονται με τον ίδιο τρόπο για όλους τους συμβολαιογράφους ή κατατάσσονται σε διάφορες κλίμακες και ποσοστά ανάλογα με το εισό-

δημα που προέρχεται από συμβολαιογραφικές πράξεις και την αρχαιότητα των ασφαλισμένων; Υπάρχει κατώτατο όριο εισφορών υπολογιζόμενο για όλους σε ετήσια ή μηνιαία βάση;

Γερμανία*

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Το ταμείο εισπράττει μια εισφορά η οποία υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές του συμβολαιογράφου προκειμένου να καλύπτει τις οικονομικές ανάγκες του. Η εισφορά που υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές αποτελεί μια εισφορά επί του συνόλου των αποδείξεων του συμβολαιογράφου που αφορούν τη δραστηριότητά του ως συμβολαιογράφου. Οι δαπάνες του συμβολαιογράφου δεν επηρεάζουν κατά κανένα τρόπο τις εισφορές του.

Η εισφορά κλιμακώνεται ανάλογα με τον όγκο των αποδοχών που εισπράττονται ανά άτομο. Τα ποσοστά των εισφορών αυξάνονται προοδευτικά. Όσο μεγαλύτερο είναι το συνολικό ποσό που αντιστοιχεί στις αποδείξεις του συμβολαιογράφου, τόσο αυξάνεται το ποσοστό των εισφορών του. Δεν υπάρχει ελάχιστο ή μέγιστο ύψος εισφοράς.

Αυστρία

Οι εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία ρυθμίζονται με τον ίδιο τρόπο για όλους τους συμβολαιογράφους.

Υπάρχει ένα ελάχιστο ύψος για τις εισφορές. Όλοι οι συμβολαιογράφοι καταβάλλουν μηνιαία εισφορά με βάση τα εισοδήματά τους.

Βέλγιο

Το ταμείο εισπράττει ίση συνδρομή από όλους τους συμβολαιογράφους, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στη διάρκεια των πρώτων 10 ετών της συμμετοχής τους στο ταμείο και μέχρι να συμπληρώσουν το 45ο έτος της ηλικίας τους, οι συμβολαιογράφοι και οι ασκούμενοι συμβολαιογράφοι καταβάλλουν το ήμισυ της εισφοράς.

Το ταμείο καταβάλλει επικουρική σύνταξη, επίσης ίση για όλους τους ασφαλισμένους, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη τη χρονική διάρκεια καταβολής εισφορών (35/35).

Ε λ λ ά δ α

- Εισφορές στο Ταμείο Νομικών:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομοθετικού Διατάγματος 4114/1960 και του Νόμου 1090/1980, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα, ο συμβολαιογράφος οφείλει γενικά να καταβάλλει στο Ταμείο Νομικών, ως εισφορά: α) Ποσοστό 9% των αναλογικών τελών που εισπράττει για κάθε συμβολαιογραφική πράξη. β) Για τη σύνταξη κάθε άλλης συμβολαιογραφικής πράξης με καθορισμένη αμοιβή καθώς και για την έκδοση αντιγράφου κάθε συμβολαιογραφικής πράξης, ο συμβολαιογράφος οφείλει να καταβάλλει στο ταμείο ποσοστό 5% επί του συνόλου των σταθερών αμοιβών οι οποίες καταβάλλονται για τη σύνταξη της συμβολαιογραφικής πράξης ή για την έκδοση αντιγράφου.

Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που αντιστοιχούν στη σύνταξη συμβολαιογραφικών πράξεων καταβάλλονται από τους συμβολαιογράφους με μηνιαίες καταστάσεις τις πρώτες δέκα ημέρες του επόμενου μήνα μετά τη σύνταξη των εν λόγω πράξεων, με εξαίρεση τα αντίγραφα για τα οποία η εισφορά καταβάλλεται την ίδια στιγμή, μέσω της επικολήθησης ενσήμων του ταμείου πάνω σε κάθε αντίγραφο.

Υπάρχει επίσης η ελάχιστη μηνιαία εισφορά η οποία αφορά, από τη μια πλευρά όσους έκαναν εγγραφή στο ταμείο μέχρι τις 31-12-1992 σύμφωνα με το μέσο κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν και, από την άλλη πλευρά, όσους έκαναν εγγραφή στο ταμείο μετά την 1-1-1993 σύμφωνα με τις κατηγορίες ασφάλισης.

- Εισφορές στο Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων:

Οι εισφορές των ασφαλισμένων διακρίνονται στις εισφορές εκείνες για τον τομέα της πρόνοιας και σε εκείνες για τον τομέα της υγείας. Ως βάση για τον καθορισμό των εν λόγω εισφορών λαμβάνεται υπόψη το ύψος της αξίας Συμβολαιογραφικής πράξεως, σύμφωνα με τον οργανισμό του ταμείου, το ποσό που υποχρεούται να καταβάλει ανέρχεται σε ποσοστό 6% των αναλογικών αμοιβών που εισπράττει για κάθε συμβολαιογραφική πράξη, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Από αυτό, 5% αναλογεί στον τομέα της πρόνοιας και 1% στον τομέα της υγείας.

Επιπλέον, εκτός από την προαναφερθείσα αναλογική εισφορά, καταβάλλεται επίσης το 25% των αμοιβών των συμβολαιογράφων για τις τραπεζικές συμβάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Συμβολαιογράφων, το οποίο κατανέμεται ως εξής: το 1/3 στον τομέα της πρόνοιας και τα 2/3 στον τομέα της υγείας.

Οι προαναφερθείσες αναλογικές εισφορές καταβάλλονται στο ταμείο με μηνιαίες καταστάσεις τον επόμενο μήνα από την σύνταξη τους. Επιπλέον, το ταμείο εισπράττει αναλογικές εισφορές μέσω των ενσήμων που επικολούνται πάνω στα αντίγραφα.

Κατά τα άλλα, η αρχαιότητα του ασφαλισμένου δεν υπεισέρχεται κατά κανένα τρόπο στον υπολογισμό των εισφορών.

Ο υ γ γ α ρ ί α

Στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, ο συμβολαιογράφος οφείλει να καταβάλλει τις ακόλουθες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης:

- ατομική εισφορά κοινωνικής ασφάλισης που αντιστοιχεί στο 15,5% του εισοδήματός του, το οποίο αποτελεί τη βάση των εισφορών, από το οποίο το 6% αναλογεί στον τομέα της υγείας και το 9,5% στο συνταξιοδοτικό τομέα (αν ο συμβολαιογράφος είναι μέλος κάποιου ταμείου επικουρικής ιδιωτικής σύνταξης, καταβάλλει 8% στο ταμείο και το υπόλοιπο 1,5% στο ταμείο συντάξεων του φορέα κοινωνικής ασφάλισης),

- με την ιδιότητα του εργοδότη, ο συμβολαιογράφος οφείλει να καταβάλλει ως εισφορά κοινωνικής ασφάλισης το 29% του εισοδήματός (βάση των εισφορών) των υπαλλήλων του, από το οποίο το 5% αναλογεί στον τομέα της υγείας και το 24% στο συνταξιοδοτικό τομέα.

Επιπλέον, κάθε ελεύθερος επαγγελματίας πλήρους απασχόλησης οφείλει να καταβάλλει 4% του εισοδήματός του, το οποίο αποτελεί τη βάση των εισφορών, ως εισφορά σε ένα ταμείο, με σκοπό την ενίσχυση των άνεργων ή ανάπηρων επαγγελματιών.

Η εισφορά που αναλογεί στον τομέα της υγείας πρέπει να καταβάλλεται με βάση τα υπόλοιπα εισοδήματα που δεν υπόκεινται στην καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (για παράδειγμα, μερίσματα, παροχή υπηρεσιών σε είδος).

- Η ατομική εισφορά που αναλογεί στον τομέα της υγείας ανέρχεται σε 14%.

- Η εισφορά του εργοδότη που αναλογεί στον τομέα της υγείας ανέρχεται σε 11%.

- Η κατ' αποκοπή εισφορά του ελεύθερου επαγγελματία πλήρους απασχόλησης και του εργοδότη που αναλογεί στον τομέα της υγείας ανέρχεται σε 1.950 HUF ανά μήνα, ανά άτομο ή ανά εργαζόμενο αντίστοιχα.

Ι τ α λ ί α

Οι εισφορές υπολογίζονται με τον ίδιο τρόπο για όλους τους συμβολαιογράφους και καταβάλλονται ως ποσοστό με βάση τον κύκλο εργασιών που καταγράφεται στα λογιστικά βιβλία των συμβολαιογράφων. Δεν υπάρχει ελάχιστο ύψος εισφοράς. Οι εισφορές υπολογίζονται σε μηνιαία βάση ανάλογα με τον κύκλο εργασιών που καταγράφεται στα λογιστικά βιβλία των συμβολαιογράφων.

Κ ά τ ω Χ ώ ρ ε ς

Οι εισφορές στηρίζονται στην καταβολή εφάπαξ ασφαλιστρών ανάλογα με την ηλικία του ασφαλισμένου έτσι ώστε να προκύπτει ετήσια εισφορά (τρέχον ποσό: 750 ευρώ). Κατά κανόνα δεν υπάρχει ελάχιστη εισφορά.

Ρ ο υ μ α ν ί α

Οι εισφορές των συμβολαιογράφων στο δημόσιο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης αντιστοιχούν σε ποσοστό 29% των ασφαλιζόμενων αποδοχών. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι συμβολαιογράφοι συμμετέχουν στο εθνικό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης. Ασφαλιζονται από το Εθνικό Ταμείο Υγειονομικής Ασφάλισης. Οφείλουν να καταβάλλουν ως εισφορά το 6,5% του καθαρού εισοδήματός τους κάθε τρεις μήνες.

4. Στα προαναφερθέντα ταμεία εγγράφονται μόνο οι συμβολαιογράφοι και οι οικογένειές τους ή και άλλα συναφή επαγγέλματα; Εάν ναι, αναφέρατε τα εν λόγω συναφή επαγγέλματα.

Γ ε ρ μ α ν ί α*

*(οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Στο ταμείο εγγράφονται αποκλειστικά οι συμβολαιογράφοι και οι ασκούμενοι συμβολαιογράφοι.

Αυστρία

Στα προαναφερθέντα ταμεία εγγράφονται αποκλειστικά οι συμβολαιογράφοι και οι ασκούμενοι συμβολαιογράφοι.

Βέλγιο

Στο ταμείο πρόνοιας της συμβολαιογραφίας μπορούν να εγγραφούν μόνο οι συμβολαιογράφοι και οι ασκούμενοι συμβολαιογράφοι.

Ελλάδα

Στο Ταμείο Νομικών δεν ασφαρίζονται μόνο οι συμβολαιογράφοι αλλά και οι δικηγόροι, οι δικαστικοί επιμελητές και ορισμένοι άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι που έχουν κάποια σχέση με τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος, όπως οι δικαστικοί, οι δημόσιοι υπάλληλοι του δικαστικού σώματος και οι υποθηκοφύλακες.

Στο Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων ασφαρίζονται υποχρεωτικά όλοι οι συμβολαιογράφοι της χώρας, οι σύζυγοι και τα ανήλικα και άγαμα τέκνα μέχρι την ηλικία των 18 ετών, τα άγαμα και άνεργα τέκνα μέχρι την ηλικία των 24 ετών, τα άγαμα και άνεργα τέκνα που σπουδάζουν μέχρι την ηλικία των 26 ετών, οι γονείς που συντηρούνται από άγαμους συμβολαιογράφους, το μόνιμο προσωπικό του ταμείου και το μόνιμο προσωπικό των συμβολαιογραφικών συλλόγων της χώρας.

Ουγγαρία

Παραπέμπει στην απάντηση του ερωτήματος 1. (Προς αποφυγή επαναλήψεως).

Ιταλία

Το Cassa Nazionale del Notariato προορίζεται αποκλειστικά για τους συμβολαιογράφους.

Κάτω Χώρες

Εγγράφονται μόνο Συμβολαιογράφοι και ασκούμενοι Συμβολαιογράφοι.

Ρουμανία

Το εθνικό ταμείο ασφάλισης καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με την επαγγελματική αστική ευθύνη των συμβολαιογράφων.

5. Εκτός από τους εν ενεργεία συμβολαιογράφους, οι συνταξιούχοι ασφαρίζονται στα ίδια ασφαλιστικά ταμεία και τι είδους εισφορές κατα-

βάλλουν (αναλογικές ή εφάπαξ); Οι εισφορές διαφοροποιούνται ανάλογα με τα έτη επαγγελματικής δραστηριότητας ως συμβολαιογράφου;

Γερμανία*

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Οι συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι δεν καταβάλλουν εισφορές.

Αυστρία

Όχι, οι συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι δεν καταβάλλουν εισφορές, υπάρχει όμως μια εισφορά αλληλεγγύης που υπολογίζεται με βάση το ποσό της σύνταξης που εισπράττουν.

Βέλγιο

Οι συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι δεν καταβάλλουν εισφορές.

Ελλάδα

Οι συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι δεν καταβάλλουν εισφορές ούτε στο Ταμείο Νομικών ούτε στο Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων.

Ουγγαρία

Οι συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι δεν καταβάλλουν εισφορές.

Ιταλία

Το Cassa Nazionale del Notariato προορίζεται αποκλειστικά για τους συμβολαιογράφους.

Κάτω Χώρες

Οι συνταξιούχοι συμβολαιογράφοι ή ασκούμενοι συμβολαιογράφοι δεν καταβάλλουν εισφορές.

Ρουμανία

Από το 2008, οι συμβολαιογράφοι καταβάλλουν υποχρεωτικά εισφορές και στα δύο συστήματα συνταξιοδότησης, δημόσιο και ιδιωτικό. Μπορούν επίσης να καταβάλλουν εισφορές σε ιδιωτικά ταμεία συντάξεων στα οποία η εγγραφή είναι προαιρετική.

6. Τα ταμεία καλύπτουν το σύνολο των δαπανών υγείας ή μόνο ένα μέρος τους; Παρέχεται ιατρική, φαρμακευτική, νοσοκομειακή περίθαλψη, επίδομα μητρότητας, μέσω ασφαλι-

στήριου συμβολαίου ή συμπληρωματικό επίδομα λόγω ανεπάρκειας αμοιβών; Υπάρχει η επιλογή περίθαλψης, σε περίπτωση ασθένειας, σε όλα τα νοσοκομεία (δημόσια ή ιδιωτικά) της χώρας σας με πλήρη ή μερική κάλυψη των δαπανών νοσηλείας;

Γερμανία*

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Το ταμείο χορηγεί επίδομα ασθένειας, μέριμνας, τοκετού ή θανάτου στους Συμβολαιογράφους, στους ασκούμενους συμβολαιογράφους, στους συνταξιούχους συμβολαιογράφους και στις οικογένειές τους, όπως στην περίπτωση ενός δημοσίου υπαλλήλου. Καλύπτει για παράδειγμα το 70% των ιατρικών δαπανών ενός συνταξιούχου συμβολαιογράφου και της οικογένειάς του. Συνεπώς, η ιδιωτική ασφάλιση απαιτείται μόνο για την κάλυψη του υπόλοιπου 30%.

Αυστρία

Το ταμείο δεν καλύπτει τις δαπάνες υγείας.

Βέλγιο

Το ταμείο χορηγεί μόνο επικουρική σύνταξη στον συνταξιούχο συμβολαιογράφο ή στη χήρα και τα ορφανά τέκνα του, εξαιρώντας κάθε αποζημίωση ιατρικών δαπανών. Επομένως, το βελγικό σύστημα του δεύτερου σκέλους δεν προβλέπει ιατρική, φαρμακευτική, νοσοκομειακή περίθαλψη, επίδομα μητρότητας ή συμπληρωματικό επίδομα λόγω ανεπάρκειας αμοιβών.

Ελλάδα

Το Ταμείο Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων (Τ.Α.Σ.) καλύπτει το σύνολο των νοσοκομειακών δαπανών στα δημόσια νοσοκομεία, σύμφωνα με τα τιμολόγια που καθορίζει το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Όσον αφορά τα ιδιωτικά νοσοκομεία, το ταμείο καταβάλλει το ποσό που προκύπτει από τα ανωτέρω τιμολόγια και ο ασφαλισμένος καλύπτει τη διαφορά.

Ουγγαρία

Το ταμείο καλύπτει τις εξής παροχές για την ασφάλιση υγείας: υγειονομική μέριμνα (προληπτικοί έλεγχοι, βασική μέρι-

μνα, π.χ. στοματολογία, μαιευτική, αποκατάσταση, μεταφορά ασθενών, μέριμνα σε περίπτωση ατυχήματος, σύνταξη λόγω ατυχήματος), επίδομα ασθενείας, επίδομα κύησης και τοκετού, επίδομα παιδικής μέριμνας.

Το ταμείο καλύπτει τις εξής παροχές για την ασφάλιση των συνταξιούχων: σύνταξη κοινωνικής ασφάλισης με βάση τα εκάστοτε δικαιώματα του ασφαλισμένου (σύνταξη λόγω ηλικίας, αναπηρική σύνταξη, αναπηρική σύνταξη λόγω ατυχήματος), σύνταξη προστατευόμενου μέλους (σύνταξης χήρου/χήρας, συντάξεις ορφανών τέκνων, σύνταξη πατέρα ή μητέρας, σύνταξη προστατευόμενου μέλους λόγω ατυχήματος). Επιπλέον, υπάρχει το σύστημα των ιδιωτικών ταμείων επικουρικών συντάξεων (βλ. απάντηση αριθ. 1).

Ι τ α λ ί α

Το Cassa Nazionale del Notariato καλύπτει άμεσα το επίδομα μητρότητας καθώς και το συμπληρωματικό επίδομα σε περίπτωση ανεπάρκειας αμοιβών. Η κάλυψη όμως της ιατρικής, νοσοκομειακής και φαρμακευτικής περίθαλψης παρέχεται έμμεσα, μέσω ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

Κ ά τ ω Χ ώ ρ ε ς

Το ταμείο δεν καλύπτει τις δαπάνες υγείας.

Ρ ο υ μ α ν ί α

Το εθνικό ταμείο κοινωνικής ασφάλισης υγείας (Caisse Nationale de Sécurité Nationale de Santé) καλύπτει το σύνολο των ιατρικών δαπανών. Ο νόμος δεν προβλέπει επίδομα για τους συμβολαιογράφους με ανεπαρκή εισοδήματα, αλλά η Εθνική Ένωση Συμβολαιογράφων της Ρουμανίας παρέχει τακτικά οικονομική ενίσχυση στους οικονομικά ασθενείς συναδέλφους.

7. Σε ποια ηλικία είναι υποχρεωτική η συνταξιοδότηση; Η σύνταξη διαφοροποιείται και με βάση ποιούς παράγοντες ή υπολογισμούς χορηγείται (πρώην ή πλήρης);

Γ ε ρ μ α ν ί α *

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Η συνταξιοδότηση είναι υποχρεωτική

στην ηλικία των 70 ετών. Ο συμβολαιογράφος έχει τη δυνατότητα να συνταξιοδοτηθεί μετά την ηλικία των 62 ετών.

Το ύψος της μηνιαίας σύνταξης καθορίζεται με βάση τα έτη άσκησης επαγγέλματος. Κάθε συμπληρωμένο έτος άσκησης συνεπάγεται αύξηση της σύνταξης μέχρι το ανώτατο όριο σύνταξης.

Α υ σ τ ρ ί α

Μέχρι το 2007, η ηλικία συνταξιοδότησης οριζόταν στα 65 έτη. Από το 2008 αυξάνεται κατά ένα μήνα ανά τρίμηνο.

Το ποσό της σύνταξης καθορίζεται με βάση τα έτη άσκησης επαγγέλματος και τις καταβληθείσες εισφορές.

Β έ λ γ ι ο

Η συνταξιοδότηση είναι υποχρεωτική στην ηλικία των 67 ετών. Ο συμβολαιογράφος έχει τη δυνατότητα να εισπράττει σύνταξη μετά τα 60 έτη.

Το ύψος της μηνιαίας σύνταξης καθορίζεται με βάση τα έτη άσκησης επαγγέλματος. Η συνταξιοδότηση πριν από τα 67 έτη επιφέρει οικονομικές κυρώσεις.

Ε λ λ ά δ α

- Όσον αφορά το Ταμείο Νομικών η ανωτάτη σύνταξη χορηγείται με σαράντα (40) χρόνια πραγματικής άσκησης επαγγέλματος ανεξαρτήτου ηλικίας.

Υπάρχουν προϋποθέσεις μειωμένων συντάξεως, όπως μετά την συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας και του 15ου συντάξιμου έτους πραγματικής άσκησης επαγγέλματος.

Για τις μητέρες με ανήλικα ή ενήλικα τέκνα, οι οποίες όμως δεν είναι σε θέση να ασκήσουν καμία βιοποριστική δραστηριότητα, για τις μητέρες με 3 τέκνα, για τις μητέρες με 4 τέκνα, για τις μητέρες με 5 τέκνα, υπολογίζεται κατά Νόμο η σύνταξη τους με τις ανάλογες διαβαθμίσεις.

Για τον υπολογισμό της σύνταξης που χορηγείται από το Ταμείο Νομικών, λαμβάνεται υπόψη και διακρίνεται αν οι ασφαλισμένοι έχουν ασφαλισθεί προ του έτους 1993 ή μετά το έτος 1993.

Οι συντάξεις των ασφαλισμένων μετά την δημοσίευση του νόμου 2094/1992 ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Νόμου αυτού, στην περίπτωση αυτή η μηνιαία σύνταξη λόγω γήρατος ή αναπηρίας ανέρχεται στο 1,714% των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου, για κάθε συ-

ντάξιμο έτος άσκησης επαγγέλματος ή για 300 εργάσιμες ημέρες.

Το ποσό της σύνταξης που προκύπτει με τον παραπάνω υπολογισμό δεν δύναται να υπερβαίνει το τετραπλάσιο, για το έτος 1991, του μέσου κατά κεφαλήν Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, προσαρμοσμένο κάθε φορά με βάση το ποσοστό αύξησης της σύνταξης των δημοσίων υπαλλήλων, η οποία, το 1991 ανερχόταν σε «105.000» δραχμές και το 2001 σε «175.897» δραχμές, επομένως το τετραπλάσιο ήταν «703.588» δραχμές ή ευρώ «2.065,00».

Όλα αυτά ισχύουν για τη σύνταξη λόγω γήρατος.

Ο υπολογισμός της σύνταξης λόγω αναπηρίας περιγράφεται αναλυτικά στο άνω Νόμο 2084/1992.

Ποσό σύνταξης λόγω θανάτου (Νόμος 2084/1992, άρθ. 31, παρ. 1).

Το ποσό της σύνταξης που εισπράττουν τα προστατευόμενα μέλη υπολογίζεται με βάση το ποσό της βασικής σύνταξης λόγω γήρατος ή αναπηρίας που εισέπραττε ο αποθανών ασφαλισμένος ή με βάση το ποσό που θα εισέπραττε ο αποθανών ασφαλισμένος αν την ημέρα του θανάτου του θεωρούνταν ότι είχε ποσοστό αναπηρίας 80%, χωρίς καμία αύξηση της βασικής σύνταξης.

Το ποσό της σύνταξης που εισπράττουν τα προστατευόμενα μέλη του αποθανόντος συνταξιούχου έχει ως εξής:

α. Για τη σύζυγο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις που καθορίζονται από τη νομοθεσία, ποσοστό 50% της βασικής σύνταξης.

β. Για κάθε τέκνο, ποσοστό 25% της βασικής σύνταξης. Αν το τέκνο είναι ορφανό και από τους δύο γονείς, το ποσοστό 25% διπλασιάζεται και ανέρχεται σε 50%, εκτός αν το τέκνο εισπράττει σύνταξη και για τους δύο γονείς του.

Όσον αφορά το Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων, οι προϋποθέσεις χορήγησης μηνιαίας σύνταξης και εφάπαξ σύνταξης έχουν ως εξής:

α. Για όσους ήταν ασφαλισμένοι μέχρι τις 31-12-1992.

αα. Ο συμβολαιογράφος έχει συμπληρώσει 30 ή περισσότερα έτη ασφάλισης, ανεξάρτητα από την ηλικία του.

ββ. Έχει συμπληρώσει 25 έτη ασφάλισης και το 55ο έτος της ηλικίας του.

γγ. Έχει συμπληρώσει 15 έτη ασφάλισης και έχει απολυθεί ή απαλλοτριωθεί από

τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο, με εξαίρεση την περίπτωση όπου η απόλυση οφείλεται σε αποχή από τα καθήκοντά του.

δ. Έχει συμπληρώσει 10 έτη ασφάλισης και έχει απολυθεί από τα καθήκοντά του λόγω ορίου ηλικίας.

ε. Έχει συμπληρώσει 5 έτη ασφάλισης και έχει καταστεί σωματικά και διανοητικά ανίκανος να ασκήσει τα καθήκοντά του.

στ. Για γυναίκα που έχει απολυθεί από τα καθήκοντά της έχοντας συμπληρώσει 25 έτη ασφάλισης αν είναι άγαμη, ή 20 έτη ασφάλισης αν είναι έγγαμη με ανήλικα τέκνα ή χήρα ή διαζευγμένη με ανήλικα τέκνα. Από το 1998, για τη χορήγηση των προαναφερθέντων συντάξεων ισχύουν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του Ταμείου Νομικών (άρθρα 47 και 48 του Νόμου 2084/1992).

Η εφάπαξ σύνταξη και η μηνιαία σύνταξη υπολογίζονται με βάση τη διάρκεια της ασφάλισης του ασφαλισμένου και προσαρμόζονται κάθε έτος μέσω υπουργικής απόφασης.

Προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης στους ασφαλισμένους που διορίστηκαν συμβολαιογράφοι μετά την 1-1-1993.

Μετά το έτος 1998 το Ταμείο Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων ως επικουρικό Ταμείο Ασφάλισης έχει πλήρως εναρμονηθεί με τις διατάξεις του Ταμείου Κυρίας Ασφάλισης που είναι, εν προκειμένω, το Ταμείο Νομικών.

α. Συμβολαιογράφος που έχει συμπληρώσει 15 έτη πλήρους συντάξιμης διάρκειας άσκησης επαγγέλματος και το 65ο έτος της ηλικίας του.

β. Όσον αφορά τις γυναίκες συμβολαιογράφους με ανήλικα τέκνα, οι οποίες όμως δεν είναι σε θέση να ασκήσουν καμία βιοποριστική δραστηριότητα, πρέπει να έχουν συμπληρώσει 20 συντάξιμα έτη πλήρους άσκησης επαγγέλματος και το 55ο έτος της ηλικίας τους.

γ. Όσον αφορά τις γυναίκες συμβολαιογράφους με τρία τουλάχιστον τέκνα που έχουν συμπληρώσει 20 συντάξιμα έτη πλήρους άσκησης επαγγέλματος, το όριο των 65 ετών της περίπτωσης (α) μειώνεται κατά τρία (3) έτη για κάθε τέκνο και μέχρι το 50ο έτος της ηλικίας.

δ. Συμβολαιογράφος που έχει απολυθεί λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας, η οποία δεν οφείλεται στην εργασία του, και έχει συμπληρώσει 5 συντάξιμα έτη πλήρους άσκησης επαγγέ-

ματος, ανεξάρτητα από την ηλικία του.

Ιδιαίτερα για όσους καθίστανται ανίκανοι για εργασία λόγω ατυχήματος που δεν οφείλεται στην εργασία τους, η περίοδος των 5 ετών που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο μειώνεται στο μισό.

Άλλες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από το Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων (Τ.Α.Σ.) για τους νέους συμβολαιογράφους είναι οι εξής: α) να έχει συνταξιοδοτηθεί από το Ταμείο Νομικών λόγω γήρατος ή μόνιμης αναπηρίας και β) να πληρούν όλες τις υπόλοιπες προϋποθέσεις του οργανισμού του ταμείου, δηλαδή να έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας και την περίοδο ασφάλισης που προβλέπονται από τη νομοθεσία σχετικά με το ΤΑΣ.

Η εφάπαξ σύνταξη για τους νέους ασφαλισμένους-συμβολαιογράφους ορίζεται στο 20% της κύριας σύνταξης την οποία εισπράττει ο συμβολαιογράφος από το Ταμείο Νομικών.

Για τους ασφαλισμένους προ του έτους 1993 το ποσό της εφάπαξ σύνταξης είναι σταθερό και ανέρχεται στο πόσο των 1.200,00 για κάθε έτος άσκησης επαγγέλματος, μετά δε υπηρεσία σαράντα ετών το σταθερό αυτό ποσό ανέρχεται σε ευρώ 946,00, για κάθε έτος άσκησης επαγγέλματος.

Ο υ γ γ α ρ ί α

Σύμφωνα με το γενικό κανόνα, δικαίωμα εισπραξης πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος έχει όποιος ή όποια έχει συμπληρώσει το 62ο έτος της ηλικίας του και τουλάχιστον 20 έτη άσκησης επαγγέλματος. Δικαίωμα εισπραξης πλήρους σύνταξης έχει κάθε γυναίκα που έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας της πριν από την 1η Ιανουαρίου 1991 και κάθε άντρας που έχει συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας του πριν από την 1η Ιανουαρίου 1991 και που έχει συμπληρώσει μέχρι εκείνη την ημερομηνία 10 έτη άσκησης επαγγέλματος. Για τον υπολογισμό της σύνταξης λόγω γήρατος, καθορίζεται καταρχάς η βασική σύνταξη, η οποία προκύπτει βάσει πολύπλοκων υπολογισμών. Στη συνέχεια, το καθαρό ποσό της μέσης μηνιαίας σύνταξης διαιρείται με έναν αριθμό και ακολουθεί ένας υπολογισμός για να προκύψει το ετήσιο ποσό της σύνταξης το οποίο θα διαιρεθεί διά του 12. Η μέση σύνταξη που προκύ-

πτει με αυτό τον τρόπο ισχύει μέχρι το όριο των 227.000 HUF ή 1.000 ευρώ περίπου. Αν υπερβαίνει αυτό τον αριθμό, το πλεόνασμα περικόπτεται.

Η σύνταξη λόγω γήρατος υπολογίζεται με βάση τη βασική σύνταξη ανάλογα με τη διάρκεια της περιόδου άσκησης επαγγέλματος. Για παράδειγμα, μετά από 20 έτη άσκησης επαγγέλματος η σύνταξη ανέρχεται στο 53% της βασικής σύνταξης, ενώ μετά από 40 έτη άσκησης επαγγέλματος στο 80%.

Ι τ α λ ί α

Η συνταξιοδότηση ορίζεται στην ηλικία των 75 ετών και είναι υποχρεωτική. Χαρακτηριστικά των συντάξεων:

α. Το δικαίωμα συνταξιοδότησης αποκτάται:

- στα 75 έτη με τουλάχιστον 10 έτη άσκησης επαγγέλματος,
- στα 65 έτη με τουλάχιστον 20 έτη άσκησης επαγγέλματος,
- στα 35 έτη άσκησης επαγγέλματος,
- σε περίπτωση ολικής και μόνιμης ανικανότητας άσκησης επαγγέλματος.

β. Το ποσό της συνολικής σύνταξης ορίζεται αποκλειστικά και μόνο με βάση τα έτη άσκησης επαγγέλματος (επομένως είναι το ίδιο για όλους τους ασφαλισμένους της ίδιας αρχαιότητας).

γ. Η αύξηση των συντάξεων γίνεται την 1η Ιουλίου κάθε έτους, ανάλογα με τις διακυμάνσεις του δείκτη ISTAT των τιμών καταναλωτή για τις οικογένειες εργατών και εργαζομένων. Η προσαρμογή γίνεται αυτόματα, υπάρχει όμως η δυνατότητα εξαίρεσης, μείωσης ή αύξησης ανεξάρτητα από την αυτόματη αναθεώρηση.

δ. Σε περίπτωση θανάτου του συμβολαιογράφου, έχουν δικαίωμα στη σύνταξή του, κατά σειρά, οι εξής: ο/η σύζυγος, τα τέκνα, ο πατέρας/η μητέρα.

Κ ά τ ω Χ ώ ρ ε ς

Η τρέχουσα ηλικία συνταξιοδότησης τελεί υπό διαδικασία τροποποίησης, από τα 65 στα 70 έτη.

Ρ ο υ μ α ν ί α

Το όριο συνταξιοδότησης είναι τα 60 έτη για τις γυναίκες και τα 65 έτη για τους άνδρες. Και τα δύο φύλα οφείλουν να καταβάλλουν εισφορές στο εθνικό σύστημα ασφάλισης τουλάχιστον για περίοδο 15 ετών. Μια πλήρης περίοδος θεωρείται για τις γυναίκες τα 30 έτη και για

τους άνδρες τα 35 έτη. Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται με βάση τον ακόλουθο τύπο: ο μέσος ετήσιος αριθμός των μορίων σύνταξης που συγκεντρώνει ο ασφαλισμένος κατά την περίοδο άσκησης επαγγέλματος X την αξία ενός (1) μορίου σύνταξης που ισχύει τον πρώτο μήνα της συνταξιοδότησής του.

8. Κατά τον χρόνο χορήγησης της σύνταξης λαμβάνει ο ασφαλισμένος Συμβολαιογράφος κάποια οικονομική ενίσχυση, ή κάποια αποζημίωση σε περίπτωση διακοπής της συμβολαιογραφικής δραστηριότητας;

Γερμανία*

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Όχι, με εξαίρεση την περίπτωση αναπηρίας.

Αυστρία

Όχι, με εξαίρεση την περίπτωση αναπηρίας.

Βέλγιο

Όχι, με εξαίρεση την καταβολή από τον συμβολαιογράφο που αναλαμβάνει ένα γραφείο του τμήματος της πελατείας του, όπως προβλέπεται από τη βελγική νομοθεσία.

Ελλάδα

Ο Έλληνας συμβολαιογράφος, κατά τη συνταξιοδότησή του, εισπράττει τόσο μια εφάπαξ όσο και μια μηνιαία σύνταξη (ποσό που ανέρχεται μέχρι τα 1.200 ευρώ περίπου για κάθε έτος άσκησης επαγγέλματος).

Ουγγαρία

Με εξαίρεση τη σύνταξη λόγω γήρατος, το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης προβλέπει μια αναπηρική σύνταξη και μια αναπηρική σύνταξη λόγω ατυχήματος.

Ιταλία

Υπάρχει πράγματι μια αποζημίωση σε περίπτωση διακοπής της συμβολαιογραφικής δραστηριότητας, η οποία χορηγείται με τον ίδιο τρόπο για όλους τους συμβολαιογράφους και βασίζεται στο ποσοστό της διάρκειας της άσκησης του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου.

Κάτω Χώρες

Όχι, με εξαίρεση την περίπτωση αναπηρίας.

Ρουμανία

Όχι. Εντούτοις, το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης δεν αποτελεί απαραίτητα λόγο για τη διακοπή της συμβολαιογραφικής δραστηριότητας. Αρκετοί συμβολαιογράφοι συνεχίζουν να εργάζονται και να εισπράττουν εισοδήματα όντας ταυτόχρονα δικαιούχοι του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

9. Οι συμβολαιογράφοι της χώρας σας είναι υποχρεωμένοι, ανάλογα με το νομικό καθεστώς τους, να ασφαλιστούν ταυτόχρονα σε μια ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία για τη συμπληρωματική κάλυψη των δαπανών υγείας ή συνταξιοδότησης;

Γερμανία*

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Όχι.

Αυστρία

Όχι, με εξαίρεση την ασφάλιση ασθένειας.

Βέλγιο

Όχι.

Ελλάδα

Όχι, δεν υπάρχει καμία τέτοια υποχρέωση, αλλά ένας αρκετά μεγάλος αριθμός συμβολαιογράφων είναι ασφαλισμένοι και σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες για την κάλυψη των συμπληρωματικών δαπανών υγείας ή συνταξιοδότησης.

Ουγγαρία

Όχι. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου XL/1991 που αφορά το επάγγελμα του συμβολαιογράφου, ο συμβολαιογράφος είναι υπεύθυνος για την κάλυψη των βλαβών που προκαλούνται στο πλαίσιο των συμβολαιογραφικών του δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού κώδικα. Προκειμένου να διασφαλίσει την κάλυψη της αποζημίωσης λόγω βλαβών, ο συμβολαιογράφος οφείλει να συνάψει ασφαλεία αστικής ευθύνης ύψους τουλάχιστον 50.000.000 HUF (περίπου 200.000 ευ-

ρώ) και οφείλει να τη διατηρεί καθ' όλη τη διάρκεια της συμβολαιογραφικής του δραστηριότητας. Με βάση έγκριση που χορηγείται από την επιτροπή του εθνικού επιμελητηρίου συμβολαιογράφων της Ουγγαρίας, η ασφάλεια ευθύνης συνάπτεται υπέρ και προς όφελος του συμβολαιογράφου έως την υποχρεωτική αξία που ορίζει το εθνικό επιμελητήριο συμβολαιογράφων της Ουγγαρίας. Όσον αφορά τη σύναψη ασφάλειας συμπληρωματικής ευθύνης, και πάλι ο συμβολαιογράφος υπόκειται σε διαδικασία έγκρισης.

Ιταλία

Όχι.

Κάτω Χώρες

Για τις δαπάνες υγείας σύμφωνα με τη γενική νομοθεσία, αλλά ανάλογα με το συμβολαιογραφικό τους καθεστώς.

Ρουμανία

Δεν προβλέπεται τέτοια υποχρέωση, αλλά το νομοθετικό πλαίσιο δεν απαγορεύει αυτή την επιλογή. Εντούτοις, από το 2008, ένα μέρος της εισφοράς των Ρουμάνων πολιτών στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (2%) καταβάλλεται κάθε μήνα σε ένα ταμείο ιδιωτικής σύνταξης, το οποίο επιλέγει ο ίδιος ο πολίτης.

10. Υπάρχουν οικογενειακά επιδόματα που χορηγούνται κατά τη διάρκεια της κύησης ή/και της λοχείας, επίδομα ή δώρο σπουδών για τα παιδιά, δάνεια για την αγορά κατοικίας ή γραφείου;

Γερμανία*

* (οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Το ταμείο των συμβολαιογράφων χορηγεί κυρίως τα ακόλουθα επιδόματα:

- επίδομα σύνταξης,
- επίδομα ανικανότητας για εργασία,
- επίδομα επιζώντα με τη μορφή επιδόματος επικαρπίας ή εισοδήματος ορφανού τέκνου,
- επίδομα ασθενείας, μέριμνας, τοκετού ή θανάτου στους μαθητευόμενους συμβολαιογράφους, στους συνταξιούχους συμβολαιογράφους και στις οικογένειές τους,
- επίδομα θανάτου,
- το ταμείο χορηγεί ένα συμπληρωμα-

τικό των επαγγελματικών εσόδων επίδομα. Εγγυάται σε κάθε συμβολαιογράφο ένα ελάχιστο εισόδημα που αντιστοιχεί στο εισόδημα ενός δικαστικού της ίδιας ηλικίας και της ίδιας οικογενειακής κατάστασης, εισόδημα ισοδύναμο με το χαμηλότερο ποσοστό στην κλίμακα αμοιβών των δικαστικών,

- το ταμείο χορηγεί δάνεια στους συμβολαιογράφους για να προβούν σε απαραίτητες επενδύσεις. Ο συμβολαιογράφος δεν μπορεί να λάβει καμία επιδότηση ή δάνειο που προορίζεται για την αγορά κατοικίας,

- το ταμείο παρέχει, μέσω ομαδικής ασφάλισης, μια ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης σε όλους τους εγγεγραμμένους συμβολαιογράφους.

- το ταμείο εκτελεί, μετά από σχετικό αίτημα, τις λογιστικές εργασίες που αφορούν τις αμοιβές των εγγεγραμμένων συμβολαιογράφων, σε τιμή κόστους.

Αυστρία

Όχι.

Βέλγιο

Όχι.

Ελζάδα

Το Ταμείο Ασφαλίσεων Συμβολαιογράφων (Τ.Α.Σ.) χορηγεί: α. Εφάπαξ σύνταξη και μηνιαία σύνταξη στους ασφαλισμένους του όταν αποχωρούν από την ενεργό δράση, καθώς και στα προστατευόμενα μέλη των αποθανόντων.

β. Υγειονομική και φαρμακευτική περίθαλψη στους ασφαλισμένους του ταμείου και στα προστατευόμενα μέλη τους.

γ. Επίδομα μητρότητας και τέκνων.

Ουγγαρία

Προβλέπεται επίδομα κύησης και τοκετού, καθώς και ένα επίδομα παιδικής μέριμνας.

Επιπλέον, προβλέπεται ετησίως επίδομα νέων στην αρχή της σταδιοδρομίας τους (170 ευρώ), επίδομα σπουδών των παιδιών (108,5 ευρώ), οικογενειακό επίδομα (11.700 HUF ή ευρώ (47,00) για οικογένεια με ένα παιδί, 12.700 HUF η ευρώ (50,00) για πατέρα ή μητέρα που ανατρέφει μόνος/η ένα παιδί, 12.700 HUF ή ευρώ (50,00) ανά παιδί για οικογένεια με δύο παιδιά, 13.800 HUF ανά παιδί για πατέρα ή μητέρα που ανατρέφει μόνος/η

δύο παιδιά) και, τέλος, επίδομα σπουδών παιδιού (το οποίο δικαιούται ο πατέρας/η μητέρα, ο θετός γονέας ή ο κηδεμόνας στην οικία του οποίου σπουδάζουν τρία ή περισσότερα ανήλικα παιδιά – το μηνιαίο ποσό ανέρχεται σε 114 ευρώ).

Ιταλία

Ο συμβολαιογράφος που ασκεί το επάγγελμά του στην έδρα του δικαιούται συμπληρωματικό επίδομα μέχρι και 25% του εθνικού μέσου όρου της συμβολαιογραφικής αμοιβής, προκειμένου να συμπληρώσει τις καταχωρημένες αμοιβές του που εισέπραξε στη διάρκεια του έτους εάν υπολείπονται αυτού του ποσού.

Στη γυναίκα συμβολαιογράφο καταβάλλεται επίδομα μητρότητας για την αποχή από τις επαγγελματικές της δραστηριότητες στη διάρκεια της κύησης και της λοχείας, για δύο μήνες πριν και τρεις μήνες μετά τον τοκετό.

Προβλέπονται επίσης:

Επιδόματα που καταβάλλονται για τις δαπάνες γραφείου του συμβολαιογράφου κατά τον πρώτο διορισμό του.

Επιδόματα σπουδών παιδιών του εν ενεργεία συμβολαιογράφου.

Επιδοτήσεις του συμβολαιογράφου ή των γονιών του σε περίπτωση οικονομικής δυσχέρειας.

Δάνεια αγοράς ή ανακατασκευής του γραφείου ή της «πρώτης» κατοικίας μέσω συμβάσεων που συνάπτονται σε συνεργασία με άλλες τράπεζες.

Κάτω Χώρες

Όχι.

Ρουμανία

Το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης προβλέπει επιδόματα τοκετού, άδειας μητρότητας και διαπαιδαγώγησης των παιδιών μέχρι το 2ο έτος της ηλικίας τους. Τα λοιπά επιδόματα δεν καθορίζονται από τη νομοθεσία.

11. Υφίσταται σύνταξη μόνιμης ανικανότητας;

Γερμανία*

*(οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Ναι.

Αυστρία

Ναι.

Βέλγιο

Όχι. Προβλέπεται απαλλογή από τις εισφορές σε περίπτωση μόνιμης ανικανότητας.

Ελζάδα

Το Ταμείο Νομικών χορηγεί αναπηρική σύνταξη, εφόσον ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει 15 έτη ασφάλισης.

Ουγγαρία

Προβλέπονται αναπηρική σύνταξη και αναπηρική σύνταξη λόγω ατυχήματος.

Ιταλία

Ναι.

Κάτω Χώρες

Μόνο αναπηρική σύνταξη.

Ρουμανία

Ναι. Στα επιδόματα των ασφαλισμένων στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης περιλαμβάνονται τα επιδόματα άδειας για ιατρικούς λόγους και προσωρινής ανικανότητας για εργασία.

12. Πώς διοικούνται τα ασφαλιστικά ταμεία, ποιοί ορίζουν τις διοικήσεις τους; Τα μέλη του εν λόγω συμβουλίου είναι ελεύθερα να αποφασίζουν για τη διαχείριση των καταθέσεων και των αποθεμάτων του ταμείου, χωρίς κρατικό έλεγχο ή παρέμβαση; Εάν όχι, με ποια μέθοδο ή τρόπο το κράτος ελέγχει ή παρεμβαίνει στις αποφάσεις ή στη διαχείριση του συμβουλίου;

Γερμανία*

*(οι απαντήσεις που ακολουθούν ισχύουν μόνο για το ταμείο των συμβολαιογράφων της Βαυαρίας και του Παλατινάτου στο Μόναχο)

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκλέγονται από τους συμβολαιογράφους που είναι εγγεγραμμένοι στο ταμείο ανάλογα με τη γεωγραφική κατανομή.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Βαυαρίας εγκρίνει τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την κατανομή των περιουσιακών στοιχείων του ταμείου. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ρυθμίζουν τις πιθανές επενδύσεις των πόρων του ταμείου.

Ο ετήσιος ισολογισμός του ταμείου υπόκειται σε έλεγχο. Ο έλεγχος διενεργείται εν μέρει από το ελεγκτικό συνέδριο του κρατιδίου της Βαυαρίας και εν μέρει από έναν εμπειρογνώμονα-λογιστή.

Αυστρία

Η γενική συνέλευση επιλέγει τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία εκπροσωπούν τους συμβολαιογράφους, τους ασκούμενους συμβολαιογράφους και τους συνταξιούχους.

Υφίσταται κρατικός έλεγχος.

Βέλγιο

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκλέγονται από τα Επαρχιακά Επιμελητήρια των Συμβολαιογράφων (10), το Επιμελητήριο των Συμβολαιογράφων των Βρυξελλών (1) και τη Βασιλική Ομοσπονδία Συμβολαιογράφων του Βελγίου (3). Υπάρχουν επίσης 2 συμβολαιογράφοι επίτιμα μέλη από τον Σύλλογο Επίτιμων Συμβολαιογράφων του Βελγίου (με συμβουλευτικό ρόλο).

Η τραπεζική, οικονομική και ασφαλιστική επιτροπή επαληθεύει την κατανομή των περιουσιακών στοιχείων του ταμείου, χωρίς ωστόσο να παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες.

Ο ετήσιος απολογισμός του ταμείου υπόκειται στο νομικό και αναλογιστικό έλεγχο της τραπεζικής, οικονομικής και ασφαλιστικής επιτροπής.

Ελλάδα

Στο διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου Νομικών συμμετέχει ένας μόνο συμβολαιογράφος, δηλαδή ο Πρόεδρος των Ελλήνων συμβολαιογράφων ή ο Αναπληρωτής του. Ο Πρόεδρος του Ταμείου Νομικών ορίζεται πάντα από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Το Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων έχει επταμελές διοικητικό συμβούλιο. Τα τρία μέλη είναι εν ενεργεία συμβολαιογράφοι (που ορίζονται από το Εθνικό Συμβούλιο Συμβολαιογραφίας) και ένα μέλος είναι συνταξιούχος συμβολαιογράφος (ορίζεται επίσης από το Συμβολαιογραφικό Σύλλογο Εφετειών Αθηνών – Πειραιώς – Αιγαίου και Δωδεκανήσου). Συμμετέχουν ακόμα ένας δημόσιος υπάλληλος του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και ένας σύμβουλος αρμόδιος για

οικονομικά θέματα (αυτοί ορίζονται από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας). Ο Πρόεδρος του Ταμείου Ασφάλισης Συμβολαιογράφων ορίζεται πάντα από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Οι αποφάσεις λαμβάνονται ελεύθερα, αλλά ελέγχονται από το προαναφερθέν αρμόδιο υπουργείο και το Ελεγκτικό Συνέδριο (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους). Αυτά τα δύο όργανα επιτρέπουν, αφού προβούν σε έλεγχο, την αύξηση των παροχών υγείας, των μηνιαίων επιδομάτων, των συντάξεων, κλπ., ορίζουν αναλογιστικές μελέτες (τριετούς διάρκειας) και, ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα του ταμείου, εγκρίνουν προοδευτικά την αύξησή τους.

Τα Ταμείο Ασφάλισης Συμβολαιογράφων μπορεί να επενδύσει μέχρι το 23% των εισφορών σε κινητές και ακίνητες αξίες, ενώ το σύνολο των μηνιαίων εισφορών κατατίθεται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Ουγγαρία

Η εποπτεία των πόρων του συγγραφικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ασκείται απευθείας από την κυβέρνηση, ιδιαίτερα μέσω του Υπουργού Υγείας.

Ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα της κυβέρνησης μειοψηφίας που συνεχίζει να υφίσταται είναι να δημιουργήσει ένα νέο μοντέλο κοινωνικής ασφάλισης.

Ιταλία

Το διοικητικό συμβούλιο του Cassa Nazionale del Notariato εκλέγεται από το σύνολο των Ιταλών συμβολαιογράφων και απαρτίζεται από 15 μέλη.

Το ταμείο υπόκειται, για θέματα της αρμοδιότητάς του, στον έλεγχο των Υπουργείων Απασχόλησης, Οικονομίας και Οικονομικών, Δικαιοσύνης, καθώς και στον γενικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά την άσκηση των ελεγκτικών καθηκόντων του, το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, σε συνεργασία με τα υπόλοιπα υπουργεία, εγκρίνει:

α. Το καταστατικό και τους κανονισμούς, καθώς και τα σχετικά με αυτά προσαρτήματα ή τροποποιήσεις.

β. Τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε θέματα εισφορών και επιδομάτων.

Τα εν λόγω υπουργεία μπορούν να διατυπώσουν παρατηρήσεις μόνο σχετικά

με τους προϋπολογισμούς, τους λογαριασμούς ισολογισμού, την αλληλοίωση του προϋπολογισμού, τα κριτήρια προσδιορισμού και κατανομής κινδύνων κατά την επιλογή επενδύσεων, όπως παρουσιάζονται στον προϋπολογισμό και, τέλος, με τις αποφάσεις που αφορούν τα κριτήρια γενικών κατευθύνσεων.

Κάτω Χώρες

Το ταμείο υπόκειται στη νομοθεσία *verplichte beroeps pensioenfondsen* (νομοθεσία που αφορά τα ταμεία πρόνοιας επαγγελματιών κλάδων).

Ρουμανία

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 95/2006, επικεφαλής του εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και συντάξεων είναι ο Πρόεδρος που είναι ταυτόχρονα και Υφυπουργός Απασχόλησης, Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικογένειας. Το διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από εκπροσώπους της κυβέρνησης, των κοινωνικών εταίρων και των συλλόγων συνταξιούχων.

Το συμβούλιο έχει περιορισμένες αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων όσον αφορά τις καταθέσεις και τις επενδύσεις του ταμείου, οι οποίες υπόκεινται στις παρεμβάσεις και τον αυστηρό έλεγχο της κυβέρνησης».

Μετά την δημοσίευση του Ν.3655/2008 όπως στην αρχή του παρόντος αναφέρθηκε, συνεστήθη το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Ασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) και η διοικούσα Επιτροπή (Τομέας Νομικών), στα ανωτέρω εντάσσεται το Ταμείο Νομικών και το Ταμείο Ασφαλίσεων Συμβολαιογράφων, το οποίο (Τ.Α.Σ.) εντάσσεται με τρεις (3) τομείς Α) Τομέας Ασφάλισης Συμβολαιογράφων, Β) Τομέας Πρόνοιας Συμβολαιογράφων και Γ) Τομέας Υγείας Συμβολαιογράφων.

Οι τομείς έχουν πλήρη λογιστική και οικονομική αυτοτέλεια, διατηρούνται οι καταστατικές διατάξεις των Ταμείων (Ταμείου Νομικών και Τ.Α.Σ.), τα γραφεία δε των υπηρεσιών των άνω Ταμείων, παραμένουν στις παλιές γνωστές διευθύνσεις τους, ως εκ τούτου δεν επέρχεται αλλαγή των υπηρεσιών των, σε σχέση με την εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων.

Απολογισμός Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Α.Σ. προς τους ασφαλισμένους του

Ξενοφών Τριαντάφυλλος

τ. Συμβολαιογράφος Αθηνών - Πρόεδρος του Δ.Σ. Τ.Α.Σ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τ.Α.Σ. ανέλαβε τον Ιούλιο του 2004 υπό την Προεδρία του κ. Ξενοφώντα Τριαντάφυλλου, τ. Συμβολαιογράφου, και τ.Γενικού Γραμματέα του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών Πειραιώς Δωδεκανήσου και Αιγαίου.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι:

Πρόεδρος Τριαντάφυλλος Ξενοφών
τ. Συμβολαιογράφος Αθηνών
Αντιπρόεδρος Πουλιαντζά Αγρέβη
Μαρία Συμβολαιογράφος Αθηνών
Τακτικά μέλη Κοντογεώργου Ελένη
Συμβολαιογράφος Αθηνών
Τσιράκη Χαρίκλεια Συμβολαιογράφος Αθηνών
Θανόπουλος Δημήτριος
τ. Συμβολαιογράφος Αθηνών
Μητρομάρας Χρήστος
Δικηγόρος Αθηνών
Τσιαντής Σπυρίδων
Υπάλληλος ΓΓΚΑ/ΠΕ/Α
Κυβερνητική Επίτροπος
Χαρούλα Ζαζάκη
Υπάλληλος Γ.Γ.Κ.Α./Π.Ε./Α΄
Εισηγήτρια/Διευθύντρια
Ελένη Μαργαρίτη
Υπάλληλος Τ.Α.Σ./Π.Ε./Α΄
Γραμματέας
Καλλιόπη Πρασά
Υπάλληλος Τ.Α.Σ./Π.Ε./Α΄
Εκπρόσωπος Υπαλλήλων
Σωτηρία Αντωνιάδου
Υπάλληλος Τ.Α.Σ./Τ.Ε/Α

Επίσης διετέλεσαν μέλη του οι Δημήτριος Μήτρου, τ. Συμβολαιογράφος και Ρήγας Μπαρμπούρης, Δικηγόρος.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

Το Ταμείο Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων, ιδρύθηκε με τον α.ν.879/1937 (Α'382), αρχικώς ως Ταμείο Προνοίας των μελών του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου του Εφετείου Αθηνών. Μετονομάστηκε με το άρθρο 28 του α.ν.1621/1939 (Α'62) και σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1146/1942 (Α'81) υπάγονται στην ασφάλισή του: α) όλοι οι συμβολαιογράφοι της χώρας και β) το μόνιμο προσωπικό του Ταμείου και των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων της χώρας.

Σήμερα οι ασφαλισμένοι του Ταμείου ανέρχονται σε 3.255 (άμισθοι 3.210 και έμμισθοι 45). Οι συνταξιούχοι ανέρχονται σε 1.434. Τα έμμεσα ασφαλισμένα μέλη ανέρχονται σε 2.393 (1882 των εν ενεργεία και 511 των συνταξιούχων).

Κατ'εξουσιοδότηση του ιδρυτικού του Ταμείου Νόμου εκδόθηκε η υπ'αριθμ.4215/1952 Κοινή Υπουργική Απόφαση Δικαιοσύνης και Οικονομικών (Β'132) "Περί εγκρίσεως του Οργανισμού του Ταμείου Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων", στην οποία ρυθμίζονται κυρίως ο χρόνος ασφαλίσεως, οι πόροι του Ταμείου και οι προϋποθέσεις απονομής παροχών του Κλάδου Προνοίας.

Με το άρθρο 20 του ν.3680/1957 (Α'56) σε συνδυασμό με το Β.Δ. 24.09/

13.10.1958 (Α'165) συστήθηκε ο Κλάδος Υγείας του Τ.Α.Σ. Τέλος κατ'εξουσιοδότηση της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 20 του ν.3680/1957 εκδόθηκε το Β.Δ.611/1964 (Α'172) "Περί παροχής ιατρικής και φαρμακευτικής περιθάλψεως υπό του Κλάδου Υγείας του Ταμείου Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων εις τους παρ'αυτώ ασφαλισμένους".

Τέλος με το Π.Δ. 220/2005 (Α'262) "Οργανισμός (προσωπικού) του Ταμείου Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων" ρυθμίστηκε η οργάνωση των υπηρεσιών του Ταμείου, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης και των Τμημάτων του και η εν γένει διάρθρωση των κλάδων και οργανικών θέσεων του προσωπικού.

Όλα τα ανωτέρω νομοθετήματα, που αποτελούν τη βασική νομοθεσία του Τ.Α.Σ. έχουν υποστεί μέχρι σήμερα πολλές τροποποιήσεις, αντικαταστάσεις και βελτιώσεις, ώστε να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες της παροχής σύγχρονων υπηρεσιών κοινωνικής ασφαλίσεως.

Από 1/10/2008, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3655/2008, το Ταμείο παύει να υφίσταται ως ανεξάρτητο ΝΠΔΔ και εντάσσεται πλέον στο Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων διαχωριζόμενο σε 3 Τομείς (Ασφάλισης, Υγείας και Προνοίας).

Το τελευταίο Δ.Σ. του Τ.Α.Σ. θεωρεί υποχρέωσή του προς τους ασφαλισμένους και την Πολιτεία που το διόρισε στις τιμητικές και άμισθες αυτές θέσεις να δώσει στη δημοσιότητα συνοπτικό απολο-

γισμό των πεπραγμένων του κατά τη διάρκεια της θητείας του. Πρωταρχικοί στόχοι της Διοίκησης ήταν η καλύτερη, σύγχρονη και ποιοτική παροχή υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους και μερισματούχους του, το νοικοκύρεμα των οικονομικών, η πάταξη της εισφοροδιαφυγής και η βελτίωση του χρόνου απονομής των παροχών του Ταμείου. Οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, όπως αναλυτικά εκτίθεται κατωτέρω:

1. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΚΛΑΔΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	
31.12.2003	31.12.2007
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	
821.596,76	919.671,47
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ	
11,93%	
ΕΙΣΦΟΡΕΣ	
9.834.931,77	18.216.842,35
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ	
85,22%	
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ (ΚΕΡΔΗ) ΧΡΗΣΗΣ	
5.329.592,47	13.237.988,32
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ	
148,38%	
ΚΛΑΔΟΣ ΥΓΕΙΑΣ	
31.12.2003	31.12.2007
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ	
-8,38%	
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	
201.579,91	184.683,78
ΕΙΣΦΟΡΕΣ	
4.969.099,52	9.663.038,72
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ	
94,46%	
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ (ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΗΣ)	
1.175.987,03	4.168.919,33
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ	
254,50%	
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΟΥ 31.12.03	
87.852.497,89	
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΟΥ 31.12.07	
150.169.683,66	
ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΣΤΟ	
70,93%	

Από την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων προκύπτει μια τεράστια αύξηση των εσόδων του Ταμείου από ασφαλιστικές εισφορές κατά την τετραετία, γεγονός που οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στην πάταξη της εισφοροδιαφυγής (με αύξηση των ελέγχων, με τη μηχανοργάνωση κλπ.) και στη διατήρηση των εξόδων του Ταμείου σε πολύ χαμηλό επίπεδο.

Το Δ.Σ. του Ταμείου παραδίδει το Τ.Α.Σ. στο ενιαίο Ταμείο με αποθεματικά της τάξεως των 150.169.683,66, που αντιστοιχούν σε 46.000 ευρώ περίπου ανά ασφαλισμένο του.

Αξιοσημείωτο της οργάνωσης και σωστής διαχείρισης των οικονομικών είναι ότι με την ανάληψη της διοίκησης συντάχθηκαν και υποβλήθηκαν στο εποπτεύον Υπουργείο οι ισολογισμοί των ετών 2001, 2002, 2003 και 2004, οι οποίοι δεν είχαν συνταχθεί εμπροθέσμως. Έκτοτε οι ισολογισμοί όλων των χρήσεων (και του 2007) συντάχθηκαν και υποβλήθηκαν στο εποπτεύον Υπουργείο. Επιπλέον μέχρι και τη χρήση 2007 οι χρήσεις ελέγχθηκαν από ορκωτούς ελεγκτές.

2. ΣΥΝΤΑΞΗ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή πορεία ενός ασφαλιστικού Ταμείου είναι η κατάρτιση αναλογιστικών μελετών που σε βάθος 30ετίας ερευνούν την οικονομική πορεία εισφορών και παροχών.

Συντάχθηκε αναλογιστική μελέτη του Κλάδου Υγείας του Ταμείου το Μάιο του 2006 (λόγω λήξεως της προηγούμενης). Το πόρισμα της μελέτης είναι θετικό για τον Κλάδο Υγείας, γεγονός που επέτρεψε την αύξηση ορισμένων παροχών, που είχαν καθηλωθεί στα επίπεδα του 1998.

Συντάχθηκε αναλογιστική μελέτη του Κλάδου Προνοίας του Ταμείου τον Αύγουστο του 2008. Το πόρισμα της μελέτης είναι εξαιρετικά θετικό για τον Κλάδο, γεγονός που επέτρεψε την υποβολή αιτήματος αυξήσεως του μερίσματος (επικουρικής συντάξεως) που χορηγεί το Ταμείο. Αξιοσημείωτες επισημάνσεις της μελέτης (μετά από επίμονη προσπάθεια των στελεχών του Ταμείου) είναι: α) η διαπίστωση της δυναμικής των ασφαλιστικών εισφορών των Συμβολαιογράφων, που συνδέονται άμεσα με την πορεία των πραγματικών και αντικειμενικών αξιών των ακινήτων και β) η διαπίστωση της

αδικίας που υφίστανται οι νέοι ασφαλισμένοι, με την έλλειψη δυνατότητας αυτομάτου κατατάξεως από το Ταμείο σε ασφαλιστική κατηγορία ανάλογα με το ύψος των καταβληθεισών κατ'έτος ασφαλιστικών εισφορών.

3. ΑΥΞΗΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ

Η άριστη πορεία των οικονομικών του Ταμείου αλλιά και η ανωτέρω συνταχθείσα αναλογιστική μελέτη του Κλάδου Προνοίας επέτρεψε την υποβολή αιτήματος από το Δ.Σ. στο αρμόδιο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για αύξηση των μερισμάτων αναδρομικά από 1.1.2008 κατά ποσοστό 45%. Το αίτημα αυτό θεμελιώνεται στην αναλογιστική μελέτη και έγινε αποδεκτό από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου και εκκρεμεί η υλοποίησή του, με την έκδοση σχετικής Υπουργικής Απόφασης.

Με βάση την αύξηση αυτή οι συντάξεις του Ταμείου θα αυξηθούν ως εξής:

Πλήρης σύνταξη με 30 έτη ασφάλισης από 347,52 σε 503,90 ευρώ

Ανώτατη σύνταξη με 40 έτη ασφάλισης από 405,50 σε 587,98 ευρώ

Κατώτατη σύνταξη από 209,69 σε 304,05 ευρώ

Επιπλέον αυξήθηκαν σημαντικά ορισμένες παροχές του Κλάδου Υγείας που είχαν καθηλωθεί στα επίπεδα του 1998 και ειδικότερα:

Το επίδομα τοκετού ανέρχεται πλέον σε 2.500 ευρώ (από 1173,88)

Η δαπάνη οδοντιατρικής περίθαλψης ανέρχεται σε ποσό 400 ευρώ ετησίως (από 176,06)

Η δαπάνη ορθοδοντικής περίθαλψης ανέρχεται σε ποσό 1.200 ευρώ ετησίως (από 594,94)

Η δαπάνη για προμήθεια γυαλιών ανέρχεται σε ευρώ 250 ετησίως (από 102,71)

4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ

- Σημαντική πρόοδος στην ενημέρωση των ασφαλισμένων αποτελεί η δημιουργία και διαρκής ενημέρωση της ιστοσελίδας του Ταμείου, με ευθύνη του Νομικού Συμβούλου του Ταμείου κ. Ανδρέα

Απολογισμός Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Α.Σ. προς τους ασφαλισμένους του

Κουτσόλαμπρου, η οποία λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2007 και περιέχει χρήσιμες πληροφορίες για τους ασφαλισμένους, τη νομοθεσία του Ταμείου, καθώς και σχετικά έντυπα και υποδείγματα. Η ως άνω ιστοσελίδα δέχεται μηνιαίως άνω των 600 επισκέψεων.

- Έγινε εγκατάσταση στο Ταμείο ευρυζωνικής σύνδεσης (adsl) για επικοινωνία των υπηρεσιών με το διαδίκτυο και δημιουργήθηκαν λογαριασμοί ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τις υπηρεσίες του Ταμείου.

- Έγινε προμήθεια και εγκατάσταση σύγχρονου τηλεφωνικού κέντρου από τον ΟΤΕ και έτσι επιλύθηκαν τα όποια προβλήματα επικοινωνίας.

- Υπήρξε διαρκής συντήρηση και αναβάθμιση του εξοπλισμού μηχανοργάνωσης και εκπαίδευση του προσωπικού για χρήση του εξοπλισμού με σκοπό την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης και βελτίωση του χρόνου διεκπεραίωσης των υποθέσεων.

- Υπήρξε συντόμευση του χρόνου απονομής παροχών (μερίσματος και εφάπαξ βοηθήματος) στους δικαιούχους, η οποία πλέον γίνεται εντός 10 ημερών από της υποβολής όλων των δικαιολογητικών στο Ταμείο.

- Εφαρμόστηκε από το Νοέμβριο 2006 (χωρίς επιβάρυνση του Ταμείου) σύστημα

ΕΘΝΟFILES (αυτόματη πίστωση τραπεζικών λογαριασμών δικαιούχων με τις παροχές του κλάδου υγείας), ενώ μέχρι σήμερα αυτά στέλλονταν με ταχυδρομικές επιταγές (με έξοδα του Ταμείου), με αποτέλεσμα μεγαλύτερο κόστος, χρόνο και ταλαιπωρία ασφαλισμένων.

- Εφαρμόστηκε σύστημα πληρωμής εισφορών στην Εθνική Τράπεζα, ηλεκτρονική επεξεργασία των στοιχείων αυτών (Μηνιαίων Καταστάσεων) και αποστολή αυτών στο Ταμείο, σε ηλεκτρονική μορφή, με αποτέλεσμα μείωση λειτουργικού κόστους και ευκολότερος έλεγχος περί της ορθής καταβολής των εισφορών από τις υπηρεσίες του Ταμείου (περιστολή εισφοροδιαφυγής).

- Έγινε εντατικοποίηση και επέκταση του ελέγχου των αρχείων των ασφαλισμένων Συμβολαιογράφων της χώρας, προς περιστολή της εισφοροδιαφυγής με σημαντικά αποτελέσματα εισπράξεως καθυστερουμένων ασφαλιστικών εισφορών.

- Συνάφθηκαν συμβάσεις έργου με Ιατρούς Ελεγκτές και Φαρμακοποιούς προς έλεγχο των δαπανών και υπηρεσιών του Κλάδου Υγείας και έγινε συντόμευση του χρόνου απονομής του ιατροφαρμακευτικών δαπανών.

- Τέθηκε σε εφαρμογή ο σύγχρονος Οργανισμός Προσωπικού του Ταμείου (Π.Δ.220/2005), βάσει του οποίου πλη-

ρώθηκε η θέση νομικού συμβούλου του Ταμείου (με τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στη Νομοθεσία) και επιλέχθηκε Διευθύντρια των Υπηρεσιών του Ταμείου από το αρμόδιο Υ.Σ. Δρομολογείται ήδη η επιλογή των Προϊσταμένων Τμημάτων.

- Κωδικοποιήθηκε με ηλεκτρονικό τρόπο η Νομοθεσία του Ταμείου.

- Υπήρξε διαρκής ενημέρωση των ασφαλισμένων με αποστολή εγκυκλίων και ενημερώσεων σε όλους του Συμβολαιογραφικούς Συλλόγους.

Πιστεύουμε ότι ως διοίκηση με την εφαρμογή «εργασιακής ειρήνης» στο προσωπικό του Ταμείου και την εξαιρετική συνεργασία και απόδοση όλων των υπαλλήλων και συνεργατών του Ταμείου πράξαμε στο ακέραιο το καθήκον μας, απέναντι στους ασφαλισμένους, τους Συμβολαιογραφικούς Συλλόγους που πρότειναν τα αιρετά μέλη και την Πολιτεία που μας τίμησε με το διορισμό μας. Παραδίδουμε ένα Ταμείο απόλυτα υγιές και άριστα οργανωμένο, το οποίο ευελπιστούμε να συνεχίσει να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στους ασφαλισμένους του στα πλαίσια του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων στο οποίο εντάσσεται.

Απόσπασμα από το έργο του Robert J. Shiller, «The Subprime Solution» ή σε μετάφραση «Η Εναλλακτική Λύση», κεφάλαιο 6 – «Η υπόσχεση μιας οικονομικής δημοκρατίας», σελ. 130

Φωτεινή Θ. Κούτκου
Συμβολαιογράφος Σερρών

Θέσπιση δικαιωμάτων προαίρεσης στον οικονομικό σχεδιασμό

Το τρίτο βήμα για την ανανέωση της υποδομής πληροφόρησης είναι να θεσπιστούν ομοιόμορφα οικονομικά σχέδια με ρήτρες άμεσης εφαρμογής ερήμην των συμβαλλομένων, οι οποίες λειτουργούν καλά όταν αυτοί (συμβαλλόμενοι) είναι απρόσεκτοι και αποτυγχάνουν στις ενέργειές τους. Ένα δικαίωμα προαίρεσης (ασφαλιστική δικηλείδα) που λειτουργεί ερήμην των συμβαλλομένων είναι η επιλογή που γίνεται αυτόματα εάν κάποιος αποτύχει να κάνει τη σκόπιμη επιλογή μεταξύ περισσότερων διαθέσιμων επιλογών. Κάποιος θα μπορούσε να πει ότι η θεμελιώδης αιτία για την κρίση σε δευτερεύον επίπεδο, ήταν ότι πολύς κόσμος απλά δεν έδωσε τη δέουσα προσοχή. Έπεσαν σε παγίδες της μιας ή της άλλης κατηγορίας επειδή δεν γνώριζαν ή δεν κατάλαβαν τί συνέβαινε στην αγορά. Όταν η προσοχή τους ολισθαίνει, οι καταναλωτές είναι ευάλωτοι να δεχτούν οποιαδήποτε οικονομική σύμβαση τους προσφέρεται αρχικά ή αυτήν που φαίνεται τυποποιημένη ή συμβατική. Οπότε, σχεδιάζοντας ομοιόμορφα συμβόλαια που εμπεριέχουν συνετά δικαιώματα προαίρεσης, θα είναι ένα σοβαρό εγχείρημα τόσο για την κυβέρνηση όσο και για τον επιχειρηματικό κόσμο.

Επισταμένη έρευνα έχει αποκαλύψει πόσο πολύ δεκτικοί είναι οι άνθρωποι σε στιδήποτε θεωρούν ως

τυποποιημένο στις αποφάσεις τους σε σχέση με τις επενδύσεις.

Η οικονομολόγος Brigitte Madrian και οι συνάδελφοί της, μελέτησαν με ποιόν τρόπο τα άτομα επιλέγουν το εάν θα συμμετέχουν σε ένα πλάνο αποταμίευσης σύνταξης χρηματοδοτούμενο από τους εργαζόμενους. Βρήκαν ότι η αυτόματη εγγραφή του εργοδότη σε ένα πλάνο σύνταξης ενθαρρύνει απόλυτα τη συμμετοχή, ακόμη και στην περίπτωση που ο εργοδότης είναι ελεύθερος να παρατήρει το σχέδιο σε οποιαδήποτε στιγμή, απλώς ζητώντας να ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσής του. Επίσης, οι εργοδότες σε αυτά τα πλάνα αποδέχονται τυπικά το δικαίωμα προαίρεσής τους σχετικά με την καταβολή ενός ποσοστού συνεισφοράς και βοήθηματος χαρτοφυλακίου, τα οποία προβλέπονται στα σχέδια.

Εξαιτίας αυτής της έρευνας, το Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών αποφάσισε να ενθαρρύνει τέτοια σχέδια, και η Πράξη για την Προστασία της Σύνταξης του 2006 άνοιξε το δρόμο για την καθολική υιοθέτηση τέτοιων σχεδίων.

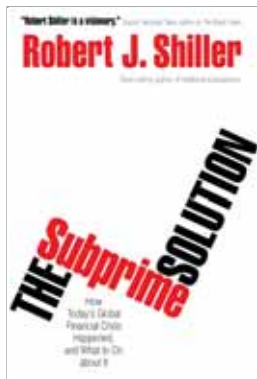
Οι Richard Thaler και Shlomo Benartzi επιχειρηματολόγησαν για το πλάνο “Αποταμιεύστε Περισσότερο Αύριο” που αφαιρεί ποσά αυτόματα από τις πληρωμές από όλες τις αυξήσεις μισθών, με σκοπό τη δημιουργία ενός αποθεματικού για ένα

σχέδιο αποταμίευσης, και αυτό βοηθάει να υπερκεραστεί η αδράνεια των εργοδοτών για την έναρξη ενός σχεδίου αποταμίευσης (Richard Thaler και Shlomo Benartzi, Αποταμιεύστε Περισσότερο Αύριο: Χρησιμοποιώντας την Οικονομία της Συμπεριφοράς για την Αύξηση της Αποταμίευσης, Εφημερίδα Πολιτικής Οικονομίας 111(51):51645184, 2004). Το σχέδιο τους επίσης έλαβε ώθηση από την Πράξη για την Προστασία της Σύνταξης του 2006 και το έχουν ήδη τώρα υιοθετήσει χιλιάδες υπάλληλοι.

Η Κυβέρνηση μπορεί να κάνει πολλά περισσότερα, σύμφωνα με όσα εδώ γράφονται, για να ενθαρρύνει την απόλυτη δημοκρατικοποίηση των οικονομικών.

Η βοήθεια της Κυβέρνησης είναι αναγκαία για να διευκολύνει την πρόοδο στον ιδιωτικό τομέα. Σημείωσα στο Κεφάλαιο 1 ότι μία από τις μεγαλύτερες καινοτομίες για να βγούμε από τη στεγαστική κρίση της Μεγάλης Απογοήτευσης ήταν η επέκταση της διάρκειας των υποθηκών από την τότε κανονική περίοδο πέντε ετών στα δεκαπέντε ή περισσότερα έτη, παρέχοντας στους δανειζόμενους μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο να πληρώσουν τα ενυπόθηκα δάνειά τους. Η αλλαγή έγινε από το Σύνδεσμο Οφειλετών Στεγαστικών Δανείων το 1933 και, ενώ αυτή η χρηματοδοτούμενη από την Κυβέρνηση επιχείρηση δεν υφίσταται,

Απόσπασμα από το έργο του Robert J. Shiller, «The Subprime Solution» ή σε μετάφραση «Η Εναλλακτική Λύση», κεφάλαιο 6 – «Η υπόσχεση μιας οικονομικής δημοκρατίας», σελ. 130

η νομοθεσία που θέσπισε, υπάρχει ακόμη και σήμερα, με τη μορφή υποθηκών μεγάλης διάρκειας. Γιατί ο ιδιωτικός τομέας δεν έκανε την προσαρμογή από μόνος του, χωρίς κυβερνητική παρέμβαση; Η απάντηση βρίσκεται προφανώς στη δυσκολία να εισάγουμε νέα προϊόντα μπροστά στην αντίσταση νέων αγοραστών και σε οχυρωμένους παγιωμένους νομοθετικούς κανόνες. Το κόστος εκπαίδευσης του κοινού σχετικά με τη σοφία μιας νέου τύπου υποθήκης, είναι ένα είδος δημόσιου αγαθού, διότι ακόμη και στην ιδιωτική εταιρία που θα εμπλακεί μπορεί να μην αποφέρει τα αντίστοιχα με το κόστος κέρδη, αφού αυτά θα τα μοιραστούν όλες οι εταιρίες που θα επιλέξουν να προσφέρουν την νέα υποθήκη.

Αυτό απαιτεί τη διαβεβαίωση των αρμοδίων αρχών για την καθιέρωση ενός νέου θεσμοθετημένου πλαισίου για κοινότητες συμβάσεις όπως οι υποθήκες.

Ο περισσότερος κόσμος θα δεχτεί ένα τυποποιημένο συμβόλαιο εάν τεθεί σε εφαρμογή με την πρωτοβουλία αυτών που θεωρεί ως ειδικούς και δεν θα μπει στη λογική να εκφέρει καμία κρίση πάνω σε αυτό.

Ένας νέος Σύνδεσμος Οφειλετών Στεγαστικών Δανείων, θα μπορούσε, όπως θα συζητήσουμε παρακάτω, να προχωρήσει σε βελτιωμένα συμβόλαια υποθηκών, δεχόμενος ως ασφάλεια για τα δάνεια ενυπόθηκων οφειλετών,

μόνον υποθήκες που θα έχουν τα νέα χαρακτηριστικά. Μια τέτοια επιχείρηση καθιέρωσης τυποποιημένων κανόνων από τον Σ.Ο.Σ.Δ. θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια σειρά άλλων οικονομικών καινοτομιών, όπως την ανάπτυξη δευτερογενών αγορών για τους κινδύνους του εισοδήματος και τους κινδύνους των τιμών των ακινήτων. Στην κρίση που επήλθε σε δεύτερο στάδιο, πολλοί δανειολήπτες που παραχώρησαν υποθήκες, αποδέχτηκαν τυφλά τους όρους της υποθήκης που τους προσέφεραν, σκεπτόμενοι σε πολλούς περιπτώσεις ότι τα συμβόλαια αυτά αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία ειδικών – ακόμη και όταν δεν υπήρχε καμία προστατευτική ρήτρα για τον καταναλωτή. Το να επιφέρουμε αλληλαγές στο τυποποιημένο συμβόλαιο υποθήκης, αποτελεί τεράστια βελτίωση στην υποδομή της πληροφόρησης του κοινού. Μια μεταρρύθμιση σε αυτόν τον τομέα, θα κατάφερε να ενθαρρύνει μια συντονισμένη προσπάθεια από ειδικούς των επιχειρήσεων και της κυβέρνησης να συμφωνήσουν σε άλλου τύπου οικονομικές συμβουλές και σε βελτιωμένα προϊόντα υποθηκών που θα μπορούσαν να είναι ομοιόμορφα και κοινά για τους περισσότερους, δηλαδή να δημοκρατικοποιηθεί η πληροφόρηση που είναι στη διάθεση των πολιτών.

Διαφορετικά προϊόντα υποθηκών θα

μπορούσαν φυσικά ακόμη να αναπτυχθούν, για τους δανειζόμενους εκείνους που θα μπορούσαν να προχωρήσουν πέρα από τις ασφαλιστικές δικλίδες.

Ένα άλλο πιθανό δικαίωμα προαίρεσης θα μπορούσε να είναι η απαίτηση κάθε δανειολήπτη που παραχωρεί δικαίωμα υποθήκης σε ακίνητό του, να έχει τη συμπαράσταση ενός επαγγελματία που θα προσομοιάζει με το συμβολαιογράφο του αστικού δικαίου. Τέτοιοι συμβολαιογράφοι λειτουργούν σε πολλές χώρες αν και όχι στις Η.Π.Α. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, ο συμβολαιογράφος του αστικού δικαίου είναι ένας εκπαιδευμένος επαγγελματίας νομικός που διαβάζει δυνατά και ερμηνεύει το συμβόλαιο, παρέχοντας νομικές συμβουλές και στα δύο συμβαλλόμενα μέρη, προτού επικυρώσει τις υπογραφές τους. Η προσέγγιση αυτή, ευνοεί πρωταρχικά εκείνους που δεν καταφέρνουν να έχουν κατάλληλη και αντικειμενική νομική συμβουλή. Η συμμετοχή ενός τέτοιου προσώπου διορισμένου από την κυβέρνηση, στην πορεία προς το ενυπόθηκο δάνειο, θα καθιστούσε ιδιαίτερα δύσκολο για τους αδίστακτους δανειστές, να προωθούν τους πελάτες τους σε συμπαθητικούς δικηγόρους, οι οποίοι δεν θα τους προειδοποιήσουν αρκετά για τους κινδύνους που μπορούν να αντιμετωπίσουν.

1η Στρατηγική Συνάντηση της Eurojust για το Κυβερνοέγκλημα

(Αθήνα, 23 και 24 Οκτωβρίου 2008)

Εύη Χρ. Αθανασέκου

Νομικός Δ.Ν., MSc IT - Νομική Υπηρεσία Συμβ/φρικού Συλλόγου
Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου & Δωδεκανήσου

Στις 23 και 24 Οκτωβρίου 2008 έλαβε χώρα στην Αθήνα η 1η Στρατηγική Συνάντηση της Eurojust για το Κυβερνοέγκλημα (1st Strategic Meeting on Cybercrime) υπό την αιγίδα των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών. Τη Συνάντηση αυτή τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Προκόπης Παυλιόπουλος (ο οποίος κήρυξε και την έναρξη των εργασιών της), ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Κωνσταντίνος Γκλήτσος, ο Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Δημήτριος Κανελλόπουλος, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γεώργιος Σανιδάς, ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Ειδικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών κ. Μάριος Τσάκας, αρεοπαγίτες και αντεισαγγελείς ΑΠ. Συμμετείχε σύσσωμο το Κολλήγιο της Eurojust, αποτελούμενο από τα 27 Εθνικά Μέλη (δικαστές ή εισαγγελείς) των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους βοηθούς τους και τους Εθνικούς Εμπειρογνώμονες, ενώ μεγάλη συμμετοχή υπήρξε από το εισαγγελικό σώμα και τις ειδικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών.

Λίγα λόγια για την Eurojust ¹

Η Eurojust (Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας) είναι ένας οργανισμός δικαστικής συνεργασίας που δημιουργήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «για την παροχή ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας μέσα σ' ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». ² Συστάθηκε ως αποτέλεσμα της απόφασης του Συμ-

βουλίου στο Τάμπερε (15-16 Οκτωβρίου 1999) και λειτούργησε ως Pro-Eurojust μέχρι και το Φεβρουάριο 2002, οπότε με την απόφαση υπ' αριθμ. 2002/187/sEY της 28ης Φεβρουαρίου 2002³ της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέκτησε νομική προσωπικότητα και έγινε ο πρώτος οργανισμός που συστάθηκε για τη δικαστική συνεργασία στην Ευρώπη. Η έδρα της βρίσκεται σήμερα στη Χάγη. Η Ελλάδα μετέχει στην Eurojust από το έτος 2005, παρόλο που το σχετικό νομοσχέδιο που επικύρωσε τη συμμετοχή της χώρας στον οργανισμό ψηφίστηκε μόλις το Μάιο 2008.

Η Eurojust ενισχύει την αποτελεσματικότητα των εργασιών των Κρατών-Μελών για την καταπολέμηση σοβαρών μορφών διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος υποβοηθώντας και βελτιώνοντας το συντονισμό των ερευνών και των διώξεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών τους (καθώς και συνεργαζόμενων ευρωπαϊκών κρατών, όπως π.χ. η Ελβετία και η Νορβηγία). Επιπλέον, προωθεί τη συνεργασία, διευκολύνοντας την εκτέλεση αιτημάτων διεθνούς δικαστικής συνδρομής και την εκτέλεση αιτημάτων έκδοσης. Οι αρμοδιότητές της καλύπτουν κατά βάση τις ίδιες μορφές εγκλημάτων που καλύπτει και η Europol, όπως ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, παραχάραξη, απάτες, διαφθορά, ηλεκτρονικό έγκλημα, τρομοκρατία, εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, διακίνηση ναρκωτικών, εμπορία ανθρώπων, εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και της δημόσιας παρουσίας και συμμετοχή σε εγκληματικές

οργανώσεις. Εταίροι της Eurojust είναι σε ευρωπαϊκό επίπεδο η Europol, το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (European Judicial Network – EJN), η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο Εκπαίδευσης και σε διεθνές επίπεδο το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, η Διεθνής Ένωση Εισαγγελέων, η Eurojustice και η IberRed.

Θέματα της Συνάντησης

Στα πλαίσια της Συνάντησης, τα θέματα που παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την καταπολέμηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος και του κυβερνοεγκλήματος,⁴ την συλλογή, διασφάλιση και διατήρηση των ηλεκτρονικών αποδείξεων, την προστασία προσωπικών δεδομένων, τις ηλεκτρονικές υπογραφές, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος μέσω ηλεκτρονικών συναλλαγών, τις απάτες μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, τη χρηματοδότηση και στρατολογία της τρομοκρατίας μέσω του Διαδικτύου, τη διακίνηση παιδικής πορνογραφίας, την εμπορία λευκής σαρκός, την υποκίνηση εγκληματικών ενεργειών (π.χ. φυλετική ή θρησκευτική βία) ή παράνομων πράξεων (π.χ. αυτοκτονία), τις παράνομες δραστηριότητες hacking (π.χ. είσοδος σε μη δημόσια πληροφοριακά συστήματα όπως π.χ. της NASA) και cracking (π.χ. χρέωση πιστωτικών καρτών τρίτων, άδειασμα τραπεζικών λογαριασμών, τεχνητή αύξηση ή μείωση της αξίας μετοχών στο χρηματιστήριο αξιών, κ.λπ.).

1. Eurojust Ετήσια Έκθεση 2007, σελ. 67-70.

2. Eurojust Ετήσια Έκθεση 2007, σελ. 67.

3. OJ L 063/1 (06/03/2002) (Bil. <http://europa.eu/scadplus/leg/el/lvb/133188.htm>). Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 2003/659/ΔΕΥ της 18ης Ιουνίου 2003, OJ L 245/44 (29/09/2003).

4. Εννοιολογικά δεν υπάρχει ταύτιση των δύο όρων. Το «ηλεκτρονικό έγκλημα» είναι έννοια γένους και περιλαμβάνει κάθε είδους παράνομη πράξη που διαπράττεται μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, ενώ το «κυβερνοέγκλημα» αφορά αποκλειστικά τις παράνομες πράξεις που διαπράττονται μέσω του Διαδικτύου, ακόμα κι αν το μέσο τέλεσης δεν είναι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, αλλά και το κινητό τηλέφωνο, το GPS, ο δορυφόρος, κ.λπ.

Θέματα ενδιαφέροντος για τη Συμβολαιογραφία

Ένα από τα θέματα που κυριάρχησε τόσο αυτοτελώς και όσο και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα θέματα ήταν αυτό των ηλεκτρονικών αποδείξεων. Ειδικότερα, μεγάλη έμφαση δόθηκε τόσο στον τρόπο που αποκτώνται όσο και στον τρόπο που διαφυλάσσονται μέχρι να περιέλθουν στα χέρια των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών για σκοπούς δίκης και απονομής δικαιοσύνης. Όπως έχει ήδη τονισθεί σε προηγούμενη μελέτη της Κομισσιόν⁵ σχετικά με τις ηλεκτρονικές αποδείξεις στα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι συμβολαιογράφοι θεωρούνται μεταξύ των πιο αξιόπιστων προσώπων ή αρχών για τη διαφύλαξη ηλεκτρονικών αποδείξεων μέχρι την εκδίκαση αστικών δικαστικών υποθέσεων ή μέχρι την έναρξη της ποινικής διαδικασίας. Ήδη σε κάποιες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. Ισπανία), οι συμβολαιογράφοι δραστηριοποιούνται σ' αυτή την κατεύθυνση με τη σφράγιση και φύλαξη ηλεκτρονικών αποδεικτικών μέσων (π.χ. σκληρών δίσκων ηλεκτρονικών υπολογιστών), που τους κατατέθηκαν από ενδιαφερόμενους ή ακόμα και επικυρώνοντας τις αστυνομικές αρχές αναλαμβάνοντας τη φύλαξη ηλεκτρονικών αρχείων που ελήφθησαν σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή κατόπιν εισαγγελικής εντολής, μέχρι να προσκομισθούν στο δικαστήριο.

Ός προς την αντιμετώπιση των διαδικτυακών απατών, ο ρόλος των συμβολαιογράφων διαδραματίζεται στα πλαίσια των ηλεκτρονικών υπογραφών που πιστοποιούν την ταυτότητα των συναλλισσομένων. Σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι συμβολαιογραφικοί σύλλογοι λειτουργούν ως «έμπιστοι τρίτοι» (trusted third parties) χορηγώντας αλλά και καταχωρίζοντας ηλεκτρονικές υπογραφές. Κατά τις ηλεκτρονικές συναλλαγές, καλούνται να πιστοποιήσουν την ταυτότητα του κατόχου της ηλεκτρονικής υπογραφής για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών μεταξύ εταιρειών (B2B). (Εδώ, πρέπει να αναφερθεί ότι η Ένωση

Ευρωπαϊκής Συμβολαιογραφίας (CNUE) έχει ήδη εξαγγείλει τη δημιουργία Ευρωπαϊκής πλάτφορμας για την καταχώριση ηλεκτρονικών υπογραφών, οι οποίες θα χορηγούνται από τους συμβολαιογράφους).

Ένα άλλο θέμα, που προέκυψε από τις παρουσιάσεις της συνάντησης, το οποίο δεν απασχολεί αποκλειστικά τους συμβολαιογράφους αλλά είναι γενικού ενδιαφέροντος, είναι η προστασία δεδομένων σε περιπτώσεις όπου υπάρχει ιδιαίτερο καθήκον εξουσίας (επαγγελματικό απόρρητο). Η αποθήκευση των ηλεκτρονικών αρχείων συμβολαιογράφων ή δικηγόρων (που περιέχουν συμβόλαια, δικόγραφα και γενικά ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα πελατών) σε εξυπηρετητές (servers) εταιριών πληροφορικής που προσφέρουν υπηρεσίες αποθήκευσης και φύλαξης ηλεκτρονικών δεδομένων είναι εξαιρετικά προβληματική, διότι οι εταιρίες αυτές, πέραν του ότι δεν διασφαλίζουν το απόρρητο των δεδομένων αυτών από τρίτους, κατά κανόνα εδρεύουν ή διατηρούν τους servers τους σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (οπότε και δε δεσμεύονται από τις σχετικές Οδηγίες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων), αλλά συχνά πωλούν οι ίδιες αδιακρίτως τα δεδομένα αυτά σε μη νομιμοποιούμενους τρίτους, ή τα παρέχουν σε διάφορες κυβερνήσεις χωρίς τις εγγυήσεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται από την κοινοτική αλλά και την εθνική έννομη τάξη. Όπως γίνεται αμέσως αντιληπτό, χωρίς έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση, οι συμβολαιογράφοι μπορούν εν αγνοία τους να παραβιάζουν τον καθήκον εξουσίας που έχουν εκ του νόμου, αναθέτοντας την αποθήκευση και φύλαξη ηλεκτρονικών αρχείων τους σε τέτοιες εταιρείες, που εδώ και καιρό δραστηριοποιούνται και στη χώρα μας.

Συμπεράσματα

Η Συνάντηση αυτή ανέδειξε το συνολικό έργο της Eurojust, ενώ παράλληλα κατέγραψε τις επιτυχίες του οργανισμού σε σχέση με την καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος. Πέρα όμως από αυτά

τα εμφανή αποτελέσματα, απέδειξε ότι στα πλαίσια της σύγχρονης ευρωπαϊκής πραγματικότητας δεν μπορεί πλέον να νοηθεί μεμονωμένη εθνική δράση στην αντιμετώπιση του εγκλήματος και δη του διασυνοριακού. Η οργανωμένη συνεργασία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο στον τομέα των ποινικών όσο και των αστικών – εμπορικών υποθέσεων επιβάλλεται για την ορθή απονομή δικαιοσύνης, αλλά και την δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας και ασφάλειας. Η Ένωση Ευρωπαϊκής Συμβολαιογραφίας (CNUE) κινούμενη προς την ίδια κατεύθυνση συνέστησε την 1η Νοεμβρίου 2007 το Ευρωπαϊκό Συμβολαιογραφικό Δίκτυο (European Network of Notariats – ENN) για τη διασύνδεση των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συνεργασία μεταξύ τους σε θέματα διασυνοριακής φύσης (π.χ. Ευρωπαϊκό Αρχείο Διαθιγκών), ενώ παράλληλα επιδιώκει ενεργά την ενσωμάτωση⁶ του Ευρωπαϊκού Συμβολαιογραφικού Δικτύου στο Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (European Judicial Network – EJN), ούτως ώστε οι συμβολαιογράφοι να μπορούν να συνεισφέρουν και αυτοί (από πλευρά προληπτικής δικαιοσύνης) στην καλύτερη προστασία των πολιτών των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ορθότερη απονομή δικαιοσύνης.

Eurojust

Tax. Δ/ση: Maanweg 174, 2516, AB Den Haag, Nederland
Tηλ: +31 70 412 50 00
Fax: +31 70 412 55 55
Tax. Δ/ση:
<http://www.eurojust.europa.eu>

5. European Commission & Cybex, The Admissibility of Electronic Evidence in Court (2006).

6. Βλ. Conseil des Notariats de l'Union Européenne, CNUE Position on the European Commission's Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council amending Council Decision 2001/470/EC establishing a European Judicial Network in civil and commercial matters COM(2008) 380 of 23 June 2008 (29 /09/2008) και Conseil des Notariats de l'Union Européenne, Why integrate the legal professions in the European Judicial Network? (09/09/2008).

Ο Νοτάριος τιμά την καθηγήτρια της Νομικής, αθλή και την εύθραυστη γυναικεία παρουσία που είχε τη δύναμη μίας ηγερίας, σε τομείς επιστημονικούς, κοινωνικούς και λογοτεχνικούς

Γιώτα Κραβαρίτου (1994-2008): οι μεγάλοι σταθμοί στην επιστημονική της σταδιοδρομία

Χριστίνα Δεληγιάννη-Δημητράκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νομικής Σχολής στο ΑΠΘ

Στις 9 Οκτωβρίου χάσαμε μια εκλεκτή συνάδελφο και φίλη. Αποχαιρέτησαμε για πάντα τη Γιώτα Κραβαρίτου, που σφράγισε το Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ με τις ανατρεπτικές ιδέες της, με τους αγώνες της για ισότητα και κοινωνική δικαιοσύνη, καθώς και με την ευρύτερη νομική της παιδεία.

Γέννημα και θρέμμα του Αριστοτελείου, η Γιώτα Κραβαρίτου πήρε το πτυχίο νομικής της Σχολής ΝΟΕ το 1967 και αμέσως μετά έφυγε για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, όπου σπούδασε συγκριτικό και ευρωπαϊκό κοινωνικό δίκαιο στα Πανεπιστήμια του Nancy, του Στρασβούργου, του Exeter καθώς και στην Ecole Pratique des Hautes Etudes στο Παρίσι. Η ερήμην καταδίκη της στην Ελληάδα για αντιστασιακή δράση ενάντια στο δικτατορικό καθεστώς την ανάγκασε να παραμείνει για αρκετά χρόνια στο εξωτερικό. Έτσι, κατά τα έτη 1969-1977 απασχολήθηκε ως ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Σπουδών του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών και το 1976 ανακηρύχθηκε διδάκτωρ αυτού του Πανεπιστημίου. Μετά τη μεταπολίτευση επέστρεψε στην Ελλάδα και διορίστηκε επιμελήτρια στην έδρα του συγκριτικού δικαίου του Τμήματος Νομικής του ΑΠΘ. Το 1983 εξελέγη επίκουρη καθηγήτρια στο μάθημα του διεθνούς και ευρωπαϊκού κοινωνικού δικαίου του εν λόγω Τμήματος, ενώ το 1986 πήρε τον τίτλο της αναπληρώτριας καθηγήτριας. Ήδη όμως από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 είχε αποφασίσει να φύγει στο εξωτερικό. Έτσι, όταν εξελέγη το 1991 καθηγήτρια στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας, αποδέχθηκε

το διορισμό της και δίδαξε για οκτώ χρόνια στο εν λόγω Ινστιτούτο, δίκαιο των έμφυλων κοινωνικών σχέσεων, συγκριτικό δίκαιο και ευρωπαϊκό κοινωνικό δίκαιο. Μετά τη λήξη της θητείας της στο Ινστιτούτο, η Γιώτα επανεντάχθηκε, ως καθηγήτρια, στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ και συνέχισε από τον Σεπτέμβριο του 1999 την επιστημονική καριέρα της στο Πανεπιστήμιο από το οποίο ξεκίνησε.

Η γνωριμία μου μαζί της τοποθετείται χρονικά στα τέλη της δεκαετίας του 1970 όταν άρχιζα τη διδακτορική μου διατριβή στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης. Ήθελα να ασχοληθώ την εποχή εκείνη με τη συγκριτική και τη διεθνή διάσταση των συλλογικών διαπραγματεύσεων στην Ευρώπη και ένας κοινός μας φίλος, ο πρώην Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας κ. Γιώργος Σπυρόπουλος, μου είχε δώσει να μελετήσω μια βιβλιογραφία, στην οποία συμπερι-

λαμβάνονταν ορισμένες δημοσιεύσεις της Γιώτας. Διάβασα με μεγάλο ενδιαφέρον τη διδακτορική της διατριβή γιατί το θέμα της μου είχε φανεί ιδιαίτερα πρωτοποριακό και πρωτότυπο. Επεξεργαζόταν συγκεκριμένα την ιδέα της ευρωπαϊκής συλλογικής διαπραγμάτευσης σε κοινοτικό και πολυεθνικό επίπεδο η οποία είδε το φως στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης πολύ αργότερα, όταν υπογράφηκε το 1991 η Συμφωνία του Μάαστριχτ για την Κοινωνική Πολιτική. Πολλιά ήταν τα στοιχεία που μου κίνησαν το ενδιαφέρον στην παραπάνω διατριβή. Εκείνο όμως που με εντυπωσίασε ιδιαίτερα ήταν το πλούσιο εξωνομικής φύσεως πληροφοριακό υλικό της. Συνειδητοποίησα, έτσι, διαβάζοντάς την, ότι για να είναι ενδιαφέρουσα μια συγκριτική νομική μελέτη δεν αρκεί να προβαίνει σε μια αντιπαραβολή των ξένων νομικών κανόνων και θεσμών, αλλά θα πρέπει να εξετάζει επιπλέον το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό περιβάλλον, στο οποίο λειτουργούν οι υπό σύγκριση νομικοί κανόνες και θεσμοί.

Το μεθοδολογικό αυτό προσαρμοσμένο το συζητήσα με τη Γιώτα ένα χρόνο αργότερα, όταν τη συνάντησα για πρώτη φορά στο γραφείο της στο ΑΠΘ. Θυμάμαι με συγκίνηση την πρώτη μας συνάντηση. Η Γιώτα είχε μια γοητεία και ένα δικό της τρόπο να ενθουσιάζει τους νεώτερους επιστήμονες που την πλησίαζαν. Μου έδωσε κατευθύνσεις, μου εμπιστεύτηκε αδημοσίευτα κείμενά της και μου ανέφερε ονόματα συνδικαλιστικών στελεχών, που θα μπορούσα να συναντήσω, προκειμένου να αποκτήσω μια άμεση αντίληψη για τη λειτουργία των συλλογικών διαπραγματεύσεων στην Ευρώ-

Γιώτα Κραβαρίτου (1994-2008): οι μεγάλοι σταθμοί στην επιστημονική της σταδιοδρομία

πν. Έφυγα ενθουσιασμένη από αυτήν τη συνάντηση και από τότε φρόντιζα να επικοινωνώ με τη Γιώτα κάθε φορά που βρισκόμουν στην Ελλάδα.

Τον Ιούλιο του 1981 ήταν ιδιαίτερα χαρούμενη γιατί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή της είχε αναθέσει την πρώτη επιστημονική μελέτη για την απασχόληση των γυναικών στην Ελλάδα. Το καλοκαίρι εκείνο συναντηθήκαμε αρκετές φορές για να συζητήσουμε για το νομικό καθεστώς της γυναικείας απασχόλησης. Η σημαντική μελέτη, που εκπόνησε γύρω από αυτό το θέμα ένα χρόνο αργότερα η Γιώτα, έγινε δεκτή με ευμενή σχόλια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία της ανέθεσε τα επόμενα χρόνια και άλλες επιστημονικές μελέτες. Το σημαντικότερο ωστόσο κέρδος που αποκόμισε από την πρώτη αυτή ενασχόλησή της με τα γυναικεία θέματα είναι ότι ήρθε σε επαφή με κορυφαίες εκπροσώπους του ελληνικού φεμινιστικού κινήματος με τις οποίες ίδρυσε λίγο αργότερα στο ΑΠΘ, το Διεπιστημονικό Τμήμα Γυναικείων Σπουδών, το οποίο έμελλε να αναπτύξει ένα πλούσιο επιστημονικό έργο τα επόμενα χρόνια.

Ένας άλλος σημαντικός σταθμός στην επιστημονική πορεία της Γιώτας είναι η έρευνα για τις νέες μορφές απασχόλησης, που της ανέθεσε να διευθύνει το 1985 το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας. Την εποχή εκείνη είχα επιστρέψει οριστικά στην Ελλάδα. Έτσι, όταν μου ζήτησε να συνεργαστούμε δέχτηκα με χαρά την πρότασή της. Δουλέψαμε μαζί για δύο περίπου χρόνια. Εξαιτίας της σπουδαιότητας του θέματος, κορυφαίοι καθηγητές του εργατικού δικαίου στην Ευρώπη, όπως, για παράδειγμα, ο Gérard Lyon Caen ο Wolfgang Däubler, η Eliane Vogel-Polsky, ο Bruno Veneziani, Paul Davies κ.α, είχαν αναλάβει να εκπονήσουν εθνικές εισηγήσεις, ενώ η Γιώτα είχε υποχρέωση να συντονίσει την επιστημονική συζήτηση ανάμεσά τους, καθώς και να συντάξει την τελική έκθεση. Το βιβλίο της με τίτλο «New Forms of Work,

Labour Law and Social Security Aspects in the European Community», που κυκλοφόρησε το 1987, αποτελεί στην ουσία το κείμενο αυτής της έκθεσης. Χάρη στο βιβλίο αυτό και στο σημαντικό αριθμό άρθρων και άλλων δημοσιευμάτων στο εξωτερικό, η Γιώτα έγινε διεθνώς γνωστή και εξελέγη καθηγήτρια στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας.

Δεν είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ μαζί της κατά τη διάρκεια της θητείας της στο Ινστιτούτο. Γνωρίζω όμως ότι άφησε ένα σημαντικό ερευνητικό έργο, τόσο στον τομέα των έμφυλων κοινωνικών σχέσεων, όσο και στον τομέα του ευρωπαϊκού κοινωνικού δικαίου. Στον πρώτο από τους δύο αυτούς τομείς συνεργάστηκε με τη γνωστή ιστορικό του γυναικείου ζητήματος, Olwen Hufton, με την οποία διύθυσε ένα σεμινάριο με θέμα «Το φύλο και τη χρήση του χρόνου». Προϊόν αυτής της συνεργασίας ήταν, αφενός, η από κοινού επιμέλεια ενός συλλογικού τόμου με τον ίδιο τίτλο, που κυκλοφόρησε το 1999. Και, αφετέρου, η διοργάνωση ενός διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου για τη ρύθμιση του χρόνου εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι εργασίες του οποίου δημοσιεύτηκαν επίσης το 1999. Στον τομέα του ευρωπαϊκού κοινωνικού δικαίου η Γιώτα επιδίωξε να συμβάλει στην υλοποίηση του αιτήματος για αποτελεσματική κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για να επιτύχει αυτόν το στόχο, συμμετείχε μαζί με σημαντικούς καθηγητές του εργατικού δικαίου, όπως, π.χ., ο Alain Supiot, ο Simon Deaken, ο Brian Bercusson, η Eliane Vogel-Polsky, κ.α, στην ερευνητική ομάδα της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικάτων, η οποία εξέδωσε το 1996 και το 2001 δύο συλλογικούς τόμους, με τίτλο το «Ευρωπαϊκό Μανιφέστο για την Κοινωνική Ευρώπη». Στους τόμους αυτούς συμμετείχε η Γιώτα με δύο σημαντικές μελέτες. Πολύ ενδιαφέρον ήταν επίσης το σεμινάριο με τίτλο «Δεσμοί αγάπης στην Ευρωπαϊκή Ένωση», που διοργάνωσε στο Ινστιτούτο, κατά το ακαδημαϊκό έτος το 1997/1998. Παράλληλα όμως με την ερευνητική της προσφορά, η Γιώτα αποκόμισε, με τη σειρά της, πολλά από τη συνεργασία της με το Ινστιτούτο. Το μεγαλύτερο όφελος ήταν ότι ήρθε σε επαφή με τις κριτικές σχολές του δικαίου,

που κυριαρχούν στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, καθώς και με μεγάλους στοχαστές, όπως π.χ. ο Jürgen Habermas, η Martha Nussbaum, ο Will Kymlicka και άλλοι.

Την εμπειρία της αυτή θέλησε να μεταφέρει στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ. Ένα από τα σημαντικότερα πράγματα που πέτυχε όταν επέστρεψε σ' αυτό ήταν η ένταξη του μαθήματος «Φύλο και Δίκαιο» στο πρόγραμμα των προπτυχιακών νομικών σπουδών. Στο μεταπτυχιακό εξάμηλο μάθημα του συγκριτικού δικαίου ανέλυσε την έννοια του νομικού πολιτισμού, ως εργαλείου της συγκριτικής νομικής έρευνας, και συνέγραψε θεωρητικές μελέτες γύρω από αυτό το θέμα. Η σημαντικότερη ωστόσο προσφορά της ήταν η προσπάθειά της να προωθήσει την πολιτισμική προσέγγιση του δικαίου, μέσω της διοργάνωσης ποικίλων επιστημονικών συναντήσεων και συνεδρίων, που είχαν ως σκοπό να εξετάσουν την πολύπλοκη σχέση του δικαίου με την ποίηση, τη λογοτεχνία και τη ψυχολογία. Αποκορύφωμα αυτής της προσπάθειας ήταν το συνέδριο «Δίκαιο και Τέχνη του Λόγου», που διοργάνωσε το Νοέμβριο του 2004 σε συνεργασία με καθηγητές Νομικής, Θεωρητικούς της Λογοτεχνίας, Λογοτέχνες και ποιητές, με την ευκαιρία του εορτασμού των 75 χρόνων από την ίδρυση της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών. Επρόκειτο για ένα επαναστατικό για τα δεδομένα του Τμήματος συνέδριο, στο οποίο έγινε μια ανάλυση της βαθύτερης σχέσης που συνδέει το δίκαιο με τη γλώσσα και την τέχνη του λόγου. Οι εργασίες αυτού του συνεδρίου εκδόθηκαν σ' έναν καλαίσθητο τόμο, ο οποίος αποτελεί το κύκνειο άσμα της πολυδιάστατης επιστημονικής σταδιοδρομίας της Γιώτας.

Πηγαίνοντας κάθε Πέμπτη βράδυ στο μεταπτυχιακό μάθημα του συγκριτικού δικαίου τη σκέφτομαι πάντα. Τόσο εγώ, όσο και τα μέλη της ερευνητικής μας ομάδας, έχουμε την αίσθηση ότι θα μπει κάποια στιγμή με τον κοσμοπολιτικό αέρα της στην αίθουσα διδασκαλίας, θα διευθύνει τον επιστημονικό διάλογο με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές και θα καταφορίσει στο τέλος του μαθήματος μαζί μας, την Εθνικής Αμύνης, συζητώντας για τα μικρά και τα μεγάλα ζητήματα της ζωής.

Αγαπημένη μας Γιώτα θα σε θυμόμαστε πάντα. Οι ιδέες και οι σκέψεις σου θα μας συνοδεύουν.

Πίνακας του
Lauren Keswick

Η χαμένη τιμή της Καταρίνα Μηλούμ*

Λένα Κοντογεώργου

Συμβολαιογράφος Αθηνών - Γενική Γραμματέας ΣΣΕΑΠΑΔ

Μια κοινωνία είναι ένας ζωντανός οργανισμός και σαν τέτοιος υπόκειται στη διαδικασία της φθοράς. Οι κοινωνίες περνούν συνήθως μια περίοδο παραγωγικής ακμής, όπου η περίοδος αυτή ταυτίζεται με το χρόνο της γέννησής τους, που ακολουθεί το θάνατο μιας προηγούμενης κοινωνίας. Οι κοινωνίες γεννιούνται και πεθαίνουν μέσα από μια συγκρουσιακή διαδικασία, που θέτει αντιμετώπιες ιδέες και πολιτικές με νικητή πάντα το «καινούργιο» και ηττημένο το «παλιό», το οποίο συνήθως καταρρέει μέσα από μια διαδικασία σήψης και αποσύνθεσης. Η διαδικασία αυτή της σήψης και αποσύνθεσης καθορίζει και την περίοδο παρακμής της.

Η κοινωνία της παρακμής κρατάει όλη εκείνα τα στοιχεία, που την ανέδειξαν νικήτρια απέναντι στην προηγούμενη, με μόνη διαφορά ότι αυτά έχουν υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις έτσι ώστε να μην έχουν σχέση με τις ιδέες που τα ανέδειξαν. Όταν για παράδειγμα οι σύγχρονες δυτικές δημοκρατίες χτίζονταν πάνω στα ιδανικά της Γαλιλικής επανάστασης η

Ελευθερία, η ισότητα και η αδελφότητα είχαν αρκετά διαφορετικό νόημα από αυτό που έχουν σήμερα. Η Δημοκρατία είχε ένα βαθύτερο και ουσιαστικότερο νόημα από το δικαίωμα ψήφου και η ισότητα μια πιο ουσιαστική λειτουργία από την ύπαρξη μιας σειράς νομοθετημάτων, που δίνουν σε κάποιους το δικαίωμα να συγκεντρώνουν νομίμως το σύνολο του πλούτου της κοινωνίας και στους υπόλοιπους το δικαίωμα να κάνουν νόμιμες διαμαρτυρίες γι' αυτό αλλιά στην ουσία να θεμελιώνεται νομίμως η πιο ακραία ανισότητα.

Τα συμπτώματα της παρακμής είναι πολλά κι ευδιάκριτα. Το σημαντικότερο είναι η φθορά και διαφθορά των θεσμών εκείνων, που συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή. Η Δικαιοσύνη και η ποιότητα της διακινούμενης από τον Τύπο πληροφορίας είναι οι τομείς όπου η επίδραση της παρακμής είναι εντονότερη, ακολουθούν η πολιτική ως παραγωγή και διακίνηση ιδεών και ο συνδικαλισμός ως κληδικό όργανο προάσπισης νομίμων συμφερόντων.

Όταν η Δικαιοσύνη επιτρέπει υπόνοιες

ότι δεν λειτουργεί με μοναδικό κριτήριο την απονομή του Δικαίου χωρίς πολιτικές, οικονομικές η ταξικές σκοπιμότητες, όταν η ποιότητα της διακινούμενης από τον Τύπο πληροφορίας δεν αποσκοπεί στην ενημέρωση των πολιτών αλλιά στη χειραγώγηση της κοινωνικής συνείδησης και την παραγωγή πολιτικής, όταν η πολιτική συνείδηση δεν διαμορφώνεται πρωτογενώς από την πληροφόρηση αλλιά την παραπληροφόρηση, όταν η συνδικαλιστική δραστηριότητα δεν αποσκοπεί πιά στην προάσπιση των κληδικών συμφερόντων αλλιά αντιθέτως τα θυσιάζει στο βωμό της ευτελούς ιδιοτέλειας και της προσωπικής εμπάθειας καταλύοντας έτσι και την θεμελιώδη δημοκρατική αρχή της Αδελφότητας, τότε είναι βέβαιο ότι η κοινωνία βρίσκεται σε περίοδο βαθείας σήψης και παρακμής.

Αν έχετε αναγνωρίσει κάποια από αυτά τα συμπτώματα στην κοινωνία που ζούμε, τότε θα είστε σε θέση να κατανοήσετε και την μηδενιστική βία που έχει παραγάγει. Απλά η προδομένη και συκοφαντημένη Καταρίνα Μηλούμ αυτοδικαίως για μια ακόμη φορά.

*Ομότιτλο αριστούργημα του γερμανού συγγραφέα Χάινριχ Μπέλλ (Heinrich Boell «Die verlorene Ehre der Katarina Blum, 1974»), στο οποίο περιγράφεται με χιούμορ, ειρωνεία αλλιά και τρυφερότητα, μια σύγχρονη εκδοχή «ατίμωσης», που δεν γίνεται όμως παθητικά δεκτή, όπως σε άλλες εποχές, αλλιά αντιμετωπίζεται δυναμικά από το θύμα. Ο Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ (Rainer Werner Fassbinder), το "καταραμένο" ιδιοφυές παιδί του γερμανικού κινηματογράφου μετέφερε το έργο αυτό στη μεγάλη οθόνη με την εξαιρετική Χάνα Σιγκούιλα, συγκλονιστική στο ρόλο της Katarina Blum. Ο Heinrich Boell (1917-1985) τιμήθηκε το 1972 με το βραβείο Νόμπελ. Μεταξύ των «ιδιαιτέρων» έργων του συγκαταλέγονται «Οι απόψεις ενός Κλήου» και το «Πολυπρόσωπη σύνθεση για μία κυρία».

Το άγχος της υπερπληροφόρησης

Εδώ και δυό δεκαετίες περίπου, ο σύγχρονος άνθρωπος, ο μετανεωτερικός, βρίσκεται όμηρος ενός ασφυκτικού καθεστώτος που ο ίδιος εδημιούργησε: του καθεστώτος της υπερπληροφόρησης.

Δημήτρης Ταινικόπουλος
Νομικός - Συγγραφέας

Σ’ αντίθεση με τον άνθρωπο του κοντινού παρελθόντος, του ανθρώπου που έδινε έμφαση στη σκέψη, στη διανόηση και στην πρακτική σοφία εκμεταλλευόμενος στο έπακρον τις λιγοστές γνώσεις του, ο άνθρωπος της εποχής μας για να θεωρείται ενημερωμένος πρέπει να κατακλύζεται (και κατακλύζεται) καθημερινώς από όγκους πληροφοριών, άχρηστων ως επί το πλείστον, για την κατάρτισή του, τη διαβίωση και την επιβίωσή του.

Δεκάδες πληροφορίες και διαφημίσεις βομβαρδίζουν τα μάτια, τ’ αυτά και, κυρίως, τη διάνοιά του, απ’ τη στιγμή που θα ανοίξει τον δέκτη της τηλεόρασης και το ραδιόφωνο ή θα θελήσει να διαβάσει εφημερίδες και περιοδικά ή θα στείλει μηνύματα sms με το κινητό του ή μέσω τηλεμοιότυπου (fax) ή θα στραφεί στη σύγχρονη μαγαπητή πληροφοριών, στο internet, μέσω του κομπιούτερ. Οι πληροφορίες που εισρέουν δημιουργούν έναν υπερκορεσμό, εφόσον κατά την επιτυχή παρατήρηση ειδικού ζούμε με μια πληροφοριακή παχυσαρκία, βαδίζοντας σε μια υπερπλεωφόρο των πληροφοριών, μέσα σε καθεστώς πληροφοριομανίας.

Το μήνυμα που περνάει στις ευρύτερες μάζες από τους μάντζερ της πληροφορικής και τους διαφημιστές είναι ότι όσα περισσότερα γνωρίζεις, όσες περισσότερες πληροφορίες κατέχεις πάνω σ’ ένα θέμα, τόσο είσαι σε πλεονεκτικότερη θέση να γνωρίζεις, να επιλέγεις και να αποφασίζεις... Το μήνυμα είναι ότι πρέπει να γνωρίζεις περισσότερα απ’ όσα γνωρίζεις για να γνωρίζεις...

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στην εποχή μας η γνώση καλπάζει κυριολεκτικά. Οι επιστημονικές πληροφορίες διπλασιάζονται κάθε έξι χρόνια... Τη στιγμή που κάποιος τελειώνει τη διδακτορική του διατριβή σε ένα θέμα, ήδη, η βιβλιογραφία του θεωρείται εν μέρει πεπαλαιωμένη, αφού ξεφυτρώνουν ανά τον κόσμο σαν μανιτάρια, νέες μελέτες, άρθρα και διατριβές επί του θέματος που αυτός διερεύνησε. Τέτοιο είναι το μέγεθος του ποταμού, του χειμάρρου μάλλον των πληροφοριών που παρασέρνει τον σύγχρονο άνθρωπο, ώστε μια απλή συνηθισμένη έκδοση αμερικανικής ή αγγλικής εφημερίδας να περιέχει περισσότερες πληροφορίες απ’ όσες θα μάθαινε ένας μέσος Άγγλος του 17ου αιώνα σ’ ολόκληρη τη ζωή του... Έτσι υπολογίστηκε.

Όλος αυτός ο καταγιασμός πληροφοριών δεν περιορίζεται όπως στο παρελθόν σε μια σειρά γεγονότων ή στοιχείων που θα μας έδιναν απαντήσεις σε ερωτήματα του τύπου: ποιος, που, πώς, πότε, τι, γιατί, αλλά στην περιττή λεπτομέρεια και ίσως στην ασημαντότητα, την προβολή του kits, την παροχή πληροφοριών που δεν χρειάζονται, αυτά που συντελούν και στην «άνοδο της ασημαντότητας» για να θυμηθούμε τον Κορνήλιο Καστοριάδη. Αν, όπως έλεγε κάποιος, εγκυκλοπαίδεια είναι βιβλία που περιέχουν γνώσεις ή πληροφορίες που δεν μου χρειάζονται, σήμερα με τις ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες τις συμπυκνούμενες σε μια δισκέτα και με το internet, αποκτούμε δεκάδες έως χιλιάδες περισσότερες πληροφορίες απ’ αυτές που θέλουμε ή

χρειάζομαστε, σπαταλώντας πολύτιμο χρόνο για να τις συγκεντρώσουμε. Έτσι, η μαύρη τρύπα μεταξύ των δεδομένων και της γνώσης, μεταξύ των όσων καταλαβαίνουμε και όσων δεν καταλαβαίνουμε, ενώ δεν θα έπρεπε, συνεχώς διευρύνεται...

Απ’ την άλλη, η πανταχόθεν συνεχής εισροή πληροφοριών έχει ως συνέπεια τη μερική γνώση και τη μερική αναπαράσταση των γεγονότων και όχι την ολοκληρωμένη εικόνα. Ο σύγχρονος άνθρωπος αδυνατεί να αφομοιώσει και να ταξινομήσει τον τρομαχτικό όγκο πληροφοριών με τον οποίο κατακλύζεται η διάνοιά του, η οποία αντί να είναι ήρεμη για δημιουργικό στοχασμό είναι συνεχώς απασχολημένη στο να συλλέγει πληροφορίες επί πληροφοριών. Έτσι δημιουργείται το άγχος της υπερπληροφόρησης. Οι συλλεγόμενες πληροφορίες φαίνεται να είναι όχι μόνον ανεπαρκείς, αλλά μπορεί να είναι και εσφαλμένες και χρονοβόρα ή δύσκολα μπορεί να ελεγχθεί η ακρίβειά τους. Και ενώ πνιγόμαστε μέσα στον ωκεανό των πληροφοριών, διψούμε για ουσιαστική γνώση πάνω στα ουσιαστικά προβλήματα της ζωής. Όπως το είχε πει πριν από χρόνια ποιητικά και προφητικά ο μεγάλος άγγλος ποιητής T.S. Eliot:

«Πού είναι η σοφία που χάσαμε μέσα στη γνώση;»

Πρόβλημα λοιπόν της εποχής μας είναι ότι ζούμε μέσα σε ένα νέφος υπεραφθονίας πληροφοριών, σε μια πληροφοριακή έκρηξη. Και η έκρηξη ως τέτοια δεν μας επιτρέπει να ακούσουμε τίποτα άλλο από τον ήχο της. Από τα Μ.Μ.Ε. ακούμε μόνο

ήχους και βομβητά, λέξεις και λόγια κούφια, μεγαλοστομίες, διαφημίσεις και ανακοινώσεις, διανθισμένες με ανοησίες και βωμολογίες. Έτσι, αντί να πλουτίζει σε γνώση και ιδίως σε σοφία, σε πρακτική δηλαδή και ωφέλιμη γνώση, ο σύγχρονος άνθρωπος παραπαίει μέσα σε μια πληθώρα εν πολλοίς άχρηστων και ανούσιων πληροφοριών, που του δημιουργούν το Information Anxiety, όπως προσφυώς το ονόμασε το άγχος αυτό, ο Ρίτσαρντ Γούρμαν, στο ομώνυμο βιβλίο του.

Σ' αυτό το άγχος της υπερπληροφόρησης συντελούν όχι μόνο τα ποικίλης και εξειδικευμένης ύλης περιοδικά (για επιχειρηματίες, εφήβους, γυναίκες, γάμους, κυνηγούς, ψαράδες, αεροπόρους και ό,τι άλλο μπορεί να φανταστεί κανείς), όχι μόνο οι εφημερίδες με τα πρόσθετα φύλλα και πακέτα προσφορών cd, dvd, αλλά κυρίως οι εκπομπές της τηλεόρασης με προγράμματα ληϊκίστικα, κακόγουστα, χαμηλής ποιότητας, με θορυβώδεις προκλητικές και δελεαστικές διαφημίσεις, με σαρκαστική και ενίοτε υβριστική γλώσσα, με τηλεαστέρες μεγάλης βεληνεκούς, με τηλεδικαστές που καλλιεργούν κατά κόρον τον τηλεοπτικό αυτισμό, και που δίνουν την ευκαιρία στον πάσα ένα να τηλεναρκισσέυεται. Τα Μ.Μ.Ε. κυρίως είναι που παραπληροφορούν και διοχετεύουν ανέλεγκτες ή ανακριβείς πληροφορίες και ψευδοπληροφορίες, είναι αυτά που λένε χωρίς... να λένε. Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το φαινόμενο στην ιδιωτική τηλεόραση που χάριν εύκολου κέρδους, οι ιδιοκτήτες των καναλιών φιλοξενούν τραγουδιστές χωρίς φωνή, τηλεπαρουσιαστές ανεπαρκείς και πρόσωπα παντελώς ακατάρτιστα, που πληροφορούν τις μεταμεσονύχτιες ώρες για ωροσκόπια και ομιλούν μετά αυθεντίας και ύφος 100 καρδιναλίων επί παντός του επιστητού!

Έτσι, ο αποδέκτης υφίσταται ασφαλώς σύγχυση φρενών και απογοήτευση και άγχος, καθώς προσπαθεί να αφομοιώσει ετερόκλητες και αντιφατικές πληροφορίες και να ωφεληθεί απ' αυτές.

Είναι σαφές μετά από τόσα χρόνια υπερπληροφόρησης ότι το

περισσότερο δεν σημαίνει και καλύτερο, ότι η επανάσταση της πληροφορικής δεν επέφερε τα ποθητά αποτελέσματα ούτε απελευθέρωσε τον σύγχρονο άνθρωπο από την άγνοιά του. Γιατί οι πληροφορίες που του παρέχονται όχι μόνον δεν έχουν σχέση με την ορθή γνώση και σοφία, αλλά μπορεί να τον παρεμποδίζουν στην απόκτηση σοφίας, για να μην πω ότι μπορεί να γίνουν πρόξενος ανησυχητικών φαινομένων και καταστάσεων, ακόμη και εγκληματικότητας.

Με την έκρηξη της πληροφορικής, παρουσιάστηκαν και τα εγκλήματα μέσω του διαδικτύου, όπως η παιδική πορνογραφία, η υποκίνηση τρομοκρατίας, η παρότρυνση σε

Το εξώφυλλο του τελευταίου βιβλίου του συγγραφέα, "Ανάμεσα σε δύο αιώνες"

αυτοκτονία ή ευθανασία καθώς και άλλα που τελούνται εύκολα, γρήγορα και ανεξέλεγκτα με τα νέα αυτά μέσα υπερπληροφόρησης.

Επίσης, η μεταβίβαση πολλών πληροφοριών με ηλεκτρονικό τρόπο, όσο ευχάριστη κι αν φαίνεται, συντελεί στο φαινόμενο της αλλοτρίωσης σε μια κοινωνία αλλοτριωμένη και

αλλοτριωτική. Συνομιλίες που δεν γίνονται πρόσωπο με πρόσωπο όπως παλιά, δεν συντελούν σε σύσφιξη σχέσεων ή δημιουργία ειλικρινών σχέσεων, εφόσον η καχυποψία με την πάροδο του χρόνου μετά από αλληπάλληλα κρούσματα μεταξύ αγνώστων σαφώς συντελεί στην απομάκρυνση ή στην αλληλοεκμετάλλευση, παρά στην ουσιαστική επαφή και γνωριμία μεταξύ των ανθρώπων.

Έτσι, λόγω της υπερπληροφόρησης και της αναγκαστικής διέλευσης μέσω αυτής με την τηλεόραση και το κομπιούτερ, ο άνθρωπος αποξενώνεται ως μέλος της κοινωνίας και της οικογένειάς του και περιχαράκωνεται στον εαυτό του όλο και περισσότερο, επειδή η έμφαση δίνεται στο μηχανήμα που προσφέρει πληροφορίες και όχι στον άνθρωπο που τις αποδέχεται. Η υπερπληροφόρηση δίνει την αίσθηση της ελευθερίας με περισσότερες επιλογές, αλλά δημιουργεί περισσότερο άγχος, αφού κάποιος βουλιάζει στις επιλογές αυτές και διστάζει να αποφασίσει για οτιδήποτε.

Είναι λοιπόν γεγονός ότι ο σύγχρονος άνθρωπος ζει στο βασίλειο της υπερπληροφόρησης πιασμένος στη μέγερή της. Για να απεγκλιωβιστεί χρειάζεται λίγη σοφία από τη σοφία των αρχαίων. Οι αρχαίοι μας πρόγονοι έλεγαν: «πολυγνωσίη νόον ου ποιεί». Και ο Γκαίτε έδινε τη συμβουλή: Auswalt und beschränkung = επιλογή και περιορισμός. Με την επιλογή και τον περιορισμό σε ορισμένα και ουσιαστικά πράγματα και με την αποφόρτιση πολλών και περιττών πληροφοριών, επέρχεται η απλοποίηση. Η αποταγή του περιττού. Η απλοποίηση είναι μια εφαρμογή αρχαίων πολιτισμών έδινε δυνατότητα για στοχασμό και εμβάθυνση, με επίτευξη ουσιαστικών στόχων και σκοπών στη ζωή με ελάχιστους περισπασμούς. Ο περιορισμός και το φιλτράρισμα των πληροφοριών είναι απαραίτητα και αναγκαία αν θέλει κανείς να εξαλείψει ή έστω να περιορίσει το άγχος της υπερπληροφόρησης, που μαζί μ' άλλα ποικίλα άγχη μάς κατακλύζουν και μας μαστίζουν.

Υπήρξαν ποτέ Ινδοευρωπαίοι;

Νίκος Γ. Παφύλλας

Επίτιμος Πρόεδρος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου του Εφετείου Πατρών

Πολλές μελέτες έγιναν και θεωρίες διατυπώθηκαν για την εμφάνιση, την αφετηρία, την ιστορική διαδρομή, την εγκατάσταση και τους απογόνους των Ινδοευρωπαίων. Όλες όμως κρίνονται λειψές στην διατύπωση, ανεπαρκείς στην θεμελίωση, ασθενικές στην αρχαιολογική απόδειξη. Άγνωστος ο χώρος εκκίνησης της πλημμυρίδας των Ινδοευρωπαίων. Άλλοι ισχυρίζονται ότι κοιτίδα τους είναι η Ινδία. Μερικοί πιστεύουν ότι αφετηρία τους είναι η Περσία. Για άλλους το ξεκίνημά τους τοποθετείται βορειότερα, στον Καύκασο. Κάποιοι γενέθλια γη τους τοποθετούν την περιοχή του Δον. Κανένας δεν προσδιορίζει χρονικά την εκστρατεία τους, ούτε τους λόγους, που την επέβαλαν, ούτε τους τρόπους, που χρησιμοποιήθηκαν για να καταστεί επιτυχής. Η αρχαιολογική σκαπάνη, αδιάψευστος κήρυκας κάθε πολιτισμού, κάθε λαού και κάθε εποχής, δεν έφερε στο φως, για επιστημονικό έλεγχο, μέχρι σήμερα κανένα στοιχείο, κανένα τεκμήριο της καταγωγής, του πολιτισμού, της διαδρομής της μεγάλης, κατά τους ιστορικούς, μάζας των Ινδοευρωπαίων, που άφησαν την Ανατολή για να επανδρώσουν την Δύση και τον Βορρά.

Οι παραδόσεις και οι θρύλλοι είναι πραγματικότητες, που επέζησαν στην μνήμη των μεταγενεστέρων ανθρώπων, που μεταβιβάστηκαν από εκείνους στην εποχή των οποίων διαδραματίστηκαν, έστω αλλοιωμένες, ξεθωριασμένες ή παραποιημένες. Έχουν καταγραφεί σε μελέτες, αφηγήσεις και έργα αφηγητών, περιηγητών, φιλοσόφων ή ποιητών της εποχής ή μεταγενέστερης εποχής, ελάχιστα των οποίων έφτασαν στις μέρες μας, γιατί το σύνολο το αφάνισε η πύρινη θλαίλαπα της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, του φανατισμού και της ανθρωπίνης εμπάθειας, ενώ άλλες πηγές γνώσης είναι ερμητικά φυλακισμένες στις απρόσιτες βιβλιοθήκες ισχυρών θρησκευτικών κέντρων.

Από όσες πηγές γνώσης διαθέτει σήμερα η ελεύθερη επιστήμη, γιατί δυστυχώς υπάρχει και επιστήμη στρατευμένη σε πανίσχυρα Κέντρα οικονομικών συμφερόντων ή φυλετικών προσανατολισμών ή ιδεολογικών τάσεων, γίνεται αποδεκτό, κυρίως με την αδιάψευστη συνδρομή της ανθρωπολογίας και της αρχαιολογικής σκαπάνης, ότι ο Αιγαίος χώρος, τα νησιά του Αιγαίου, τα Μικρασιατικά παράλια και η Κρήτη ή Αερία ή Αρία, όπως τότε την αποκαλούσαν, υπήρξε ή μήτρα και τροφός λαού με σεβαστή νόση και περισσή γνώση, που ανέπτυξαν αξιόλογο πολιτισμό από την

παλαιολιθική, την νεολιθική εποχή, την εποχή του χαλκού, την παλαιοναυτοκρατορική, την νεοανατολική εποχή της Κρήτης, την Μινωική εποχή, την περίοδο του Μυκηνναϊκού πολιτισμού.

Μία χιλιετία νωρίτερα από την έκρηξη της πνευματικής και καλλιτεχνικής ακμής της Μινωικής Κρήτης και των Μυκηνών αναπτύχθηκε στην Θεσσαλία, στην Πελοπόννησο, στην Λευκάδα, στην Κέρκυρα και τα νησιά του Αιγαίου ένας πολιτισμός Πελασγικός, Ελληνικός, γηγενής, ανώτερος από τους πολιτισμούς της εποχής του, που αναπτύχθηκαν στην Μεσοποταμία και την Ανατολή. Τα αρχαιολογικά ευρήματα του Διμνιού του Βόλλου, της Λέρνας, Θερμής της Λέσβου, Ποιλόχνης Λήμνου, Οτζοκί Μεγαλιόπολης και Σέσκλιου, 6500 χρόνια π.χ. είναι αψευδείς μάρτυρες αυτής της ιστορικής αλήθειας.

Όλα τα μέχρι σήμερα αρχαιολογικά ευρήματα, που η αρχαιολογική σκαπάνη προσκόμισε στην κλινική επιστημονική έρευνα συνηγορούν ότι στον Ελλαδικό χώρο (Θεσσαλία, Μακεδονία, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησο, νησιωτική Ελλάδα, Κρήτη και Μικρά Ασία) ζούσε ένας ενιαίος λαός, εύρωστος, ευφυής, δημιουργικός, τολμηρός, με έφεση στις περιπλανήσεις και στις ναυτικές περιπέτειες, με ανείπωτη ορμή πολλαπλασιασμού, που η πρώτη αντιγωνμία και σύγκρουση με τους συγγενείς τοπάρχες τον ωθούσε κατά ομάδες σεβαστές σε αναζήτηση νέας πατρίδας σε μακρινές από την γενέτειρα περιοχές. Εκεί οργάνωνε την ζωή του σε νέες καλύτερες ββάσεις και για κάποια χρονική περίοδο διατηρούσε επαφές με την γενέτειρα. Μετά η απόσταση και ο χρόνος έφερναν την λήθη. Ο μεγάλος κορμός αυτού του λαού είναι οι Πελασγοί. Είναι η πιθανότερη άποψη παλαιοντολογίας, αρχαιολογίας, ιστορικών μαρτυριών και καταθέσεων σπουδαίων συγγραφέων, χρονολογίων, περιηγητών και μελετητών της εποχής και της μεταγενέστερης περιόδου. Αυτοί χωρίστηκαν σε διάφορα τμήματα και έλαβαν διαφορετικές ονομασίες, Αχαιοί, Δωριείς, Αιολείς, Αρκάδες, Λύκιοι, Λέλλεγες κ.λπ. Οι ονομασίες αυτές πιθανόν να προήλθαν από τους αρχηγούς των διαφόρων τμημάτων, στα οποία αρχικά διασπάστηκαν. Πελασγοί φαίνεται ότι ήταν και εκείνοι, που εκστράτευσαν 3 φορές τουλάχιστον με τον Διόνυσο και μερικές με τον Ηρακλή στην περιοχή της Ασίας, την Περσία και τις Ινδίες. Διόνυσος ίσως ήταν ο γενικός τίτλος του Αρχηγού τους. Όσοι εγκαταστάθηκαν στις Ινδίες φαίνεται ότι αντιμετώ-

πισαν περισσότερα περίπλοκα προβλήματα με τους ντόπιους. Σπέρματα για αυτό συναντάμε και στην ΜΑΧΑΜΠΑΡΑΤΑ, το έξοχο έπος της Αρχαίας Ινδικής ποίησης, εφάμιλλο με την Ιλιάδα που, γραμμένη από τον Βυάσα, μερικές εκατονταετηρίδες π.χ., περιγράφει την ζωή, τα κατορθώματα, τα ήθη και τα έθιμα των ανθρώπων της 6ης π.χ. χιλιετηρίδας και την ολέθρια και καταλυτική μάχη της ΚΟΥΡΟΥΚΣΕΤΡΑΣ, με τον ασύλληπτο αριθμό των νεκρών του 1.300.000.000. Σε αυτή την ανείπωτη σφαγή φαίνεται ότι πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν ή υπήρξαν μια από τις αιτίες της σύγκρουσης, συμμαχητές με την παράταξη των αδικημένων «ΠΑΝΤΑΒΑ», εναντίον της καταδυναστεύουσας παράταξης των «ΜΑΟΥΡΑΒΑ» οι απόγονοι των πρώτων αποίκων Πελασγών. Η παράταξη των «Παντάβα» με βασιλιά τον σοφό και δίκαιο Γιουντισίρα και ακλόνητη ψυχή και ακαταδάμαστη δύναμη τον ακατανίκητο Άρτζουνα, αδελφό του βασιλιά Γιουντισίρα και την συνδρομή και την συμπαράσταση του Θεϊκού Κρίσνα και η παράταξη των «Μαουράβα» με βασιλιά τον τυφλό Ντριπράστρα και ουσιαστικό αρχηγό τον Ικανό, αδίστακτο, εγωπαθή, χωρίς ηθικές αρχές, υψόδοουλο γιό του Ντουριαντάνα, επέτυχαν τον αφανισμό των Ινδίων. Η ολοσχερής καταστροφή των Ινδίων, που περιγράφει με ενάργεια η ΜΑΧΑΜΠΑΡΑΤΑ, που συντελέστηκε με οπληκά συστήματα αδιανόητα για την εποχή εκείνη, που ξερνούσαν τον θάνατο και συγκλόνιζαν γη και πλανήτες, κατά την σχετική περιγραφή, εμπόδιζε σε περισσή αμνηχανία και περίσκεψη, για την τεχνολογική πρόοδο της ανθρωπίνης εποχής, ίσως υπήρξε η αιτία της απόφασης των απογόνων των Πελασγών, που ζούσαν στην Ινδία και σώθηκαν από την αφανιστική εμφύλια σύγκρουση και διατηρούσαν στο βάθος της μνήμης τους την ανάμνηση της γενέτειρας των προγόνων τους, να επιστρέψουν, με νοσταλγική χαρά, στην γενέτειρα των προγόνων τους. Ίσως αυτή να είναι η Ινδοευρωπαϊκή επέλαση, που οι Ιστορικοί, από έλλειψη αποδείξεων, ή ηθελημένα εξυπηρετώντας δόλιες σκοπιμότητες, παραχάραξαν. Δεν είναι η πρώτη φορά, που η ιστορία διαστρεβλώνεται. Και σήμερα σε καθημερινή βάση παραποιείται. Άλλωστε η ιστορία πάντοτε γράφεται από τους νικητές, κατά τις θελήσεις τους.

Ο Traveaux de Robert P. Charles σημειώνει ότι από έρευνες πάνω σε 42 σκελετικά ευρήματα αποκαλύπτεται ότι στην αρχή της 3ης χιλιετίας π.χ. φθάνει στην Βόρεια Χαναάν πλη-

θυσμός, που προέρχεται από την Βόρειο Κυλικία και από την Ελλάδα. Η Παλαιστίνη έλαβε το όνομα της από τους Πελασγούς κατοίκους της, τους οποίους οι αρχαίοι Έλληνες αποκαλούσαν, με μεγάλη παραφθορά Φιλισταίους, ενώ οι γείτονές τους, τους αποκαλούσαν με το πραγματικό τους όνομα Πελαστού ή Παλεστίμ.

Οι Κάρες, οι Λέλεγες και οι Λύκιοι από πολλούς αρχαίους ιστορικούς συγγραφείς θεωρούνται άποικοι Κρητικής προέλευσης. Οι Χετταίοι επίσης φέρονται ως ετεοί-Κρήτες. Μυρσίλος ονομαζόταν ο τελευταίος των Ηρακλειδών. Μυρσίλ και ο Βασιλιάς των Χετταίων γύρω στα 1300 π.χ.

Ο Ησίοδος και ο ποιητής Ασίου αναφέρουν ότι οι Πελασγοί ήταν αυτόχθονες. Τους ονομάζουν Προσέλληνες, γιατί ήταν τόσο αρχαίοι, ώστε προϋπήρξαν της σελήνης. Πελασγοί είχαν οικήσει και την νότια Ιταλία. Πελασγοί είναι και οι Τυρσηνοί ή Τυρρηνοί, που αναφέρονται και ως Ετρούσκοι, για τους οποίους υπάρχει και ο ισχυρισμός ότι ήταν Τρώες, αλλιώς και οι Τρώες ήταν τμήμα των Πελασγών.

Αρκετοί αρχαίοι συγγραφείς, όπως ο Ορφείας (Αργοναυτικά), ο Όμηρος (Ιλιάδα), ο Ηρόδοτος, ο Στράβων, ο Απολλοδώρος σημειώνουν ότι οι Σόλυμοι, που κατοικούσαν στα Σόλυμα όρη της Μικράς Ασίας και της Λυκίας, όπως και οι Λύκιοι αφετηρία είχαν την Κρήτη.

Ο Μενέθων μνημονεύει τους Σολυμίτες της Παλαιστίνης συγγενείς με τους Σολύμους και τους Άμμου, που έκτισαν και κατοίκησαν τα Σόλυμα, τα οποία ονομάστηκαν Ιεροσόλυμα τον 9ο μ.Χ. αιώνα, κατά την ομολογία του Φλάβιου Ιώσηπου, Ιουδαίου ιστορικού και Ρωμαίου πολίτη. Εκεί ανήγειραν και τον ναό του Σολυμίου Διός, στον χώρο του οποίου αργότερα οι Ιουδαίοι οικοδόμησαν τον ναό του Σολομώντος.

Η παραχάραξη των ιστορικών γεγονότων είναι σκόπιμη και επιμελημένη. Ιστορείται από ορισμένους εξωνημένους ιστορικούς ότι ο Κάδμος και ο Δαναός ήλθαν στην Ελλάδα από την Αίγυπτο, δεν διευκρινίζεται όμως ότι ο Κάδμος, ο Αίγυπτος και ο Δαναός ήταν απόγονοι της Αργίας Ιούς, που αποίκισαν στην Ελληνική Φοινίκη. Ήταν Έλληνες της διασποράς, κατά την σημερινή ορολογία, και επέστρεψαν στην πατρίδα από βαρύ νόστο ή προς διεκδίκηση κληρονομικών ή δυναστικών δικαιωμάτων. Αυτή η επιστροφή παρουσιάζεται από ιστορικούς αργυρόντητους ή στρατευμένους σε πολιτικές ή φυλετικές σκοπιμότητες, ως καταγωγή των Ελλήνων από την μαύρη φυλή της Αφρικής. Θαυμάσια ιστορική ακρίβεια. Κατεδαφίζει κάθε ιστορική ευπιστία. Αφουδαώνει την ιστορική πραγματικότητα. Γελοιοποιεί την ιστορική γνώση. Αβασάνιστα διατυπώθηκαν πολλές θεωρίες για την καταγωγή των Ελλήνων, που υφαίνονται γύρω από Εθνικές, φυλετικές, θρησκευτικές ή άλλου

στόχου σκοπιμότητες. Πιθανότητα μεγάλη, που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας είναι ότι οι Έλληνες είναι απόγονοι των Πελασγών, του αρχαιότερου λαού της γης, που αποίκισαν όλες τις γωνιές του πλανήτη, Λυκία, Καρία, Περσία, Ινδία, Παλαιστίνη, Αφρική (Αργοναυτική εκστρατεία, γράφεται από ιστορικούς ότι η φυλή ΝΤΑΓΚΟΝ της Αφρικής είναι απόγονοι των Αργοναυτών), Ιρλανδία, (η φυλή των ΤΟΥΩΘ ΝΤΕ ΝΤΑΝΑΝ, πολλοί ιστορικοί ισχυρίζονται ότι είναι το όνομα Δαναοί), την Ιαπωνία, όπου οι λευκοί ΑΪΝΟΥ θεωρούνται απόγονοι Πελασγών. Εικάζεται ότι οι Πελασγοί έφτασαν και στην μακρινή Νότια Αμερική. Απόδειξη τρανή τα ευρήματα του Αμαζονίου ποταμού, που έφερε στο φως ο Γερμανός ερευνητής ΧΟΝΟΠΕ, ο οποίος με ανασκαφές στις όχθες του Αμαζονίου ανακάλυψε επιγραφές με γραμμικό Κρητικό αλφάβητο και αντίγραφο του δίσκου της Φαιστού. Πελασγοί είχαν αποικήσει και το νησί του Ινδικού Ωκεανού Πανχαία, όπου εφάρμοσαν στην διοίκησή του και το σύστημα της κοινωκτημοσύνης.

Ο Διονύσιος ο Αλικαρνασείος ισχυρίζεται ότι η Ετρούσκοι είναι Ελληνικό φύλο, οι οποίοι μέσω της Ηπείρου, όπου ίδρυσαν το Μαντείο της Δωδώνης, διεκπεραιώθηκαν στην σημερινή Αγκώνα της Ιταλίας, όπου έστησαν την πρώτη τους εγκατάσταση και στην συνέχεια μετοίκησαν στην Τυρηνία.

Από τα μορφολογικά χαρακτηριστικά, που χρησιμοποιούσε στην αρχή η επιστήμη για την διακρίβωση του βαθμού συγγενείας, που χαρακτηρίζει τις ανθρώπινες ομάδες, πέρασε στην έρευνα των ομάδων αίματος, στην συνέχεια στην έρευνα των πρωτεϊνικών και ενζυμικών παραλλήλων και πιο πέρα των γονιδίων του συστήματος ιστοσυμβατότητας. Σήμερα ακολουθείται η μέθοδος των μοριακών γενετικών δεικτών. Έτσι δίδονται αμύχτες απαντήσεις στην γενετική ανθρώπινη ποικιλομορφία. Ξεδιπλώνεται επιστημονικά και αναντίρρητα η ταυτότητα προέλευσης, καταγωγής, διαδρομής των ανθρώπινων μαζών. Οι θεωρίες για την καταγωγή των λαών, που η μια διαδεχόταν την άλλη και αποτελούσαν τροφή και πολιτικής και εθνικής προπαγάνδας θα σιγήσουν οριστικά. Ο καθηγητής Βιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Τριανταφυλλίδης από πολλή χρόνια διενεργεί επισταμένη έρευνα σε πρόγραμμα μελέτης γενετικής σύστασης των κατοίκων της Ελλάδας. Οι Έλληνες μετέφεραν το DNA και κατά συνέπεια και τον πολιτισμό τους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Κατά 75-80% του βασικού γενετικού υλικού των Ελλήνων (του σημερινού μιτοχονδριακού DNA) των Ελλήνων έχει παλαιολιθική προέλευση και ανάγεται σε 50.000 μέχρι 9.000 χρόνια από σήμερα, το δε υπόλοιπο 20-25% του DNA των Ελλήνων "κατάγεται" από την Εγγύς Ανατολή και φαίνεται ότι δημιουργήθηκε πριν

από 9.000 χρόνια από σήμερα. Ανάλογες μελέτες διενεργούνται και από τον Γεώργιο Σταματογιαννόπουλο, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον του Σιάτλ Η έρευνα έχει αφετηρία το 2004 και εντοπίζεται σε ανάλυση γενετικού υλικού από οστά και δόντια για την εξακρίβωση της καταγωγής των Μινωϊτών και Μυκηναίων. Η μέχρι τώρα έρευνα 50 Μινωϊτών και 30 Μυκηναίων αποδεικνύει ότι στο χώρο της Μεσογείου οι Έλληνες ζούσαν τουλάχιστο από το 2900 π. χ., μια χιλιετηρίδα περισσότερο από όσο πίστευαν μέχρι σήμερα οι αρχαιολόγοι. Η επιστημονική έρευνα συνεχίζεται και για άλλους κλάδους Ελλήνων, Ίωνες, Αχαιοί, Δωριείς, Μακεδόνες, κ.α.

Ο Αντώνιος Καψής, ακαδημαϊκός, φωτεινός νους και ελεύθερο επιστημονικό πνεύμα, ευθαρσώς από το 1976 έχει εκφράσει την βεβαιότητα ότι δεν υπήρξαν ποτέ Ινδοευρωπαίοι και ότι οι Έλληνες είναι οι ίδιοι γηγενείς Πελασγοί. Αρίοι ονομαστήκαν τμήματα των Πελασγών, που αποίκισαν την Περσία, τις Ινδίες και διατήρησαν αυτό το όνομα σε ανάμνηση και τιμή της πατρίδας τους Αερίας ή Αρίας ή Κρήτης.

Τα χωρίς επιστημονική συνείδηση πληρωμένα όργανα παραχάραξης και κατασκευασμένης της Ελληνικής ιστορίας, για εξυπηρέτηση ποικίλων σκοπών των πατρώνων τους, δεν δίστασαν να διατυπώσουν και τούτο το κολλοσσιαίο και αυταπόδεικτο ψεύδος, ότι ο Αριστοτέλης τους στοχασμούς και τις ιδέες του, που περιγράφονται στο ωκεάνιο και ασύγκριτο έργο του, τους δανείστηκε από την Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη. Αυτό το χυδαιότατο και ασύστολο ψεύδος ανασκευάστηκε με συντριπτικά επιχειρήματα από την Αμερικανοεβραία καθηγήτρια Κλασικών Σπουδών Μαίρη Λέφκοβιτς, επιστήμονα με ακέραιη επιστημονική σκέψη, με σεβασμό στην αλήθεια, αδούλωτη σε ιδεολογικές δεσμεύσεις ή φυλετικές σκοπιμότητες, που αποδεικνύει με αδιάσειστα στοιχεία ότι την εποχή του Αριστοτέλη δεν υπήρχε η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας. Αυτή δημιουργήθηκε από τον Πτολεμαίο τον Σωτήρα, που βασίλευσε μετά τον θάνατο του Αριστοτέλη. Η ασέβεια στην αλήθεια, το μίσος και η εμπάθεια στην ελληνική ιστορία σε όλο της το μεγαλείο./ Γι' αυτό και ο ποιητής αναφωνεί: "μόνο μια όκρα της αλήθειας να σηκώσω, να ρίξω λίγο φως στη πληστογραφημένη μας ζωή".

ΠΗΓΕΣ:

- 1) *Αργοναυτικά ΟΡΦΕΑ*
- 2) *Αργοναυτικά Απολλωνίου Ροδίου*
- 3) *Ιλιάδα*
- 4) *Ρίζες του Ελληνισμού*
- 5) *Απαγορευμένη Ιστορία.*
- 6) *Μαχαμπαράτα.*

Αγώνες των Οθύμπιων για την ελευθερία

Μιχαήλ Διασίδης
Επίτιμος Συμβουλευσιολόγος

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 έγραψε ο μέγας ιστορικός του Ελληνικού Έθνους Κων/νος Παπαρρηγόπουλος και ένας από τους μεγαλύτερους πνευματικούς άνδρες της Νεωτέρας Ελλάδος, ότι "δεν παρήχθη εκ τύχης, ουδέ υπήρξεν δημιούργημα πρόχειρον ανθρώπων τινών, αλλ'αποτέλεσμα αναπόδραστον όλων των προηγουμένων περιστάσεων, πόθων και ενεργειών του Έθνους". Ο δε μεγάλος επίσης ιστορικός της Ελληνικής Επανάστασης Διονύσιος Κόκκινος έγραψε, "ότι η Ελληνική Επανάσταση του 1821 υπήρξε αποτέλεσμα ωριμότητας, μακράς καλλιέργειας της Εθνικής συνειδήσεως εκ της ίδιας ζωτικότητας και της ηθικής απεροχής του υποδοιλωθέντος έθνους απέναντι του ξένου δεσπότη του". Πράγματι ο ελληνικός αγώνας ήταν προϊόν της ιστορικής συνειδήσεως του Έλληνα και της άσβεστης φλόγας και του διακαούς πόθου του για την απόκτηση της τόσο πολυτιμής ελληνικής ελευθερίας. Η Ελληνική επανάσταση ήταν έργο καθαρά ελληνικό, στηρίχθηκε στις ίδιες δυνάμεις του Ελληνικού Έθνους και όχι στις δυνάμεις ξένων κρατών, ούτε ήταν ευτυχής συγκυρία άλλων άσχετων γεγονότων. Ήταν αγώνας για την απόκτηση της πολυτιμής ελευθερίας και της ανεξαρτησίας και πολιτικής υπόστασης του Ελληνικού Έθνους και όχι επανάσταση ταξική εναντίον των γαιοκτημόνων, των κοτζαμπάσηδων και των πηλοσίων, όπως υποστήριξαν κάποιοι.

Η ελληνική επανάσταση ήταν επανάσταση καθαρά εθνική με συμμετοχή όλων των τάξεων για την απόκτηση της ελευθερίας και ανεξαρτησίας. Ήταν έργο και αποτέλεσμα ηρωισμού, αυτοθυσίας και αγάπης για την Πατρίδα και την Ελευθερία. Αποκτήθηκε μόνο με τους αγώνες και τις θυσίες των ενδόξων προγόνων μας. Η Ελληνική ελευθερία, όπως πολύ σοφά έψαλλε με την ασύγκριτη μούσα του ο Σολωμός, "εβγήκε από τα κόκαλα των Ελλήνων τα ιερά".

Πράγματι την ελευθερία απέκτησαν οι προγονοί μας αγωνιζόμενοι μόνοι κατά πολυάριθμοι και καλά οργανωμένου εχθρού με πενιχρά εφόδια και πολεμικά μέσα, με μόνους συμμάχους και βοηθούς

τον αγαθό Θεό και τον ιερό πόθο και τον μέχρι παραφροσύνης ενθουσιασμό τους για την απόκτηση της ελευθερίας. Το τόλμημά τους, λαμβανομένων υπόψη των πενιχρών δυνάμεων τους και της αποτυχίας των προγενεστέρων κινήματων και της εχθρικής στάσεως της Ιεράς Συμμαχίας, ήταν δυνατόν να εκληφθεί ως καθαρή παραφροσύνη. Γι αυτό και στην αρχή ο φιλογερός πατριώτης και διαπρεπής σοφός και διδάσκαλος του Γένους Ανθίμος Γαζής, έχοντας πικρή πείρα από τις αποτυχίες του παρελθόντος, και με τον δισταγμό που διαπνέει τους πνευματικούς ανθρώπους μπροστά στη δράση και τα μεγάλα τολμήματα, αρνήθηκε, όταν στη Βιέννη του εζήτησε ο Σκουφάς να μυηθεί στη Φιλική Εταιρεία. Επίσης κι ο Καποδίστριας γνωρίζοντας καλά τις ρωσικές προθέσεις και εν γένει τις εχθρικές διαθέσεις της Ιεράς Συμμαχίας και των ισχυρών της Ευρώπης, αρνήθηκε να αναλάβει την αρχηγία του αγώνα όταν του έγινε η σχετική πρόταση από το φιλικό Ξάνθο. Ακόμη κατά τις νεώτερες απόψεις, ο φόβος της αποτυχίας και ο κίνδυνος τον οποίο θα διέτρεχε ο Ελληνισμός, ήταν τα κίνητρα τα οποία ώθησαν το Δημ. Οικονόμο να καταδώσει το Ρήγα και τους συντρόφους του και όχι ταπεινά και ευτελή ελπίδια. Γι'αυτό και το κατόρθωμα των προγόνων μας προβάλλει σαν κάτι το ασύλληπτο και το καταπληκτικό και σαν τέτοιο θα προκαλεί παντοτινό θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη όλων των μεταγενεστέρων γενεών και θα αποτελέσει μία από τις πιο μεγαλειώδεις περιόδους της τρικυμιώδους ελληνικής ιστορίας και ένα από τα πιο συγκλονιστικά επεισόγια της παγκόσμιας ιστορίας.

Οι πρόγονοί μας του 1821 με τον απaráμιλλο ηρωισμό τους, την αυταπάρνησή τους, την αυτοθυσία, την ακλόνητη πίστη τους στο δίκαιο του αγώνα τους, όπου κατά τον Κολλοκοτρώνη ο ίδιος ο Θεός υπέγραψε για την απελευθέρωση της Ελλάδος, επέτυχαν αυτό που στην αρχή από τους λογικούς εθεωρείτο αληθινή παραφροσύνη. Και πραγματικά το ξεσπάσμα εκείνο των ραγιάδων χωρίς έξωθεν βοήθεια αποτελούσε παραφροσύνη, παραφροσύνη όμως σωστική και ευλογημένη. Παραφροσύνη η

οποία οδήγησε τους ηρωικούς αγωνιστές της Επανάστασης στη νίκη και την ελευθερία και το προαιώνιο όνειρο των ραγιάδων έγινε πραγματικότητα.

Στον ηρωικό αγώνα αλλή και καθ'όλη τη διάρκεια της μακράς δουλείας αθηναίων και μόνος παραστάτης και πραγματική κιβωτός του Ελληνικού Έθνους στάθηκε η Εκκλησία. Χωρίς την Εκκλησία και την πολυτιμη συνδρομή του κλήρου δεν θα ήταν δυνατόν να αντέξει το Γένος στην σκληρή και απάνθρωπη τυραννία του ασιάτη κατακτητή. Η Εκκλησία με τις πολλές επισκοπές που διετηρούσε, στην Περίαι π.χ. υπήρχαν τρεις Επισκοπές, δημιούργησε απαραβίαστα άσυλα, όπου μπορούσαν να συντηρούνται και ν'αναπτύσσονται δυνάμεις εθνικές. Η πνευματική και εθνική αναγέννηση, γράφει ο Διονύσιος Κόκκινος, "έγινε κατά μέγα μέρος δια των κληρικών". Αυτοί ήταν οι πιο μορφωμένοι, και στις χειρότερες περιόδους υπήρξαν οι μόνοι. Οι ιερείς οι οποίοι ζούσαν με το λαό, υπό τις ίδιες με αυτόν συνθήκες και δεν διέφεραν σχεδόν από τους λαϊκούς, παρά μόνον στην περιβολή, ήταν ο ενωτικός κρίκος του λαού και της Εκκλησίας. Στα χρόνια της σκληρής σκλαβιάς, στα χρόνια τα μαύρα και τα σκοτεινά, στα χρόνια του φόβου και του τρόμου, στα χρόνια της εθνικής συμφοράς και του ολέθρου στο πλευρό του ραγιά βρέθηκε η Εκκλησία. Οι θυσιάσθεντες δε χάριν του Εθνικού καθήκοντος κληρικοί, σε όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας και κατά την διάρκεια του Αγώνα, αποτελούν ηρωική λεγεώνα. Οι Έλληνες κληρικοί πρωτοστάτησαν πάντοτε στους αγώνες του Έθνους και πάντοτε βρέθηκαν πρώτοι στις επάλξεις της Ελληνικής ελευθερίας. Γι αυτό το Ελληνικό Έθνος είναι στερρώς συνδεδεμένο με την Εκκλησία και ο ελληνικός λαός επιδεικνύει μεγάλο σεβασμό προς την Εκκλησία και τους κληρικούς και είναι εξαιρετικά θεοσεβής και φιλόθρησκος. Θρησκεία και Πατρίδα για τους Έλληνες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες και τα πολυτιμώτερα αγαθά. "Για του Χριστού την πίστη την αγία και της Πατρίδος την ελευθερία" αγωνίζονταν οι πρόγονοί μας. Προξενεί σε μας μεγάλη εντύπωση η βαθιά και ακλόνητη πίστη των

αγωνιστών στο Θεό. Καμία άλλη εκκλησία επί της γης έχει να παρουσιάσει τόσους ήρωες και μάρτυρες υπέρ της ελευθερίας της πατρίδας, όσους η Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία. Τα ονόματα των μαρτύρων και ηρώων αυτών Ελλήνων κληρικών θα παραμένουν εσαεί φωτεινά σύμβολα του Έθνους και οι αγώνες και οι θυσίες τους αιώνια και πολυτίμητα διδάγματα για τις επερχόμενες γενιές.

Χάρis λοιπόν στο υψηλό εθνικό φρόνημα των προγόνων μας, την αγωνιστικότητα και τον απaráμιλλο ηρωισμό, τη πολυτίμη συνδρομή και ενίσχυση της Εκκλησίας και την καθολικότητα της εξεγέρσεως, αποτινάχθηκε ο βαρύς ζυγός και μετά από αιώνες σκληρής και απάνθρωπης δουλείας το Ελληνικό Έθνος απέκτησε την πολιτική αυτού υπόσταση και ανεξαρτησία. Το ιδιαίτερο δε χαρακτηριστικό της Επανάστασεως του 21, σε αντίθεση προς τα προγενέστερα κινήματα και ο αποφασιστικός παράγων της επιτυχίας, ήταν η καθολικότητα της εξέγερσης και η συμμετοχή στον αγώνα ολοκληρού του Ελληνικού Έθνους, οδιακρίτως τάξεων. Σ'αυτό βέβαια συνετέλεσε σημαντικά η πραγματικά εθνοσωτήρια Φιλική Εταιρεία, η οποία με μυστικότητα και κατά τρόπο αριστοτεχνικό προπαρασκεύασε και προετοίμασε τον αγώνα. Διότι όπως είναι γνωστό προ της Επανάστασεως του 1821 έγιναν πλείστα επαναστατικά κινήματα, δυστυχώς χωρίς επιτυχία, και ουδέποτε οι Έλληνες κατά την μακρά δουλεία, έπαυσαν αγωνιζόμενοι για την απόκτηση της ελευθερίας τους. Οι Έλληνες όπως διεκήρυξε ο Αριστοτέλης είναι γένος "φύσει ελεύθερον" μη δυνάμενο να ζήσει υπό καθεστώς δουλείας και είχε απόλυτο δικαίο ο σοφός Σταγειρίτης, επαληθεύμενο τούτο από τους μακραίωνες αγώνες του Ελληνικού Έθνους υπέρ της ελευθερίας.

Από τις πρώτες στιγμές της υποδούλωσης υπήρξαν Έλληνες τολημροί, υπερήφανοι και γενναίοι, οι οποίοι, μη δυνάμενοι να ανεχθούν τη δουλεία, τη στέρση της περιουσίας τους, τις αυθαιρεσίες του κατακτητή και τις ταπεινώσεις του ραγιά, άρπαζαν τα όπλα και ανέβαιναν στα βουνά και οργανώνονταν σε αξιόλογα πολεμικά σώματα, πολεμώντας συνεχώς τους Τούρκους και προστατεύοντας τους αδικουμένους. Λόγω της ελλείψεως τροφών στα όρη, κατέβαιναν συχνά απ'τα ορεινά ορμητήριά τους στις πεδιάδες και λήστευαν τους Τούρκους, γι αυτό και οι Τούρκοι για να τους δυσφημήσουν τους ονόμασαν "κλέφτες", ενώ επρόκειτο περί ανδρείων επαναστατών και μεγάλων πατριωτών. Ο Κολλοκοτρώνης ωραιότατα διδει την εξήγηση "Το Κλέφτες εβγήκε από

την εξουσία". Ζώντες στα βουνά και μαχόμενοι πάντοτε κατά των Τούρκων και των στρατιωτικών σωμάτων, τα οποία στέλνονταν για καταδίωξη τους εξελίχθηκαν σε ικανότατους πολεμιστές, περιφρονούσαν τον θάνατο και όταν απειχαιρέτωντο έλεγαν "καλό μοήύβι". Με τους συνεχείς δε αγώνες τους εδημιούργησαν τη μόνιμη επανάσταση των βουνών και τον μόνιμο ανυπότακτο στρατό του υπόδουλου έθνους εντός του Τουρκικού κράτους. Η έννοια της ζωής γι αυτούς ήταν ταυτόσημη προς το διαρκή ένοπλο αγώνα, τον οποίο δεν διέκοπταν παρά μόνον ο θάνατος κατά τη μάχη ή η θανατική εκτέλεση αν συνελαμβάνοντο. Ήσαν άνδρες φιλελεύθεροι με αδούλωτη ψυχή, ανυπότακτοι, μεγάλης αντοχής και με εξαιρετικές ικανότητες, προέρχονταν δε κυρίως από την ύπαιθρο και ειδικώτερα από τις ορεινές περιοχές. Ήσαν άνθρωποι ισχυρής Εθνικής συνειδήσεως, και όπως ανεφέρθηκε, ακμαίου εθνικού φρονήματος, ώστε κατά την μακρά δουλεία ουδέποτε κλέφτης αλληλοπίστησε. Αγωνίζονταν δε όχι μόνον για την διαφύλαξη της ζωής αυτών των ίδιων και την προστασία των ραγιάδων, αλλά με απώτερο σκοπό την απελευθέρωση της πατρίδος. Γι αυτό και σε όλα τα προεπαναστατικά κινήματα υπήρξαν οι πρώτοι μαχητές.

Το Τουρκικό κράτος μη μπορώντας να καθυποτάξει τους γενναίους αυτούς μαχητές αναγκάσθηκε επί Σουλειμάν του Μεγαλοπρεπούς να συνθηκολογήσει με τους ισχυρότερους εξ αυτών και σε πολλούς ανατέθηκε η τήρηση της δημόσιας ασφάλειας και η φρούρηση ορισμένων επαρχιών. Έτσι δημιουργήθηκαν οι αρματολοί και τα αρματολίκια, από τον Αζό μέχρι και τον Ισθμό. Στην Πιερία δημιουργήθηκαν δύο αρματολίκια, οι Μηλίες και ο Όλυμπος. Η δημιουργία των αρματολών ήταν η πρώτη μεγάλη επιτυχία της πολιτικής δυνάμεως του Έθνους, γράφει ο ιστορικός της Επανάστασεως Διονύσιος Κόκκινος. Πολεμιστές προερχόμενοι από τα σώματα των κλεφτών μεταβλήθηκαν σε φύλακες των επαρχιών. Το Έθνος απέκτησε κατ'αυτό τον τρόπο νόμιμους υπερασπιστές. Οι αρματολοί βρισκονταν σε διαρκή επαφή με τους δημογέροντες και τον ελληνικό λαό, από τον οποίο και πληρώνονταν. Έγιναν προστάτες των Χριστιανών και κατόρθωσαν να περιορίζουν τις τουρκικές αυθαιρεσίες. Έτσι δημιουργήθηκαν τότε γενεές αρματολών, οικογένειες στρατιωτικές, ένας κόσμος ολόκληρος πολεμιστών. Με τη δημιουργία των αρματολών ούτε όλοι οι κλέφτες συνθηκολόγησαν και υποτάχθηκαν, αλλ'ούτε όλοι οι αρματολοί παρέμειναν πιστοί στην Τουρκική κυβέρνηση. Συχνά

αρματολοί και κλέφτες, ενούμενοι, προέβαιναν σε εκθροπραξίες κατά του Τούρκων, επιηρόσθητα οι αρματολοί με τους κλέφτες έλαβαν μέρος σε όλα τα προεπαναστατικά κινήματα του Έθνους.

Από όλες τις περιοχές της Μακεδονίας, όπως προκύπτει από τα τουρκικά έγγραφα της εποχής, ο Όλυμπος, τα Πιέρια και το Βέρμιο προηγούνται στην κλεφτουριά και τον αρματολισμό. Τούτο οφειλόταν αφ'ένός μεν στον πολεμικό χαρακτήρα των κατοίκων των περιοχών αυτών και εν γένει των ορειβίων Μακεδόνων, αφ'ετέρου δε στη σύσταση του εδάφους, διότι οι συνεχόμενες οροσειρές με τις ανωμαλίες του εδάφους και την πυκνή δασική βλάστηση υπήρξαν ανέκαθεν τα κατάλληλα καταφύγια και ορμητήρια, στα οποία ήταν δύσκολη η δίωξη των κλεφτών. Κατά την περίοδο από του έτους 1660 έως το έτος 1700 στα Πιέρια και το Βέρμιο, ακολουθώντας το παράδειγμα του ονομαστού αρχικλέφτη Μειντάνη, δρουν οι αρχικλέφτες Περδικάρης, Ποιύζος ή καπετάν Καλιόγηρος, Παναγιώτης Γράψας, καπετάν Μπαλαμπασάνης και ο Ανδρέας Σερμπέτης, οι οποίοι αναστατώνουν κυριολεκτικά την τουρκική διοίκηση και με τα ηρωικά κατορθώματά τους συγκινούν τις καρδιές των σκλαβωμένων Ελλήνων. Κατά την ίδια εποχή, λόγω των πολλών υπερβασιών της τουρκικής διοικήσεως, πολλοί κάτοικοι του χωριού Μηλιά, εγκατέλειψαν το χωριό τους και τράπηκαν ομαδικά στα όρη, πυκνώνσαντες τις τάξεις των κλεφτών. Οι Τούρκοι εκδικούμενοι, διήρπασαν τα περιουσιακά αγαθά των κατοίκων και εκτόπισαν τις γυναίκες και τα παιδιά τους σε άλλες επαρχίες. Πολλή γρήγορα όμως αναγκάσθηκαν να δώσουν αμνηστία με την υπόσχεση ότι δεν θα ενοχλήσουν πλέον τους ηρωικούς κατοίκους της Μηλίας.

Ονομαστός αρχικλέφτης με πλούσια δράση στην περιοχή των Πιερίων ήταν ο Πάνος Ζήδρος, ο οποίος ήκμασε από το έτος 1720 μέχρι το έτος 1770. Ήταν από τους πλέον φημισμένους κλέφτες της Ελλάδος και έχαιρε μεγάλης εκτιμήσεως και υπολήψεως από τους καπεταναίους της Μακεδονίας. Καταπολέμησε δε ιδιαίτερα τους Τούρκους τιμαριούχους. Μέχρι των ημερών μας είναι γνωστό το τραγούδι του Ζήδρου. "Ο Ζήδρος κάμνει την χαράν, χαράν για τον υιό τουα Εκάλεσε την κλεφτουριάν, τα δώδεκα πρωτάτα. Τον Λάπαν δεν εκάλεσε, το μαύρον ψυχοπαίδι. Κι όλοι πηγαίνουν κέρασμα κριάρια με κουδούνιασ Κι ο Λάπας πάει ακάλλεστος με ζωντανόν αλάφι, Στ'ασήμ και στο μάλαμα και στο μαργαριτάρι. Κανένας δεν τον λόγιασεν από τους καλεσάδες. Η Ζίδραϊνα τον λόγιασεν από το παραθύρι, πάλε η

Αγώνες των Ολύμπιων για την ελευθερία

μαύρη Ζίδραϊνα, η μαύρη παραμάνα." Καλώς τον Λάπαν παύ'ρχεται μ'αλλάφι στολισμένον. Στρώστε του Λάπα στον οντάν, του Τρίψα στην κρεββάταν. Στρώστε και των παλληκαριών απ'όλα τα πρωτάτα"

Κατά την ατυχή επανάσταση κατά την διάρκεια του Β΄ Ρωσοτουρκικού πολέμου επί Αικατερίνης της Β΄ δηλ. κατά τα Ορλωφικά, ο Ζήδρος με τον Λάπα και τον Λάζο και τους λοιπούς κλέφτες του Ολύμπου και των Πιερίων, επανεστάτησαν και πολέμησαν γενναία κατά των Τούρκων, πήλν όμως καταδιώχθηκαν από τα πολυάριθμα Τουρκικά στρατεύματα, τα οποία είχαν πλημμυρίσει τη Μακεδονία από το φόβο γενικότερης εξέγερσης. Υπεχώρησαν και μαχόμενοι διαρκώς έφθασαν στο Αιτωλικό της Ακαρνανίας, ο Λάπας δε με το σώμα του κατέφυγε στον Αχελώο. Στο Αιτωλικό ο Ζήδρος με τον Λάζο πολιορκήθηκαν και αντιστάθηκαν σθεναρά επί τρίμηνο και παρά τις απώλειες τους και το πολυάριθμο του εχθρού δεν παρεδόθηκαν και συνέχισαν τον αγώνα. Τελικά προσβλήθηκαν από την επιδημία της ευλογιάς, κατόρθωσαν δε με τους εναπομείναντες άνδρες τους να σωθούν και με αρχηγό τον Πάνο Ζήδρο να επιστρέψουν στα ορμητήριά τους του Ολύμπου. Ο Πάνος Ζήδρος, όπως μας πληροφορεί ο Περραιβός, καθ'όλη την διάρκεια της ζωής του φύλαξε την επαρχία του ελεύθερη από τους Τούρκους. Πέθανε δε από φυσικό θάνατο, αφού άφησε το γιο του Φώτη διάδοχο στο σώμα του, ο οποίος όμως εστερείτο των πολεμικών αρετών του πατέρα του και ανέλαβε την αρχηγία ο Πάνος Τσάρας, πατέρας του περίφημου αρματολού Νικοτσάρα.

Ο Λάπας, τον οποίο αναφέρει το τραγούδι του Ζήδρου και για τον οποίο επίσης έγινε μνεία παραπάνω, καταγόταν από το Λιτόχωρο. Από μικρός κατατάχθηκε στο σώμα του Ζήδρου, ο οποίος εκτίμησε την ανδρεία και τις ικανότητες του και τον έκανε πρωτοπαλίκαρο του. Αργότερα σχημάτισε δικό του σώμα κληφτών μαζί με τον συνεργάτη του Τρίψα, τον οποίο επίσης αναφέρει το τραγούδι. Κατά την εξέγερση των Ελλήνων τη υποκινήσει των Ορλωφ, ο Λάπας κατέφυγε στον Ακροπόταμο δηλ.

τον Αχελώο, και επέδειξε τόση πολεμική δραστηριότητα, ώστε με σουλτανικό φερμάνι, διετάχθηκαν οι τουρκικές αρχές Ιωαννίνων και Τρικάλων να φέρουν τον Λάπα στην Κωνσταντινούπολη ζωντανό ή νεκρό. Ένας δυστυχώς φίλος του Λάπα Αλβανός, ο Σουλιεμάν Τζιαπάρη στο Μαργαρίτι, στο σπίτι του οποίου συχνά κατέφυγε ο Λάπας, παρέδωσε τον Λάπα και τον Τρίψα στα αποσπάσματα του Βαλή των Ιωαννίνων. Κατά το χρόνο δε που μεταφέρονταν δέσμιοι στην Κωνσταντινούπολη, ειδοποιήθηκε ο Γεώργιος Μπότσαρης κρυφά με σημείωμα του Λάπα. Αυτός με άλλους πέντε Σουλιώτες, επετέθηκαν κατά της τουρκικής συνοδείας μεταξύ Παραμυθιάς και Ιωαννίνων και κατά την επακολοιούθησασα συμπλοκή ο Τρίψας φονεύθηκε, ο δε Λάπας κατόρθωσε να διαφύγει. Ο Λάπας εντός ολίγου σχημάτισε νέο σώμα από 150 κλέφτες και άρχισε εκ νέου τους ηρωικούς αγώνες του κατά των τυράννων, κυκλωθείς δε σε μια μάχη νοτιοδυτικά των Γρεβενών, επεχείρησε να διασπάσει τον κλοιό, πήλν όμως κατά την έφοδο σκοτώθηκε και έμειναν διαδοχοί του στο σώμα οι Στουρνάρης, Βλαχοθόδωρος και Πηλιάσκας.

Άλλος ονομαστός αγωνιστής της Πιερίας υπήρξε ο Γκέκας, ο οποίος καταγόταν από το Λειβάδι και ήταν ένας από τα πρωτοπαλίκαρα του Πάνου Ζήδρου. Ήταν αρματολός της Κατερίνης, είχε δε και αξιόλογο δράση σαν κουρσάρος. Κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των ετών 1787-1790 εξώπηλσε ένα μεγάλο καράβι και ληπλήτησε στο Θερμαϊκό κόλπο τουρκικό σκάφος φορτωμένο με σιτάρι.

Κατόπιν του πειρατικού αυτού κατορθώματος οι Γάλλοι, οι οποίοι είχαν το θαλάσσιο εμπόριο και τις μεταφορές, απέστειλαν πολεμικό εναντίον του Γκέκα και αυτός αναγκάστηκε να πυρπολήσει το σκάφος του και να διαφύγει. Μετ'ού πολυ αιχμαλώτισε σκάφη τα οποία αφού εξώπηλσε, άρχισε πάλι τις πειρατείες του. Τελικά, λόγω της συνεχούς διώξεώς του από τους Γάλλους, εγκατέλειψε την θάλασσα και ανέβηκε στον Όλυμπο και τα Πιέρια, όπου και συνέχισε τη δράση του. Διεσώθηκε δε και τραγούδι του Γκέκα. "Ο Γκέκας εκατέβαινε μέσα στα δυό πλατάνια. Με τα πουλιά κουβέντιαζε και με τα χελιδόνια. τάχα πουλιά να ιατρευθώ τάχα πουλιά να γιάνω, κ.λ.π.". Ο Γκέκας ήταν από τους πιο γενναίους και ανδρείους αρματολούς, με φλογερά πατριωτικά αισθήματα και άφησε τις πιο λαμπρές αναμνήσεις, όπως γράφει ο Κασομούλης.

Άλλος διάσημος αγωνιστής της Πιερίας και ονομαστός και επιφανής αρχικλέφτης, του οποίου τα ηρωικά κατορθώματα και ο ένδοξος θάνατος συγκίνησαν βαθιά τις

καρδίες των υποδοούλων Ελλήνων, ήταν ο Νικοτσάρας, δηλαδή ο Νίκος Τσάρας, δευτερότοκος γιος του Πάνου Τσάρα, διαδόχου του Πάνου Ζήδρου. Ονομάστηκε δε Νικοτσάρας από τη συνθήεια, η οποία επικρατούσε τότε στις βόρειες περιοχές της Ελλάδος κα διεσώζεται μέχρι προ τινών ετών, κυρίως χάριν ευκολίας, προς συνένωση του κυρίου ονόματος με το επώνυμο.

Ο Νικοτσάρας, όπως μας τον χαρακτηρίζει ο ιστορικός της Επανάστασεως και αξιόλογος αγωνιστής, από την Μακεδονία καταγόμενος, Νικ. Κασομούλης, ο οποίος συμπολήμησε με άνδρες του Νικοτσάρα στην Πιερία κατά την επανάσταση, ήταν άνδρας γενναίος, αποφασιστικός, φιλοπόλεμος, με άριστη συμπεριφορά προς τους άνδρες του, ευπροσήγορος προς όλους, τίμιος, αφιλοχρήματος, φιλότιμος, ανεξίκανος, αφού και τον φονέα του πατέρα του δεν ετιμώρησε, «δεν ασχολήθηκε με τον ποταπό άνδρα», φιλοπόλεμος και άνδρας μεγάλων στρατιωτικών ικανοτήτων. Αντιτάχθηκε σθεναρά στα σχέδια του Αλή Πασά, ο οποίος επεδίωκε να κυριαρχήσει στην Θεσσαλία και τη Κεντρική και Δυτική Μακεδονία και να καθυποτάξει ή εξοντώσει τους πολεμικούς άνδρες των περιοχών αυτών. Ο ανδρείος Νικοτσάρας μαζί με τους αδελφούς Λαζαίους συγκρότησαν ισχυρή δύναμη από εκατόσιους (700) κλέφτες, γεγονός πρωτοφανές για την εποχή εκείνη, οι οποίοι ήσαν όλοι άνδρες σκληραγωγημένοι και εξασκημένοι στον πόλεμο, και αφού συγκεντρώθηκαν στον Όλυμπο, άρχισαν συστηματικό και αποφασιστικό αγώνα εναντίον του Αλή Πασά, δρώντες στην ξηρά και στη θάλασσα.

Μαζί δε με τον Νικοτσάρα έλαβε μέρος στις καταδρομές του Θερμαϊκού και της Κασάνδρας και ο Θεόδ. Κολλοκοτρώνης κατά τα χρόνια της νεότητάς του. Το γεγονός αυτό είναι ιστορικά απολύτως εξακριβωμένο. Πρέπει να τονισθεί ότι κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας ο Όλυμπος και τα Πιέρια ήταν ο κατ'εξοχήν χώρος αντιστάσεως και αγώνων της Μακεδονίας και η Σοχλή Πολέμου στις μεθόδους και τις τακτικές του ατάκτου πολέμου, γι'αυτό και οι εκ Μακεδονίας αγωνιστές εκαλούντο Ολύμπιοι.

Κατά το έτος 1795 ο Νικοτσάρας ενήργησε επιδρομή στις ακτές του Παγασπητικού κόλπου, συνέλαβε όλα τα πλοίαρια τα οποία βρήκε εκεί και αφού τα εξώπηλσε, άρχισε να επιτίθεται κατά των διερχομένων πλοίων και κατά των παρακτίων περιοχών, καταστάς το φόβητρο των Τούρκων. Ο Σουλτάνος αναγκάστηκε να λάβει σκληρά μέτρα και διέταξε τον Αλή

Πασά και τον αρχιναύαρχο Χουσεΐν Πασά να καταδιώξουν και να εξοντώσουν τους πειρατές. Ο αρχιναύαρχος απέστειλε εναντίον των κληφτών – πειρατών ταχύπλοα καταδιωκτικά σκάφη, τα οποία και καταδίωξαν τον Νικοτσάρα με τους αμφίβιους άνδρες του, οι οποίοι και αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σκάφη και κατέφυγαν πάλι στον Όλυμπο. Εκεί άρχισαν εκ νέου ένοπλη στην ξηρά δράση, πολεμώντας εναντίον των γιων του Αλή Πασά, Βελή και Μουχτάρ, στους οποίους ο πατέρας τους ανέθεσε την καταδίωξη και τη διάλυση των αρματολών του Ολύμπου. Χάρης στη σθεναρή αντίσταση του Νικοτσάρα και των ανδρών του, οι γιοι του Αλή Πασά δεν κατόρθωσαν να επιτύχουν το σκοπό τους, και επειδή εν τω μεταξύ ο πονηρός σατράπης είχε εμπλακεί σε εχθροπραξίες με τους Γάλλους στην Πρέβεζα και την Πάργα, απεφάσισε να συνδιαλλαγεί με τους αρματολούς και αναγκάστηκε ν' αναγνωρίσει τα αρματολίκια τους. Ο γενναίος Νικοτσάρας στην αρχή δεν δέχθηκε, βλέποντας όμως τους συντρόφους του κουρασμένους από τους συνεχείς αγώνες, όπως μας πληροφορεί ο Κασμούλης, δέχθηκε να αναπαυθούν και να ψυχάσουν λίγο από τους κόπους και τις περιπέτειες. Φρονών δε μεγαλύτερα πράγματα και έχοντας ως απώτερο σκοπό την ελευθερία της πατρίδος, δεν δέχθηκε ν' αναλάβει προσωπικώς τα αρματολίκια του και διεμοίρασε αυτό στα πρωτοπαλικά του Ταμπάκη, Μάντζαρη και Κυριάκο και Γούλια Δράσκο. Οι Λαζαίοι εκράτησαν το αρματολίκι τους της Μηλιάς, ο Ραδενιώτης της Κατερίνης, ο Τσακνάκης του Πλαταμώνα, ο Τζαχείλας της Ραψάνης.

Απογόνους του Τζαχείλα αυτού και αξιόλογους αγωνιστές βρίσκουμε και στην γνωστή επανάσταση του έτους 1878. Ο Μπιζιώτας λαμβάνει το αρματολίκι των Σερβίων, ο Σαλταπίδης της περιοχής Χασίων, ο Λιάκος της Αγιάς, ο Καταάσιος της Βέροιας και ο Γάτσος της Εδέσσης.

Ο Νικοτσάρας έλαβε μέρος και στη σύσκεψη «του Μαγεμένου» της Λευκάδας, την οποία οργάνωσε ο Καποδιστριας ως υπουργός της Ιονίου Πολιτείας με σκοπό την άμυνα κατά του Αλή Πασά. Στη σύσκεψη αυτή συμμετείχαν ο θρυλικός Κατοαντώνης και πλείστοι άλλοι πολεμικοί άνδρες της Στερεάς Ελλάδος της Ηπείρου και άλλων περιοχών. Εκεί τους μίλησε ο Καποδιστριας για την ανάγκη οργανώσεώς τους για την απόκρουση του Αλή και με τρόπο διπλωματικό να ετοιμάζονται διότι γρήγορα θα τους χρειασθεί η Πατρίδα για σκοπό πιο σοβαρό. Έψησαν αρνιά και έστησαν χορό, τον οποίο έσυρε πρώτος ο Κατοαντώνης με δεύτερο το Νικοτσάρα.

Ο Νικοτσάρας γνωρίζοντας τις μονίμως πονηρές και ύπουλες διαθέσεις του Αλή Πασά, αναλαμβάνει εκ νέου δράση και ανεβαίνει και πάλι στον Όλυμπο και αρχίζει νέους αγώνες κατά του Αλή. Την εποχή εκείνη δηλαδή, κατά το έτος 1804, οι διπλωματικές σχέσεις Ρωσίας και Τουρκίας ήταν εκ νέου τεταμένες και αναμένονταν εχθροπραξίες μεταξύ των δύο κρατών. Οι Έλληνες, παρά τα παθήματά τους και τις απογοητεύσεις τους από τους Ρώσους κατά τα προγενέστερα κινήματα, έχοντας όμως πάντοτε φηλογορό τον πόθο της ελευθερίας, προσπάθησαν να εκμεταλλευθούν και υπέρ αυτών την επερχόμενη σύγκρουση Ρώσων και Τούρκων. Ο Νικοτσάρας συμπράττων και πάλι με τους φίλους του Λαζαίου και θέλοντας να εκμεταλλευθεί την ευνοϊκή περίπτωση, αναδιοργάνωσε ταχέως το σώμα του και επέτυχε εντός βραχέος χρονικού διαστήματος να εκδώξει από την περιοχή όλους τους Αλβανούς ντερβεναγάδες, οι οποίοι αποτελούσαν αληθινή μάλιστα για τους Χριστιανικούς πληθυσμούς της Πιερίας και των άλλων περιοχών. Και εντός ολίγου άρχισαν οι εχθροπραξίες μεταξύ Τούρκων και Ρώσων και Ρωσική μοίρα υπό τον ναύαρχο Δημήτριο Σενιάβιν κατέπλευσε στο Αιγαίο, πλην όμως ο Αλή Πασάς απέστειλε μεγάλες δυνάμεις στον Όλυμπο, οι οποίες και ανάγκασαν τον Νικοτσάρα και τους άλλους πολεμικούς άνδρες της περιοχής να επιβιβασθούν σε πλοία και να καταφύγουν στις Βόρειες Σποράδες.

Ο Νικοτσάρας στη συνέχεια πήγε στην Τένεδο και συμπολέμησε με τον Σενιάβιν και πολλούς Μακεδόνες στην Τένεδο εναντίον των Τούρκων. Κατόπιν προφανώς συμφωνίας με τον Σινιάβιν, κατά το έτος 1807 ο Νικοτσάρας επεχείρησε παράτολη εκστρατεία. Αφού τέθηκε επί κεφαλής αρματολικού σώματος, από Μακεδόνες, Θεσσαλούς και Στερεοηλιώτες, επιβιβάσθηκε σε πλοία έφθασε στο Σταυρό της Χαλκιδικής και κατευθύνθηκε προς τη Ζίχνα με σκοπό να διαβεί τον Αίμο. Ο Βαλής των Σερρών Ισμαήλ Μπέης, θορυβήθηκε από το τοιμηρό αυτό εγχείρημα του Νικοτσάρα, συγκέντρωσε όλες τις δυνάμεις από 8000 άνδρες και προσπάθησε να κυκλώσει και να αιχμαλωτίσει τους Έλληνες. Ο Νικοτσάρας και οι άνδρες του, κατόπιν σκληρής μάχης τριών ημερών, διέσπασαν ξιφθήρες τις τουρκικές γραμμές και κατέφυγαν στο Πράβι και στη συνέχεια αποσύρθηκαν στο Άγιο Όρος, όπου έτυχαν περιποιήσεως και περιθάληψως από τους μοναχούς. Ο Γιωργάκης Ολύμπιος, ο οποίος συμμετείχε, συνέχισε την πορεία του στη Σερβία, με λαμπρή αργότερα στρατιωτική καριέρα και το ηρωικό θάνατο του στη Μονή του

Σέκου. Μετά 15νήμερο παραμονή στο Άγιο Όρος, επιβιβάσθηκε σε πλοία μαζί με τους συντρόφους του και έφτασε στις Βόρειες Σποράδες. Τα κίνητρα τα οποία ώθησαν τον διάσημο αυτόν αρματολό να πραγματοποιήσει την παράτολη και ατυχή αυτή εκστρατεία μακριά από τα ορμητήρια του Ολύμπου, η οποία και αποτελεί μοναδική περίπτωση στα χρονικά του αρματολισμού ήταν, όπως πιστεύεται, η συνάντηση και σύμπραξη του με κατερχόμενη ρωσική στρατιά. Δυστυχώς όμως ο Μόσκοβος δεν είχε στείλει κανένα σφερέρι στη Βαλκανική για την απελευθέρωση των ραγιάδων.

Στις Βόρειες Σποράδες έγινε σύσκεψη πολλών αρματολών στην οποία έλαβε μέρος κι ο Θεόδωρος Κολλοκοτρώνης, που ήρθε από τη Ζάκυνθο, όπου υπηρετούσε ως ταγματάρχης υπό τους Άγγλους. Κατά την σύσκεψη δε αυτή απεφασίσθηκε η διεξαγωγή πειρατικού αγώνα κατά των Τούρκων. Για πρώτη φορά πραγματοποιείται συνεργασία σε ευρεία κλίμακα πολλών αγωνιστών και συνειδητοποιείται η ανάγκη συμπράξεως των πολεμικών ανδρών της Ελλάδος. Κατόπιν της συσκέψεως αυτής και με πρωτοβουλία του γενναίου Νικοτσάρα συγκροτείται στη Σκιάθο πειρατικός στόλος από εβδομήντα (70) σκάφη με συμμετοχή όλων των επιφανών αρματολών των προεπαναστατικών χρόνων. Συμμετέχουν δε πολεμιστές όχι μόνον από την Μακεδονία, αλλά και από τη Θεσσαλία, την Στερεά Ελλάδα και από την Πελοπόννησο ακόμη. Συμμετέχουν οι αρματολοί Γιάννης Σταθάς από το Βάλτο της Αιτωλοακαρνανίας, ο Νικοτσάρας, οι Λαζαίοι, ο Βλάχάβας, ο Τζαχείλας της Ραψάνης, ο Καζαβέρννης επίσης από τον Όλυμπο, ο Ρομφένης από την Νάουσα, ο Μπιζιώτας από τα Πιέρια και ο Σύρος από τα Χάσια και πλείστοι άλλοι. Στα πλοία δόθηκαν τα ονόματα "Όλυμπος", "Βάλτος", "Μοριάς", "Άσπρη Θάλασσα", "Ρούμελη", "Σκιάθος", "Κασσάνδρα", "Νάουσα" κ.λ.π. και όλα μαζί απαρτίζουν την Ελλάδα. Αρχηγός του πειρατικού αυτού στόλου αναγορεύθηκε ο Γιάννης Σταθάς και υπαρχηγός ο Νικοτσάρας. Τα πληρώματα αποτελούντο από κλέφτες κυρίως άνδρες ορεινούς, οι οποίοι παρά ταύτα ήταν ικανοί και για θαλάσσιες καταδρομές. Μπορούμε να τους παρομοιάσουμε με τους σημερινούς πεζοναύτες.

... η συνέχεια στο επόμενο τεύχος

Σχόλια για το Η' πανελλήνιο συνέδριο

Στέλλα Νούλα Παπαατζή
Συμβολαιογράφος Λάρισας

Οργανώθηκε στη Λάρισα εφέτος το Η' Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβολαιογράφων και μάλιστα σε μία χρονική στιγμή ιδιαίτερα δύσκολη για όλους μας εξ αιτίας κυρίως του Κτηματολογίου και, για το λόγο και μόνον αυτό, η διοργάνωσή του αποτελεί ΕΠΙΤΥΧΙΑ.

Ο χαρακτήρας του, όμως, παρέπεμπε περισσότερο σε συνεχειακό Συνέδριο με πρωτεύοντα στοιχεία αυτά της Γενικής Συνέλευσης του κλάδου και κύριους ομιλητές Προέδρους και μέλη των Δ.Σ. ενώ οι τεχνικές δυσκολίες που ανέκυψαν, άφησαν να φανεί έκδηλη η αποδοκιμασία των Συνέδρων.

Την αποδοκιμασία αυτή χρεώθηκε κατά το πλείστον ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Λάρισας, στην εφευαϊκή περιφέρεια του οποίου ανήκω, χωρίς να μας δοθεί αντικειμενικά η δυνατότητα να δείξουμε την από αρχαιοτάτων χρόνων ελληνική φιλοξενία που έχει περάσει στο DNA του Έλληνα και αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία που τον χαρακτηρίζουν ως ΕΘΝΟΣ.

Η αστοχία που οδήγησε στην τέτοιου είδους οργάνωση του Η' Συνεδρίου οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην έλλειψη χρόνου που του διατέθηκε, ίσως γιατί πρωτεύουν άλλα προβλήματα του κλάδου.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, δεν μπορεί να ανακοινώνεται το Συνέδριο περί τα τέλη Ιουλίου και τον μήνα Σεπτέμβριο να ζητάται από τους Συνέδρους να καταθέσουν εργασίες.

Κανένας σώφρων επιστήμονας (ανεξαρτήτως κλάδου) δεν θα λάμβανε την ευθύνη να κατάρτισε επιστημονική εργασία σε διάστημα δύο μηνών όταν μάλιστα ο ένας μήνας, ο Αύγουστος, είναι ο μοναδικός μήνας του χρόνου που απομένει να τον διαθέσει ο καθένας μας στην οικογένειά του που δικαιούται λίγες ημέρες ξέγνοιστων διακοπών. Και όταν ήδη έχει αρχίσει η κτηματογράφηση 107 περιοχών της χώρας, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η διοργανώτρια πόλη!

Η επιτυχής έκβαση ενός Συνεδρίου, κατά τα κρατούντα, έγκειται στον χρόνο, την σκληρή δουλειά και τη διάθεση που θα αφιερώσουν οι επιφορτισμένοι με την οργάνωσή του για να καλύψουν κατά τις πλείστες όσες λεπτομέρειες όλες τις λειτουργίες και τις ανάγκες του.

Εάν τα θέματα και οι ενότητες του Συνεδρίου είχαν γίνει γνωστά ένα τουλάχιστον χρόνο ενωρίτερα και η διοργάνωσή του είχε ανατεθεί σε ειδική επιστημονική επιτροπή, η οποία θα το είχε ως το μόνο μέλημά της, θα μπορού-

σαμε σήμερα να καυχιόμαστε για τη διοργάνωση ενός Επιστημονικού Συνεδρίου με ακόμη περισσότερες συμμετοχές, σε χώρους που θα μας είχαν διατεθεί αποκλειστικά για μας, χωρίς περικοπές και λύσεις ανάγκης, με καλεσμένους καθηγητές Πανεπιστημίου και λοιπούς έγκριτους νομικούς και κυρίως με επιστημονικές εργασίες σε φλέγοντα θέματα νομικού περιεχομένου και θεμελιώδη κεφάλαια της συμβολαιογραφικής ύλης, όπως ο Πλειστηριασμός, η Εταιρία Ανώνυμη, Ε.Π.Ε., και πλείστα όσα θέματα εμπορικού δικαίου, Οριζόντια και Κάθετη Ιδιοκτησία, χώροι στάθμευσης, αίθουσες κοινωνικών εκδηλώσεων και σχετική πολεοδομική νομοθεσία, κατατιμήσεις γης, φορολογικά θέματα (ΦΠΑ, ΦΑΥ, ΤεΣ, φορολογία Κληρονομιάς κλη), νέες μορφές συμβάσεων (leasing, times sharing ...), αλλά και θέματα οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου, βιοθηκικής και βιονομίας, αφού οι τρέχουσες ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας, και όχι μόνον της ελληνικής, επιτάσσουν την εφαρμογή νέων θεσμών.

Η Συντονιστική Επιτροπή των συμβολαιογραφικών Συλλόγων έχει ήδη επιφορτισθεί με ουσιώδη προβλήματα του Κλάδου που δεν παίρνουν αναβολή.

Για να μπορεί λοιπόν να ακουστεί η φωνή του αξιόλογου συναδέλφου μας κ. Βλαχάκη που εκφράζει τις απόψεις και τις αγωνίες όλων μας, για να ενδυναμωθεί η θέση της Συντονιστικής και των οργάνων των διοικήσεών μας έναντι της πολιτικής ηγεσίας, για να μπορούμε να αξιώνουμε το σεβασμό που αρμόζει στο ρόλο μας τόσο από μέρους της εκάστοτε κυβερνητικής πολιτικής, όσο και από μέρους απαιτητικών πελατών που πιέζουν για την ανεύρεση «παραθύρων» και καταστρατηγήσεων του νόμου

Θα πρέπει :

1. Πρώτοι εμείς να πιστέψουμε πως είμαστε επιστήμονες

2. Να λειτουργούμε ως επιστήμονες και

3. Να φροντίζουμε τις άμυνές μας σε κάθε προσπάθεια αλλοτρίωσης του θεσμού μας και εξευτελισμού του ήθους και της επαγγελματικής μας συνείδησης.

Παράγοντες που θα οδηγούσαν σε μία επιτυχή από όλες τις απόψεις διοργάνωση ενός Επιστημονικού Συνεδρίου, την οποία δικαιοματικά μπορούμε να αξιώνουμε ως Κλάδος είναι:

1. στη λήξη εκάστου Συνεδρίου να ανακοινώνεται ο τόπος του επομένου Συνεδρίου

2. να συνιστάται ειδική Επιστημονική Επι-

τροπή με μέλη, όχι μόνο από τον διοργανωτή Σύλλογο, αλλά και από τους άλλους Συλλόγους που να αποτελούν τους επικοινωνιακούς συνδέσμους, ώστε να επιτυγχάνεται η συσπείρωση των συνέδρων και η όσο το δυνατό μεγαλύτερη συμμετοχή

3. Να ανακοινώνονται οι θεματικές Ενότητες του Συνεδρίου έναν τουλάχιστον χρόνο πριν από την διεξαγωγή του.

4. Να λαμβάνεται απόφαση από τους κατά τόπους Συλλόγους για την κάλυψη της συμμετοχής των Συνέδρων με ήλπεια λιγότερων πέντε ετών, ώστε να παρέχονται και οικονομικά κίνητρα στους νέους συναδέλφους να μπορούν να συμμετάσχουν στο Συνέδριο.

5. Ως χρόνος διεξαγωγής των Συνεδρίων να επιλέγεται μήνας της Ανοιξέως, γιατί να μην ο Οκτώβριος περιλαμβάνει τον εορτασμό της μνήμης των Αγίων Μαρκτιανού και Μαρτυρίου, Νοταρίων, που καθιερώθηκαν ως προστάτες των Συμβολαιογράφων, αλλά όπως γνωρίζουμε κατά το χρονικό διάστημα από Σεπτέμβριο έως και Δεκέμβριο κάθε χρόνου είμαστε επιφορτισμένοι με νυξημένα καθήκοντα λόγω των ανακοινώσεων διαφόρων μέτρων από την Κυβέρνηση. Εξάλλου η συνάντηση των συναδέλφων μετά από τη σκληρή δουλειά κατά τους μήνες του χειμώνα, θα είναι πιο ευχάριστη και οι Άγιοι προστάτες μας μπορούν να μας συσπειρώσουν με την καθιέρωση του κοινού εορτασμού τους και τη διοργάνωση άλλων εκδηλώσεων.

Τέλος, ακόμη και αν οι απόψεις αυτές, χαρακτηρίζονται «αιθεροβάμονες», ως βρεθεί ένας Συνάδελφος να αναπτύξει τους λόγους και τα επιχειρήματα που θα μας βοηθήσουν να συμβιβαστούμε με την άσκηση μιας πιο «βοηθόμενης» συμβολαιογραφίας, με την οργάνωση συνεδρίων για λόγους καθαρά και μόνον συνεδριακού τουρισμού και θα μας προτρέπουν στη σύνταξη συμβολαίων που πιάσουν ακυρότητες και μάλιστα απόλυτες, με την πρόφαση και μόνον ότι μπορεί να υποκρύπτεται άλλη δικαιοπραξία που ισχύει εάν τα μέρη εγνώριζαν την ακυρότητα, τη στιγμή που ο ίδιος ο Συμβολαιογράφος είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει τα συμβαλλόμενα μέρη για την ακυρότητα.

Αλλά ως μη βλέπουμε μόνο τα σύννεφα στον ουρανό, αφού από πίσω κρύβεται πάντα ο ήλιος. Με την ελπίδα ότι η κάθε μέρα είναι καλύτερη από την προηγούμενη, εύχομαι το 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβολαιογράφων να μας αποζημιώσει για όλες τις τυχόν αστοχίες των προηγούμενων.

**Εδώ και 16 χρόνια
κάνουμε τη δουλειά σας
ευκολότερη!**

Στη B-logica δημιουργούμε προγράμματα και υπηρεσίες για εσάς, με αποκλειστικό γνώμονα τη δική σας καλύτερη εξυπηρέτηση. Προγράμματα, που χάρη στις ιδιότητες που τα χαρακτηρίζουν, σας προσφέρουν αποτελεσματικότητα, εγκυρότητα & ταχύτητα, οδηγώντας σας έτσι στη σίγουρη επιτυχία.

Και για τη χρονιά που έρχεται, λοιπόν, ευχαριστούμε το 75% των συμβολαιογράφων που μας τιμά με την εμπιστοσύνη του τόσα χρόνια, και δεσμευόμαστε να συνεχίσουμε να διευκολύνουμε τη δουλειά σας...

η επιτυχία έχει τις ρίζες της!

B-symboloio

Οικονομική ανάλυση Συμβολαίων • Δημιουργία Κεμάτων • Υποδείγματα - Υπεύθυνες Δηλώσεις Αιτήσεις • Καταστάσεις Τ.Ν., ΤΑΣ, Στατιστικές • 15 Επιπλέον Καταστάσεις (Βιβλίο Συμβοληομένων, Αλληλογραφία Δ.Ο.Υ. κ.λπ.) • Δηλώσεις Φόρου

B-maps

Αυτόματος υπολογισμός όλων των εντύπων • Ψηφιακοί δυναμικοί χάρτες • Εκτύπωση, Αποθήκευση Εντύπων και Ιδιοκτησιών • Συμπλήρωση Ε9 και Ε.Τ.ΑΚ.

B-foros

Υπολογισμός Φόρου Κληρονομιάς, Γονικής Παροχής, Δωρεάς, Μεταβίβασης, Διανομής, Αυτόματου Υπερτιμήματος, κ.λπ. • Συντελεστές από το 1998 μέχρι σήμερα • Δηλώσεις Φόρου

B-kthma

Β' Έντυπο Κτηματολογίου (Δ1, Δ2, Περιήληψη εγγραφέας Πρόξης, κ.λπ.) • Συμπλήρωση, Εκτύπωση, Αποθήκευση Εντύπων Πλήθους βοηθητικών αρχείων (Εφορίες, Κωδικοί ΟΤΑ, κ.λπ.)

Διαδικτυωθείτε

Φωτεινή Κούτκου

Συμβολαιογράφος Σερρών

Με αφορμή τα εξηκοστά (60) γενέθλια της Διεθνούς Ένωσης Λατινικής Συμβολαιογραφίας, ο Πρόεδρος και άλλες εξέχουσες προσωπικότητες της διεθνούς συμβολαιογραφικής σκηνής, εκφώνησαν λόγους απολογιστικούς για όσα επιτεύχθηκαν από το 1947 μέχρι σήμερα και ενθαρρυντικούς για την εδραίωση και ανάπτυξη της Ένωσης κυρίως με την ένταξη σε αυτήν της Κίνας και των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης.

Στην κεντρική ιστοσελίδα της Ένωσης (UINL) www.uinl.org μπορείτε να διαβάσετε τις ομιλίες που όλες λίγο-πολύ αναφέρονται σε θέματα γνωστά, δηλαδή την ενδυνάμωση και ανάπτυξη του Συμβολαιογραφικού κλάδου και του λειτουργήματος καθ'εαυτού. Ιδιαίτερα συμβολικός ο τίτλος της ομιλίας του Ουρουγουανού επίτιμου Προέδρου Hugo Perez Montero: <Κεφάλια προς τα μπρος και κεφάλια προς τα πίσω> αλλιά και το κλείσιμό της: <Όταν κάποιος φτάνει κάπου ψηλά στη ζωή, του δίνεται το προνόμιο να μπορεί να κοιτάξει από απόσταση. Αυτή η άσκηση να παρακολουθεί κανείς από μακριά το χρόνο ονομάζεται μνήμη>. Υπέροχα λόγια από ένα σημαντικό άνδρα της Συμβολαιογραφίας που αφιέρωσε τη ζωή του για να τα κάνει πράξη.

Επίσης πρωτοσέλιδο στην ιστοσελίδα είναι και το απόσπασμα από το άρθρο του Αμερικανού Robert J.Shiller, "The subprime solution" (.....), στο οποίο προτείνει τη θεσμοθέτηση ενός «επαγγελματία αντίστοιχου με αυτόν του συμβολαιογράφου του αστικού δικαίου», ως την πιθανή λύση στο πρόβλημα της σύναψης ενυπόθηκων δανείων μεταξύ αδαών δανειοληπτών και αδίστακτων δανειστών. Ειδικότερα, ως παράδειγμα παραθέτει τους Γερμανούς Συμβολαιογράφους που τους χαρακτηρίζει ως «εκπαιδευμένους επαγγελματίες νομικούς που διαβάζουν δυνατά και ερμηνεύουν τις συμβάσεις, παρέχοντας νομικές συμβουλές και στα δύο συμβαλλόμενα μέρη, πριν βεβαιώσουν τις υπογραφές τους». Κατ' αυτόν τον τρόπο, η συμμετοχή ενός διορισμένου από την κυβέρνηση προσώπου, θα εξασφάλιζε και θα ευνοούσε κυρίως τους δανειολήπτες που δεν κατορθώνουν να έχουν επαρκή νομική συμβουλή ενώ ταυτόχρονα θα δυσκόλευε τους κακόπιστους ενυπόθηκους δανειστές στο να παραπέμπουν τους δανειολήπτες τους σε συμπαθητικούς δικηγόρους που δεν θα προειδοποιούσαν επαρκώς τους πελάτες τους για τους κινδύνους που προβλέπεται να αντιμετωπίσουν. Σχετικό σχόλιο είχε κάνει ήδη ο Πρόεδρος της Εθνικής Συμβολαιογραφίας της Ρουμανίας Dimitru Viorel Manescu στο Γενικό Συμβούλιο της Διεθνούς Ένωσης που έλαβε χώρα στο Βουκουρέστι στις 13-6-2008, τονίζοντας ότι η Ευρωπαϊκή Συμβολαιογραφία, ευρισκόμενη σε μεγάλη οικονομική κρίση παγκόσμιου επιπέδου, που προκλήθηκε κυρίως από την ελαφρότητα-ευκολία με την οποία χορηγούνταν ενυπόθηκα δάνεια στις Η.Π.Α., αρνήθηκε την ιδέα να φέρει τους καταναλωτές αντιμέτωπους με το δυσανάλογο ρίσκο που προήλθε από

τη βιομηχανοποίηση διάφορων σύνθετων διαδικασιών, όπως η αγορά ακινήτων: «Οι συμβολαιογράφοι αντιπροσωπεύουν μία πραγματική Αρχή διευθέτησης και τακτοποίησης νομικών ζητημάτων. Αποτελούν ένα μεγάλο ατού για τη διατήρηση ενός κλίματος εμπιστοσύνης στη ροή των οικονομικών σχέσεων».

Τον καιρό αυτό, μας δίνεται η μοναδική ευκαιρία, κοιτάζοντας από πίσω μπρος τα εμπρός και από τα ψηλά προς τα χαμηλά, μέσα στην παρούσα δυσχερή οικονομική κρίση, να κάνουμε πράξη όλα όσα θεωρητικά διακηρύσσουμε. Η Συμβολαιογραφία μπορεί να είναι ο μεγάλος κερδισμένος ανάμεσα στον ορυμαγδό της καταστροφής των εθνικών οικονομιών και πλήθους ελεύθερων επαγγελματιών, ως σημαντικός πόλος στήριξης της ασφάλειας των οικονομικών συναλλαγών και προστασίας του μέσου πολίτη. Αν δεν εκμεταλλευτούμε την παρούσα παγκόσμια συγκυρία, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, προτείνοντας ως νέα ύλη την ενεργότερη ανάμιξή μας στις οικονομικές συναλλαγές γενικότερα και ειδικότερα σε θέματα εμπράγματος και ενοχικής εξασφάλισης των πιστώσεων, φοβάμαι ότι θα έχουμε χάσει ένα express ακόμη .....

Δημήτριος Β. Αργυρίου, Δικηγόρος

ΝΕΑ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

- Κτηματογράφηση
- Λειτουργία του Εθνικού Κτηματολογίου
- Δηλώσεις, Αιτήσεις, Ενατάσεις
- Πρώτες Εγγραφές και Διόρθωσή τους
- Μη Καταχωρηθέντα Εμπράγματα Δικαιώματα
- Διορθώσεις Κτηματολογικών Στοιχείων
- Νομοθεσία του Εθνικού Κτηματολογίου
- Έντυπα - Δηλώσεις Κτηματογράφησης
- Υποδείγματα Δικογράφων - Αιτήσεων Λειτουργούντος Κτηματολογίου
- Διάγραμμα Ενεργειών Κατάθεσης Δηλώσεων κατά το Στάδιο Κτηματογράφησης

Β' Έκδοση 2008, Σελ. 768, Σχήμα 17x24
Τιμή: 70 € φ.π., 80 € v.n.

14 βασικοί κώδικες
πλήρως ενημερωμένοι
μέχρι και τον Δεκέμβριο 2008

ΝΕΑ 28η ΕΚΔΟΣΗ

Λίλα Καρατζά, Δικηγόρος, HRM

Αστικός Κώδικας
Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
Ποινικός Κώδικας
Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

- ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
- ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
- ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
- ΣΥΝΘΗΚΗ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ
- ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ
- ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
- ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Δερματόδετο, Σελ. 1872, Σχήμα 12,5x17
Τιμή: 40 € φ.π., 50 € v.n.

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΣΧΟΛΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ιωάννης Κ. Καράκωστας, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Δικηγόρος

1ος Τόμος, Έκδοση 2005
Γενικός Αρχαίο (άρθρα 1-126)
Τιμή: 50 € φ.π., 60 € v.n.

2ος Τόμος, Έκδοση 2005
Γενικός Αρχαίο (άρθρα 127-286)
Τιμή: 60 € φ.π., 70 € v.n.

3ος Τόμος, Έκδοση 2006
Γενικό Ενοαίο (άρθρα 287-495)
Τιμή: 70 € φ.π., 80 € v.n.

4ος Τόμος, Έκδοση 2006
Ειδικό Ενοαίο (άρθρα 496-840)
Τιμή: 60 € φ.π., 70 € v.n.

5ος Τόμος, Έκδοση 2008
Ειδικό Ενοαίο (άρθρα 641-740)
Τιμή: 60 € φ.π., 70 € v.n.

6ος Τόμος, Έκδοση 2009
Ειδικό Ενοαίο (άρθρα 741-96)
Κυκλοφορεί Σύντομα

7ος Τόμος, Έκδοση 2008
Κληρονομικό (άρθρα 1710-2035)
Τιμή: 90 € φ.π., 100 € v.n.

Η ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ Ν 3604/2007

ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

5η ΕΚΔΟΣΗ ΠΛΗΡΩΣ ΑΝΑΝΕΩΣΜΕΝΗ

Ιωάννης Κ. Δρυλλεράκης, Δικηγόρος

Περιλαμβάνει:

- 177 Υποδείγματα
Καταστατικά ΑΕ, αποφάσεις ΔΣ και ΓΣ, συμβάσεις μετοχών και μεταβιβάσεως μετοχών, οικονομικές καταστάσεις, έκδοση ομολογιακών δανείων, παροχή δικαίωματος αγοράς μετοχών (stock options), αποφάσεις και συμβάσεις εταιρικών μετασχηματισμών, σύσταση Ευρωπαϊκής ΑΕ, σχέδια αγωγών κ.ά.
- Χρονοδιαγράμματα
- Πίνακες σημείων ελέγχου (Check lists)
- Νομοθεσία - Νομολογία
Ν 2190/1920 ενημερωμένος με το Ν 3604/2007 & 160 σχετικά νομοθετήματα.
Όλες οι αποφάσεις της τελευταίας 10ετίας

5η Έκδοση 2008, Σελ. 1224, Σχήμα 17x24
Τιμή: 80 € φ.π., 100 € v.n. (βιβλίο + CD-ROM Νομοθεσίας)
Τιμή: 80 € φ.π., 100 € v.n. (CD-ROM Υποδείξεων)

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ & ΚΑΘΕΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βασίλης Τσούμας, Δικηγόρος

- Ερμηνεία των διατάξεων για την οριζόντια και κάθετη ιδιοκτησία
- Νομοθεσία
- Υποδείγματα δικογράφων

Έκδοση 2009, Σελ. 402, Σχήμα 17x24
Τιμή: 45 € φ.π., 55 € v.n.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
www.nbo.org

■ ΑΘΗΝΑ Μαυρομηχάλη 23, Τηλ.: 210 3678800 ■ ΑΘΗΝΑ Μαυρομηχάλη 2, Τηλ.: 210 3607521
■ ΠΕΙΡΑΙΑΣ Φιλωνος 107-109, Τηλ.: 210 7251600 ■ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ Φράγκων 1, Τηλ.: 2310 532134
■ ΠΑΤΡΑ Κανόρη 28-30, Τηλ.: 2610 361600